

310391 వ్రతి దినము వ్రకటింవ(బడును.

Vol. 9. } చెన్న పట్టణము 1922 వ సం॥ ఏప్రిల్ 1 వ తేది శనివారము } No. 1.
సంపుటము ౯ } మం దు భి నా మ సం వత్స ర ము, చై త్ర మా స శుద్ధ చ వి తి ర } సంచిక ౧

వెంటుకలే అంద .

రాలిపోకుండా, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దువ్వెనలో ఉడి రాకమును కే త్వరపడును.
ఉడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంటుకలు పొడైపోవును.

అంతవరకు రానియరద్దు.

నేడే

కామినియా నూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది రిజర్వు చేయబడినది.

వెంటుకల కెట్టి రోగ మున్నను, కిరో మంద్య మున్నను,
యిది దివ్యవృద్ధి.

వెంటుకలు చిట్టుట గాని, గరుకుగ గాని యుండదు.

మీ వెంటుకలు మరల యెప్పుటి మెత్తదనమున గల్గి కట్టు
కలె నుండి మెరయుచుండును.

ఈ రోజుననే దీనిని పరీక్షించి చూడుము.

వెంటుకలు యెట్లు వృద్ధి యగునో కనిపెట్టుడు.

కామినియా తలమానే నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగ జేయును.

తెలు బుడ్డి 1-కి 2-క రూపాయి. ఏ. ఓ. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని చోట్లలోను ఈ క్రింద తెలుకబడిన ప్రకారము

విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మందు లభ్యుచా రందరవద్దనున్న, మరల లభ్యు
చావరదను నూడ దొరకును, లేకున్న,

సోలు రేణుకెట్లు:—

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు

కెమికలు కంపెనీ,

(128) 155 జమ్నామనీడు, బొంబాయి.

అహమదాబాదు

స భ లు

36 వ దేశీయ మహాజనసభ

ప్రతి 1-కి రు 0-4-0

వర్తకులకు 100-కి 25 చొ॥ కమిషనియ్యబడును
ములుగు వెంకటరమణయ్య, సర్కిలుపేట, బందరు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా

రక్తహీనతను రక్తముయొక్క పరిశుద్ధతను పోగొట్టుట
యందు శేతస్మిక గాంచినది. ధర 1-10-0

ఉండినూ సిలోకానందు ఎన్నటికైనను తపోలాభిర్జు
వుచితముగా పంపబడును. (2978)

విలాసము పి. డి. సావంత్

నెం 144 ఫనసవాడి, బొంబాయి

ఇమిటేషన్

	రూ.	అ.	పై.
రవ్వల కమ్మలు	4	0	0
గజెల వడ్డాణము	3	0	0
కట్టకాసుల పేరు	8	0	0
నాగరము	2	0	0
నాను, జరిన్ది సహా	4	0	0

మైలాపూరు - మదరాసు

విక్టోరియా డిపో,

బొంబాయి, ఆధరణముల, గ్రంథముల
క్యాటలాగు ఉచితము.

అమృతాంజనము

తలసెప్పులకు ప్రసిద్ధి తెల్లె నది.
ఇతర ఏ విధమైన సెప్పులను కూడ
మా అమృతాంజనము వాడినంత
మాత్రమున నయమగును, వెల 0-10-0 అణాలు.

జగత్ప్రసిద్ధి జెందిన దివ్యాంజనము

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

యినాం! 60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు
వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

సుఖదీవిత రహస్యపుస్తకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము
నకు వ్రాయవలెను. (3895)

ఉత్తరములు అంగ్లావలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,
30-2 Harrison Road, Calcutta.

యెను కలదా?

స్వీయముల శీత్రవాగులకు నిర్భయ మై
యెను, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు
తెలుపునట్టి పుస్తకమునకు ఏల

(3897)

4 Samta Pengal.

కుద్రహిందూరేక మాలభము, పరిశ్రమము, వస్తువులు.

హిందూ జేతమునందు శ్రేష్ఠమైనట్టియు, మిక్కిలి పెద్ద
వైస్ట్టియు బొత్తముల కర్మాగారము. రు. 2.8-0 లు ధర గల
సమూహ పుస్తకమునకును, ఏజన్సీ నిబంధనలకును ఈ దిగువ
విరు నామాకు వ్రాసుకొనవలెను. [3836]

Ashude & Co Ltd.

8. Old Court House Corner, Calcutta

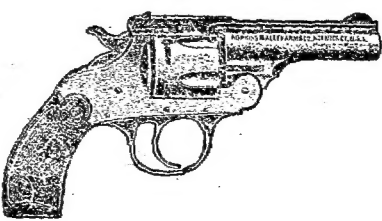
శ్రుగు కంపెనీవారికే

సాహిత్యములకు దివ్యార్థము. అరులేక విడుదలైనది యె

వక్తనది.

[ప్రాసితము ౧౮౬౩ సం

ధరలు సరసము
శ్రీమంతులు ఉచితము

ను. చిన్నవి. కేబుల్ పెట్టుకొగలిగివి కూడ దొరకును.
అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, న్యూ యా

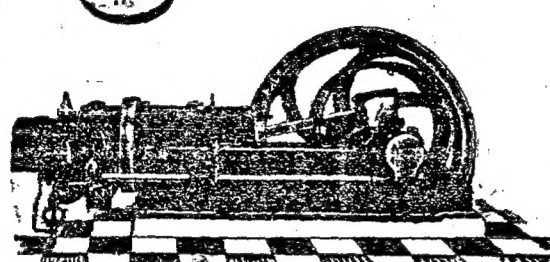
జి. టో. మోహిని
మీరు బయటబోయి వచ్చినచోట చాలా బడలికయ్యిందని నమోదు చేసిన పెండ్లిండ్లు విందులు
కొనుటలలో నైనను ఈ ఆర్డరును యావర్యంబున మంచి శాస్త్రముల వాసనను యిచ్చి మనసుకు
ఆ రుచి సుముఖమునకు కాలి నిచ్చును.

రోబినియా తైలము
కేసరికాలములో ఉపయోగించుటకు గచ్చిన శీతలములకు చలనము సౌందర్యమును యిచ్చును.
ఆ శీత శ్రీలు తివరయోగించుచున్నారు. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతిమటుంబములోను అవశ్యకము.
ఎల్లచోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1.కిర్రూ 2, 1, 0-12-0, 0-8-
రోబినియా తైలము ధర బుడ్డి 1-కి రూ 1-0-0
Shyam & Co, 6, Bander st, Madras. పి. మాం కంపెనీ, రిబంధరు వీధి, మదరాసు.

పెన్సిల్లు!
పెట్టుబడి, సామానులు, పనివేత్తలు సమస్తము మనదేశములోనివే.
“దేశములోని ప్రజలు బ్రతికి సుఖించవలెనంటే దేశములో చేసిన వస్తువులు కొనండి”
మా కాపీ పెన్సిలు దేనికిని తీసిపోదు.
ఒకరూపాయి పంపిన అన్నిరకములు గల సమూహకట్ట పంపబడును.
ఏ.కె.ఎల్.సి. యస్. కె.కె. కంపెనీ, ఓంగ్లీ. (నెల్లూరు, గుంటూరు, కృష్ణా, గోదావరి, విశాఖపట్టణము, గంజామ జిల్లాలకు)
వ్యాపారకర్తలకు వ్రాయండి. మదరాసు పెన్సిలు ప్యాబ్రికే, నావరత్నమేట పోస్టు, మదరాసు.

మన దేశములో చేసిన పెన్సిల్లు!!

రాబ్బన్ కూడాయిలు ఇంజనులు
20, 26, 60
గుర్తులు
వనరుగలవి
పాకులో సిద్ధము గనున్నవి.
దరలు సరసము

మావద్ద మిల్లు సామానులు యావత్తు గూడ దొరకును.
ఇంయండిన్ కామర్సు అండు ఇండ్రస్ట్రీస్ కంపెనీ.
తెలిగూరులు “Lucky”, 40 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ERASMIC

శ్రేష్ఠ మైనది
మంచి పరిమళము గలది. అందరూ ఉపయోగించు కొనవచ్చును. గొప్ప కెమిస్టుల సహాయముతో కుర్రవగు కన్యపు లో తయారుచేయబడినది.
(ఎ)
ఇమిటేషనులను చూచి మోసపోకుము.
అన్నిస్థాన వర్తకులవద్ద దొరకును.

సర్వతేలు విష సుంజీవి.
మామెక్కి లోక ప్రఖ్యాతి
కెందిన విషసంజీవిని గుణము
లేదని నిరూపించు వా కలకు
మా. 25 ఇనాం. బాధపడుచు
వచ్చినవారు నిమిషములోనే సం
తోషముతో కలుగుదురు. 6
ప్యాకెట్లు ఒక సారి కొనుపాకి
పోస్టేజ్ ఇనాం. ప్యాకెట్లు 1-కి 0-6-0, ధను తు 4 0 0
మళయాళ ముద్రము.
ఇందు ఆకర్షణ, హారణ, ఉపాసన, వశికరణ స్తంభన
మొదలగు 108 గొప్ప మంత్రములును గ్రహదోషములు, తేలు
పానీయములకు కావలగు తొలగించు మంత్రము లున్నవి.
1, 2 భాగములు వెల రూ. 1-12-0.
కే నాదముని అండు సన్, 164, వైశాలవారు భద్రాచలం.

కుస్తు, బొల్లి, తేయ, మధుమే
హము, పురాణ నవాయి, నెగ,
మూర్చ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ
రోగము పక్షవాతము మొదలగు
నవి పూచీవైని కుదర్చబడును.
గుణమిచ్చిన మీదటే సామ్యిచ్చుట
ఆయుర్వేదముతోగూడ అంగ్లేయ వైద్యము, హోమ్యో
పతి, హోమ్యోపైతీ, మొదలగు అనేక పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్ర
ములు చదువుటలన మేము ఆయుర్వేదము విజ్ఞానపూర్వకముగ
తెలిసికొనగలిగితిమి.
ఆశ్రురూపములగు ఓషధుల మహాత్మ్యములు పర్యత వాసు
లగు కొడుకు వగైరాలకు తెలియును. వారలే వాటిని వాడు
చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అపాయ
ములకు లోబడే నేర్పుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.
అన్ని దీర్ఘ వ్యాధులను పూచీవైని కుదర్చబడును, ఒక
వ్యాధియొక్క అన్ని జాతులకును, అందరూ రోగులకును ఒకటే
దివ్యోషధముకాదు. ప్రతిరోగి స్థితియును, రోగమును ఆలో
చించి అందులకు తగిన మందియ్యబడును.
మాదగ్గనండి ఔషధము నేవించు రోగులు వారికి
గుణము కనపించినచోలది వాయిదాలవై సామ్యుఇయ్యవచ్చును.
అట్టివారుగుణము కనపించక పూర్వముగాని, రోగము కుదర
వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యుమేయు నియ్య
నవసంభవము. ఈ త్రైక ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స
చేయబడును. అట్టివారికి ఔషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
(3222) **వి. ఎస్. గాజూ**
దీర్ఘమాయునిర్మూలసాలయము } దీర్ఘ వ్యాధులకుఘనమైన
భిమునిపట్టణము. } ఆయుర్వేద వైద్యులు.

అమృతము నకు
పాతకాల ఎక్స్‌రేలు, పుష్కములు, గ్రాఫ్‌పుష్క
ములు, డ్రాంబంగుపుష్కములు, కొండునోటు పుష్కములు,
కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస
మైనధరలకు దొరకును.
ఫౌంటెన్‌కలములు, వాటర్‌మెన్ 1 కి రూ 6-12-0
స్వాన్ 1 కి రూ 4-12-0 బ్లాక్‌బర్డ్ 1 కి రూ 2-14-0
అత్రాక్టాడా 1 కి రూ 2-0-0, కండిక్‌ప్రస్ 1 కి రూ 0-11-
(3253) కే. జగదీశన్ అన్‌డు
తిరువళ్ళిక్కే.

ఆయుర్వేద
ఇది మామమున కొకటి
మంజుగా ప్రచురించబడున
శంఖంధ మగు వైద్య
మామించుచుండున
కగిని. 2 అ
సంకర
కుంపనలయ
(X)

సరసాపురం వార్తలు
(స్వకీయ విలేఖరి)
ఇంటియల్ బ్యాంకి
సర్వాపురం, మార్చి 29:—చంద్రానుబ్యాంకి ఆశేషేరుతో
సన్నపట్టుడు దానియొక్క ఒక కాఫీ 1912 సం.లో యీ
గ్రామంలో ఉంచబడ్డది. అప్పటినుంచి ఇప్పటివరకు కానివై
అధికారి దొరయొకడు ఉండేవాడు. ఇప్పుడు పని అంతగా
ఇక్కడ ఎక్కడ లేనందుననున్న ఏలూరులో ఇప్పుడు పని
ఎక్కువ కనుబడుచు ఉన్నందుకల్లనున్న ఇక్కడయందే
హూపరుదొరగాని ఏలూరు వెళ్లి అక్కడ ప్రత్యేకము కాఫీ
దొంగునకుటకు నియమించిరి. దొరగాను వెళ్లుచున్నారని
మొన్న ఆదివారం సాయంత్రము నాల్గుగంటలకు బ్యాంకు
ఇలాకా కర్తకులున్న ఇతరులున్న కలసి టిపిబ్బి నొకతాని
పెట్టిరి.
మా తాలూకాలోని సంగతులు
క్రిందటికూటు నేనువ్రాసిన లేఖలో మా తాలూకాలోని
ఎన్నిక జరుగుచున్నదని వ్రాసివాడు. అట్లు జరుగుచుండగా
చుట్టలో ఎన్నికలు ఆపవలసివచ్చి తమకు సర్వాపురం
లోపలలోనుంచి నేరుచేరితవచ్చి ప్రభుత్వమువారివద్దనుండి తండ్రి
వార్తకచ్చిట్లు విన్నాను. అందుచేత ఎన్నికలు ఆగిపోయినవి
నిన్నప్రాధున్న తాలూకాలోని అఖరుమిటింగు అయి
నది. అందులో ఒకటి రెండు సమాచారములు తెలుపవలసి
యున్నది. సర్వాపురం తాలూకాభివృద్ధి సంఘమును వెనుక
నంచేర్చడముకు రు 50 లున్న ఇప్పుడు జరుగుచున్న సంవత్సర
ముకు రు 100 లున్న గ్రాంటు మాతాలూకాలోపల రిచ్చి
నంతకు సంతోషముగా యున్నది.
శ్రీలబహుమతి పరీక్షా సంఘము
ఈ సంఘముయొక్క ఇరువదియవ సంవత్సరోత్సవము
యీమధ్యనే 15 రోజులక్రిందట జరిగినది. అప్పుడు నేను
గ్రామములో నేనెదున దానిగురించి వ్రాయలేకపోతిని.
ఈసంఘమువల్ల జరుపబడే ఆంధ్రశ్రీల బహుమతి పరీక్షవిష
యమే కాదు కాను ప్రతిసంవత్సరము సంఖ్య తగ్గిపోవుచున్నది.
క్రిందటిసంవత్సరము 18 గురుమాత్రమే పరీక్షకు వచ్చిరి. చాలా
విచారకరము. ఈపరీక్ష స్కూళ్లలో చదువుకునే అడపిల్లలనే
గాక ఇల్లలోయుండు పెద్దవాళ్లకు ముఖ్యముగా వారి అభివృద్ధికి
ఏర్పటుపడెనది. వాటిలో కృతార్థులైన వారికి బంగారు పతక
ముల నిర్ణయ. ఇప్పుడు ఆంధ్రశ్రీలు దీనిని అంతగా అవరిం
చుట ఏకారణముకల్లనోగాని మనలేసివారు.
ఒకశాంతిసంఘము
మా గ్రామములో శ్రీయుత బ్రహ్మశ్రీశుక్ల సుబ్ర
హ్మణ్యముగాజే ప్రారంభించబడ్డ శ్రీ గాంధీ ఆశ్రమములో
నుండి నూరు మూడుమళ్ల నూరున రాకము ఒకటొకటి
చోరులు జొంగిరించినవిన్నాను. ఈ సంగతి పోలీసుకు రిపోర్టు
చేయుట మాకిష్టములేదు. అందుచేత చేయలేదు. సకలకన్న
నూలుకిమ్మకే దొంగలలోకూడా జాగ్రత్తగా కనబడుటయు
నొక శుభసూచకమే అని నేను తలుస్తాను.

అమృతము నకు
పాతకాల ఎక్స్‌రేలు, పుష్కములు, గ్రాఫ్‌పుష్క
ములు, డ్రాంబంగుపుష్కములు, కొండునోటు పుష్కములు,
కాగితములు, కలములు, సిరాలు, రబ్బరులు మున్నగునవి సరస
మైనధరలకు దొరకును.
ఫౌంటెన్‌కలములు, వాటర్‌మెన్ 1 కి రూ 6-12-0
స్వాన్ 1 కి రూ 4-12-0 బ్లాక్‌బర్డ్ 1 కి రూ 2-14-0
అత్రాక్టాడా 1 కి రూ 2-0-0, కండిక్‌ప్రస్ 1 కి రూ 0-11-
(3253) కే. జగదీశన్ అన్‌డు
తిరువళ్ళిక్కే.

ఆయుర్వేద
ఇది మామమున కొకటి
మంజుగా ప్రచురించబడున
శంఖంధ మగు వైద్య
మామించుచుండున
కగిని. 2 అ
సంకర
కుంపనలయ
(X)

త్వరపడుడు! కొత్త ఆర్డర్లు యిచ్చువారికే పంపబడును!!

ఆరోగ్యమార్గము

శ్రీ గాంధీమహాత్మ్య ప్రణీతము

గ్రంథములలో ఒక్క పంక్తి అయినను వనలక శ్రీ శ్రీనివాసుని కృపవలన తెలిగింపబడినది. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి ములలో ప్రత్యేకముగ తీయబడిన కాపీనధారియగు శ్రీ గాంధీ ప్రహాతుని ఛాయాపటము ఇందు చేర్చబడినది. పుస్తకములు వి. పి. గా పంపిన కొన్ని తిరుగుబట్టెలున్నవి. ఈ పుస్తకములలో ప్రతిపుస్తకమునకు రిజిస్టరు, వి. పి. పోస్టేజీ ఖర్చు పుస్తకము చేతనప్పటికీ పుస్తకమునకు రిజిస్ట్రేషన్ అనగా 0-12-0 (పండ్లెండు అణాలు) అనుచున్నది. కావున భరించలేనివారు ముందుగా రు 0-7-6 యేడున్నర అణాల రిజిస్ట్రేషన్ అందజేయవలయునని నా సమాహిత ప్రార్థన. కొత్తగా ఆర్డర్లు నిచ్చువారికే వి. పి. లు పంపబడును. మా భాషాంతరీ కరణము నందు మూలగ్రంథమున కించుకేనియు లోపములేక యున్నదని వ్రాయుచున్న యోగ్యతాపత్రాలను ప్రచురింప నవసరము, దీనిలాభము కుటీఃభరత్వమునకు గాక ద్మమండల జ్ఞానునివారణ కార్యసాహాయ్యార్థమై సద్వినియోగము చేయబడునని నా మనః పూర్వకముగా జెప్పుచున్నాను.

గూడూరి రామచంద్రరావు.

సేవాశ్రమము, గుడివాడ, కృష్ణాజిల్లా.

జాతకమార్తాండము

రెండవ భాగము

ఇది అమృతపూర్ణియ సిద్ధముగా నున్నది. 800 పేజీలు. ఇందు లక్ష్య స్ఫుటము, గ్రహస్థితిము, భావస్థితిము, వడ్డ్యములు, పాదశక్తి, అక్షరశక్తి, తాత్పర్యసహితముగా సుమారు 1000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను ద్వాదశ భావములు మహాదశ అంతర్భావములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి కులభేదాలని అత్యద్భుతముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాపసు చేయుదుము. ఈ 2-వ భాగమునకై యిదివరకు భరణాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపెదము. దీనివల పోస్టుఖర్చులు గాక రూపు 2-0-0 లు. అలగ్నప్రెస్ వో ప్రతులు దొరకవు. ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి. గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరి జిల్లా)

Wonderful Leprosy Cure.

"కుష్టురోగ నివారణి"

ఒక మహాత్ముని కుటుంబము

అష్టదశవర్షాభ్యంతరము, యేజాతి సమయమునకు, పాదము, మచ్చలు మొదలగు మహావ్యాధులకు యాచువులు, వీర్యవృద్ధి కలిగి కాంతి కలుగ చేయును, గుణములేదని యుబాచేరిన చోరు 116 లు ఒకమహాత్ముని పర్యాయము. ఒక నెల దినములకుండు సుమారుగా సరిపడు మర్మము దచ్చు రు 0-0-0.

రెడ్డి అండ్ కో, ప్రొఫెషనల్ డ్రుగ్ మెన్. సుబ్బారెడ్డి (8888) గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు గోదావరి జిల్లా.

తెలగుష్టులకు పూచీయైన

జ్ఞాపదము

చర్మముపైన యుండు తెలగుష్టులు వైఖాత వలన రి దినములలో మాయమై పోవును. ఈయోగము ఒకమహాత్మునిచే శ్రేష్ఠమైన మూలికలచే తయారు చేయబడినది. మచ్చలు మాసిపోని ఎడల యచ్చిన ధరకంటె రెండింతలు వైశము వాపనియ్యబడును. బుడ్డి 1-కి ధర పి. పి తో సహా రూపు 3 లు.

ఈ త్రైరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను (3430) The Aryan Nursery, P O Kamtaul Darbhanga.

కావలెను

మాదివ్యాపకములను అమ్ముటకు ఏజంట్లు.

- (1) శుక్ల మేహనివారణ మౌత్రలు. (2) మూర్చనివారణ మౌత్రలు. (3) ధాతువృద్ధిలేహ్యం. (4) అగ్ని కుమార మౌత్రలు.

గుంటూరును పొందగలరు.

8473

M. V. R. RAMACHANDRA ROW, Market Tank, COCONADA.

జూబులు

రాట్నపుపూజ - నెల్లూరు

సంవత్సరాదిపండుగ నెల్లూరునందు మిక్కిలి చక్కగా నెభవేర్చబడెను. ఈ జూబు మంగళ స్నానము లైనవెంటనే ప్రతిపేటలోను, వేరువేరు భజనపాటీలతో, గాట్నపు మహా లక్ష్మిని ఊరేగింపుచేసిరి. నిండుపసుపు కుంకుమ బొట్లతో, ఆమహాత్మి 'వేశమును సంతరించుటకు' నే నున్నాను. నన్ను చేవింపుడు' అనిన ట్లగడమండెను. తిలక్ పేట నవాబు పేట బజారు, మూలపేట, రంగనాయకులపేట, సంతపేట ఈ అన్ని స్థలములందును ఈ ఉత్సవములు జరుగదముగా నెఱవేరినవి. రంగనాయకుల పేటయందు ఆరాట్నపులను అలంకరించి ఉత్సవము జరిపించిరి. ఉత్సవములందు పాల్గొనినవారు కార్యక్రమము చక్కగా నెరవేరినందునకు సంతసింపవలసినవారై యున్నారు.

సాయంకాలము, శ్రీ ఆంజనేయ స్వామివారి వేలాలయమున 'రాట్నపుపూజ' జరిగెను. ఈపూజ శాస్త్రోక్తముగ నెఱవేర్చబడెను. పూజ అయినపిమ్మట మాతాకన్యారబాయి గారి సందేశమును, మహాత్ముని జాతకము (ఆంధ్రపత్రికలో నుండినది) నూ చదివి అందరకు తెలుపబడెను. ఈ కార్యక్రమ మంతయు శ్రీలు ప్రత్యేకముగ నెభవేర్చిరి. మిక్కిలి జయప్రదముగా జరిగెను. ప్రస్తుతము, నెల్లూరు, బాద్మోలితిర్వాము మేట శాస్త్రియుగా పనిచేయు చున్నదని జెప్పుట అతిశయోక్తి కాబాలదు. కొ. పార్థసారథి అయ్యగారు, జిల్లాకార్యదర్శి.

మండిత పరివర్తన.

వేదముగాని వేదాంగములు దేయంగముగాని స్ఫూర్తముగాని సాహిత్యభార్యతో సార్థకముగ జదివినవారికిని, సంస్కృతమందు విద్యతత్వపులకును మౌత్రమే సహాయములు అనగా శక్తికొంది వార్షికములు, ఉద్యోగములు, విభిన్నముల వర్తనలు యేర్పడుటకై విశేషింపబడుచున్నది.

నై సమ్యాములు నాచే నేద్యమైన "వ్రావిడ-గొడ-ప్రాపకసంఘము" తాలూకు పండిత - పాఠోపేక్ష-పరివర్తన ద్వారా ప్రతిసంవత్సరము బెజనాడలో శ్రీవిజయేశ్వర స్వామివారి బ్రహ్మోత్సవ ప్రకరణము-అంటే ఆసాధుకు ౧౦ లు మొదలు కొని యావ్యాసపూర్ణిమవరకు పరీక్షా పూర్వకముగా జరుపబడును. ఏ సంవత్సరమందుపట్టి నాదరఖాస్తులు వైశాఖము ౧౧ లలోపుగనే మాకు చేరి తీరవలెను. పరీక్షలు పత్రికామూలకములే. వేదనాగరిమి చక్కగ వ్రాయలేనివారి విషయమై కొంత కాల మార్గ మంగీకరింపబడును.

గ్రంథకర్త లై సవారుసహా మొదటి సంవత్సరమందు ఖుద్దున దయచేయ వలసినదియే. సప్తకరముగ నికరమైన సంస్కృత సాహిత్య మున్నయెడల అష్టాదశన శతాధానాదులకును సమ్యాములు వ్రాసుకును. ఆకుధారకును శోభుటావధానము(శత తేజనీకవిత్యము) కును మౌత్ర మార్గ గీర్వాణములలో నేలైన కొక్క భావయైనను సమ్మతించబడును. అవధానులందును ఆకుధారయందును జంటగా కవులు స్వీకరింపబడరు. అనగా నొక్కొక్కచే ప్రదర్శించవలెను. ఈనాసంకల్ప మూర్తితపసుటకై దాన ధర్మోత్సాహజరణులగు శ్రీవోడవరపు దేవశాస్త్రి పంతులుగారు గౌరవభావముచే తోడుపడుటయే యొక శుభోత్సవము.

మండిత భూషణం శ. వే. శ్రీరామ శాస్త్రి.

గురుకులాశ్రమము, బెజనాడ.

కంట్రాక్టర్, బోడవరపు దేవశాస్త్రి, భిషానాథాక్.

ఆంధ్రధర్మగ్రంథాలయోద్యమము-ఒకసందేహము గ్రంథాలయోద్యమము తదితరయోద్యమములతో నెట్టి సంబంధము కలిగి ఉండవలెను? అనునదియే ప్రస్తుతసమస్య. ఆంధ్రదేశ గ్రంథాలయసంఘాధ్యక్షులగు మూన్యసింహశాస్త్రి గారు ౧౯౧౧ సం॥ గ్రంథాలయ సర్వస్వమున విల్లువ్రాసి యుండిరి. 'జాతయొక్క జెన్నత్వముకొరకు అనేకయుద్యమములు బయలుపెట్టినవి. ఇందులో కొన్ని సంఘసంగ్కరణ కొరకు, కొన్ని మతవ్యాపకము కొరకును కొన్ని రాజకీయ సంస్కరణకొరకును ప్రయత్నించు చున్నది. ఈ యోద్యమములన్నిటియొక్క స్వభావమును వ్యాప్తిని గుర్తెత్తి ఆయుద్యమములయొక్క సిద్ధాంతములకు విరోధము లేకుండునట్లు గ్రంథాలయోద్యమము నెట్లు వ్యాపింప జేయవలయునో ఆ యోద్యమ ప్రచారకులు జాగ్రత్తతో విచారింప వలయును

ఆయనయే ౧౯౧౨ సం॥ న నొకవ్యాసమున యిట్లు చెప్పి యున్నాడు. 'రాజకీయ, సాంఘిక, శాసక, నైతికాధ్యాత్మిక కాశి మానవశక్తుల నింతయేల, ఏమేమి సంఘాతముగా పోరు వమును ప్రకాశపరేక్షగల్గునో యవియంతయు ఈ యోద్యమముయొక్క అంతర్భాగమే యైయున్నది.

ఈ యోద్యమమును గూర్చి ౧౯౧౭ సం॥ మేయి నెల ౭ తేదీ ఆంధ్రపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. 'ఆంధ్ర గ్రంథాలయములు సరస్వతీనికేతనములై' నేవారంగములై, వ్యాధామ నిలయులై, విద్యాలయములై, ఆంధ్రోద్యమవ్యాప్తికి తోడ్పడునట్లుల గ్రంథాలయ నిర్వాహకులు స్వకీయధర్మమును నిర్వహించెదరు గాక.

ఆంధ్రగ్రంథాలయోద్యమ భీష్ములగు మహాశయు కృష్ణారావుగారు తమ జాభిప్రాయము నిట్లు తెలియజేసిరి. గ్రంథాలయోద్యమాభిలాషులు సతతము గ్రంథముదరుమును చేర్చుట యందును, వానిని తగువిధమున రక్షించుట యందును, గ్రంథములను సర్వజనులకు అందజేయుటయందును, అప్రమత్తులైయుండవలెను. సమస్తయోద్యమములకు సంబంధించిన గ్రంథములను గ్రంథాలయమున నేకరించుచుండుటయే, ఈ యోద్యమము తేక్కిన యోద్యమములకు చేతుగల సహాయము.

పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగా రిట్లు చెప్పి యుండిరి. 'ప్రతియోద్యమముయొక్క స్వభావస్వరూపములను నిర్ణయించి సర్వజనుల కెరిగించు బాధ్యతను మాత్రమే గ్రంథాలయములు పూర్వవలయును. కాని వానివారి ఫలశీలితై ప్రయత్నించు భారమును పుస్తకాలయములు వహింపజనదు. వైయభిప్రాయములను, గమనించినచో, ఈ విషయమున భిన్నాభిప్రాయములున్నట్లు గమనించవచ్చును. ఇట్టి ముఖ్యవిషయము పరిష్కారము కాకుండ నిలిపి యుండుట ఉద్యమమునకే భంగకరము. కావున గ్రంథాలయోద్యమ నాయకులు ఆంధ్రపత్రికారాజమున నీ విషయమును చచ్చించి స్థిరపరచెదరు గాకయని మిక్కిలి వివరముగా ప్రార్థించుచున్నాను.

యాతగిరి లక్ష్మీవెంకటరమణ.

కాకినాడ, 27-8-22

కొల్లూరు జాతీయ పాఠశాల

అయ్యో, మా కొల్లూరు గ్రామమున జాతీయపాఠశాల స్థాపింపబడినప్పటినుండి దాదాపున్నవ్వయిన కత్తంత్రైత్రపడి, నేటికి జిల్లామొత్తములో ప్రథమపాఠశాలయని పేరు తెప్పించిన, శ్రీయుత కప్పగంటుల వెంకట కృష్ణయ్యగారు తమ ప్రఖ్యానోపాధ్యాయ పదవిని కడలి స్వంతపనుకొనిన బందరు వెడలుచుండ, ముఖ్యులగు పురజనులును, పాఠశాల విద్యార్థులును ఉపాధ్యాయులును సభ గావించి చి. తాక్రాంతులై వారి యోజాకర్మను, కార్యదీక్షను, అనేకవిధముల కొనియాడి నొక పత్రమును సమర్పించిరి.

శ్రీయుత జనస్వామివిశ్వనాథం వి. పి. గారు తమ యల్లటి, ౭-౭-౧౯౧౯ బయల్పడి జాతీయ విద్య కై రాత్రింబ వర్లు కృషిసల్పించున్నారు. పురజను లెల్లగు జాతీయతకు నుముఖులై ఆజ్ఞానాంధకారమునుండి విముక్తులై సర్వవిధముల జాతీయ సభాతీర్థానము ననుసరించి పని చేయ మొదలిడిరి. ఖద్దరు వస్త్రములు విరివిగ ఆమ్మబడుచున్నవి. ప్రతివారును, శ్రీ, పుగులు స్వదేశదీక్ష నలంబించిరి. జాతీయపాఠశాలకు మూలభవము వసూలు చేయబడుచున్నది. మహాత్ముని యాజ్ఞాసారము సర్వవిధముల శక్తింపచన లేకుండ పని జరుగుచున్నది. కొల్లూరు. 30. 8. 22. జంధ్యాల బాలసీతారామశాస్త్రి

పాకాలవార్తలు.

1922 సం॥ మార్చి నెల 29 తేదీ బుధవారము తెనుగుసంవత్సరాదిపండుగ అనగా ఉగాదిపండుగ ఆపుటచే ఆనాడు రాత్రి ౭ గంటల మొదలు 10 గంటలకంత పంచాంశ్రవణమును సరస్వతీపూజయును శ్రీసరస్వతీ ఆర్యవైశ్యపుష్కభాంజాగారములో జరుపబడినది. చెవుల వెంకటమునుసామిశెట్టి, నైకిటి.

కావలెను

యోగ్యత గల ఆయల్ ఎంజిను డ్రైవరు ఒక స్టోను క్రష్టరుతో పనిచేయుటకు కావలెను. నెల 1-కి రూపు 40 లు చొప్పున వేతన మియ్యబడును. ప్రస్తుతము ఆరుమాసములవరకు ఉద్యోగ బదిలీగా నుండును. 1922-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ నెల 15-వ తారీఖువరకు ఈ క్రింద చేవ్రాలు చేయబడిన వారిచే అంగీకరించబడును.

T. K. T. Viraraghava Chari, Dist Board Engineer, Eastna Chilikalapudy.

బెంగాలు సీత

శాస్త్రిగారి లండను ఉపన్యాసము

లిట్టను ప్రభువుకు విందు

బెంగాలు శాస్త్రిగారు ముగ్గురు నియమపాటైన లిట్టను ప్రభువు లండనునకునుండి బయలుదేరు సమయమున గా. వి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు మార్చి 9 వ తేది మధ్యాహ్నము ఆతని గౌరవార్థము విందు సగిరి. లిట్టను ప్రభువు, ప్రభువీటిలను చూచుటకు వారిబంధుమిత్రుల నేతలు వచ్చియుండిరి. ఫలముగ్గురు ప్రభువు, క్లూడు ప్రభువు, బలింగుకా ప్రభువు, మెల్లెండు ప్రభువు, సాతు బొంబ్రభువు, హెచ్. ఏ. ఎల్. ఫిమరుగారు, డర్ విలియం మేయరుగారు, డర్ విలియం, ఆక్స్ ఫర్డు గారు, డర్ మెరిసు హుక్ గారు, డర్ జే. డి. కీసు గారు, డర్ ఎం. ఎం. భువగిరిగారు, డర్ వేలంబైక్ ఛిరాలుగారు, దాదిహా ఎం. దలాల్. శ్రీ నార్మగారు, క్యాబ్జెట్ భూగిసు, హెచ్. ఈ. కాటెక్, ఎడ్విక్ డెవాక్, జె. సి. వాల్టెక్, ఎఫ్. హెచ్, బ్రాక్, హెచ్. ఎస్. ఎల్. పోలకుగారు, జె. డబ్ల్యు. భోరుగారు, జి. ఎస్. బాబ్బాయి గారు.

సహాయ నిరాకరణోద్యమమును గూర్చియు, బెంగాలు రాష్ట్రమునందలి పరిస్థితులను గూర్చియు శాస్త్రిగారు ఫలాహారాంతర మొకయుపన్యాసము నొసంగి లిట్టను ప్రభువును ప్రశంసించిరి. అందుల కాత నొక సమాధానము నొసంగెను.

శాస్త్రిగారి యుపన్యాసము మొదటి గాఢ్యము

లిట్టను ప్రభువు ఆయురారోగ్యాభివృద్ధిని గోరుచు శాస్త్రిగారు ఇటుల నుపన్యసించిరి:

భారతదేశమున తమదే మొదటి గాఢ్యముని తలచి స్వపదుండే ప్రజలను పాలించుటకు లిట్టను ప్రభువు వెళ్ళుచున్నాడు. కొంత కాలము రాజ్యము చేసినపిమ్మట ఆతనికి నూడే నట్టి తలంపు కలిగిన కలలగ వచ్చును కాని వారియాధిక్యతను అంగీకరింపని వారు కొందరు ఆతనికి కన్పింపగలరని నేను చెప్పుచున్నాను. (నినుడువినుడు.) ఎన్నికల యుపసంఘ కార్యములందు పనిచేయుచుండగా భారతదేశమున నేరాష్ట్రము మొదటిదను మీమాంసలో డర్ సురేంద్రనాథ బెన్జీ, నేను అప్పుడప్పుడు దెబ్బలాడుచుండిన విషయము నా స్నేహితుడు సాతు బొంబ్రభువు మఱచియుండవలసి తలచెదను. (నవ్వు) అభివృద్ధి, జన సంఖ్య గమనించి కావనసభలకు స్థానములను నిర్ణయించుచుండిన యరసమున వృద్ధులకు సామాన్యముగ జాబకలః న గౌరవమును గూడ మాపలే దని చెప్పుటకు సాహసించుచున్నాను. కేంద్రప్రభుత్వమునకు సమర్పింపవలసిన సామ్యము చెల్లించుటకు ఆశక్తత, పేనటికమును, ప్రదర్శించిన రాష్ట్రమునకు లిట్టను ప్రభు వరకుచున్నాడు. దేశమంతటను దాక్షిణ్యము నెలకొని యుండినను గూడ బెంగాలు నందది మరింత హెచ్చుగ నున్నది. లిట్టను ప్రభువు నన్నే నలహా యడిగి యుండినచో తనతో కూడ డర్ ఎక్ డ్డినును వెంట బెట్టుకొని వెళ్ళదని ఉప్పియుండును. (పకపకనవ్వు) అయితే భారతదేశమునందు వ్యయమును తగ్గించుట యిచ్చుటకన్న చాల కష్టము. గడ్డిను కోతలనల యిక్కడ ఎన్నికోట్లు మిగులునో కొంచెము చేచి చూచియుండినచో భారతదేశమునకై కొలది లక్షలను ప్రత్యేకించుడని లిట్టను ప్రభువు బ్రిటిషు మంత్రిగారును కోరియుండవచ్చును. (నవ్వు) విద్యాశాఖలో నిదట 60 లక్షలు తగ్గింపబడిన ఫిమరుగారు నాతో చెప్పుచున్నారు. ఇంకను పరిశ్రమ చేసిన ఎంతయో తగ్గును. భారతభారముగూడ ఈ సూత్రముల నవ్వయింప జేసిన తగ్గగలదు.

శత్రుద్యయము

లిట్టను ప్రభువు రెంటితో పోరునలపవలసి యుండును. మెలేరియాజ్వరము, పర్మనెంటు నెటిల్మెంటు. (నవ్వు, కరతాళ ధ్వనలు). ఈ రెంటితో పోరి చివర కాతడు విజయముపొందునని నేను తలంచెదను. రెంటితో దేనిని జయించినను సరే, మన మాతని సభిసంపదగును. పూర్వ మొక పన్నుడు బెంగాలును పాలించుట కష్ట సాధ్యముగ నుండెను. కాని యిప్పు డట్లుగాదు. లిట్టను ప్రభువుగారు మహాసమర్థులు. ఆతని పాలనములన క్లిష్టమగు సమస్య లన్నియు నదృశ్యము గావు న్నను, తగ్గననియైనను చెప్పగలను. అయినను కలకత్తా యుద్ధ

భూమియందు గోరునలుపుటకు సంసిద్ధముగ నుండుటకై ఆతనికి చెప్పదగిన యంశములు కొన్నిగలవు. ఫ్రెంచివారి ప్రేమను మారగొనవలెనని, వారి ముఖ్యపట్టణమును సారిసు వైభవమును, వారి శ్రీల సౌందర్యమును, వారు యుద్ధకాలమున చూపిన త్యాగమును ప్రశంసించుట యవసరమని నేను ఈమధ్యనే చెదిరియుంటిని. వంగీయులు గూడ యిందుమించుగ ఫ్రెంచి వారిని పోలియుండును. వంగీయులు ఉద్రేకపూరితులు. సౌందర్యగతులు. వారికి తమ ముఖ్యపట్టణమునందక్షిణంత్ విశ్వాసము గలదు. అందుచేత కలకత్తాను గూర్చి ఒక్కముక్క చెప్పిన దండుగగ నుండదు. (నవ్వు) ఫ్రెంచివారివలెనే వంగీయులుగూడ తమ భుజులనుకాచి గర్వపడుచుండును.

గొప్పవారు

భారతమున బెంగాలు మొదటిరాష్ట్రముని యను మిత్రులకొందిచ్చుట కలరని నాకు తెలియును. కాటనుగారు వారిలో నొకరని తలంచెదను. ఈవాడను నిరాధారమని నేను తర్కింపబూనుకొనను. ఆధునికకాలమున భారతమునంతటికిని బెంగాలు అనేకవిషయములందు మార్గదర్శియైంది. వక్తృత్వమునందు కవిత్వము నందు, చిత్రకళా ప్రదర్శనము నందు, సంగీతకాళలము నందు, వంగీయులే యధికసంఖ్యాకులగ మార్గదర్శకులైరి. ఈ శతాబ్దమునందు బ్రిటిషుకుత్తికి ప్రతికూలముగు శాంతోనయందు బెంగాలురాష్ట్రము నాయకత్వము వహించి జనుప్రదముగ నిర్వహించె ననుకీర్తి నూడ సంపాదించెను. కొంతకాలము తీవ్రముగ పోరాటము సాగించిన తరువాత బెంగాలురాష్ట్రవిభజనను బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారిచే రద్దుచేయింపఁగితిమని వారు మరలచరల స్మరించుకొని గర్వపడుచుండును.

ఆ పోరాటములన వెంటనే కలిగిన ఫలితమేమైన, ఎట్టిదియైనను ముఘ్ఘుతచ్చ కననరము. కాని అంకులం దేశమునందు ఏకజాతీయత ప్రత్యేకవ్యక్తిత్వము బాగుగ నాటుకొనెనని మౌర్యము ఎల్లరును అంగీకరింతురు. రాజకీయ రాజకీయేతర విషయములందు తామందఃమును ఒకటేమని భారతీయు లిందుమాలమున కనుగొనఁగిరి. మన మిప్పుడనకొను స్వదేశీ-జాతీయభావము - నాటిదే. ఆ యుద్వయసంబంధముగ కొన్ని విషయములందు నాకు సానుభూతిలేకున్నను, రాజకీయ చారిత్రమునందు గొప్పమార్పు కలిగినదని యంగీకరింపవలెను.

అచంచలత్వము

ప్రస్తుత భారత రాజకీయ ఆందోళనాపరిస్థితులలో అన్ని రాష్ట్రములలో నెల్ల బెంగాలునందు కనీసపు సంచలనము మాత్రము ఉన్నది. ఇందులకు కారణ మారణదగియున్నది. రాష్ట్ర విభజన కాలము నందంత ప్రపంచముగ నుండిన బెంగాలు రాష్ట్రము నేటినిరాకరణోద్యమమునందేల వెనుకదీయున్నది? నాకు ఒకవిధమగు సమాధానముగలదు. దీనినే ఒక చిన్నిపుస్తకము నంతు వివరించుచున్నాను. ప్రస్తుతయుద్వయమునకును అప్పటియుద్వయమునకును కొంతకొంత పోలికగలదు. ఎట్లుగ అరవిందభూషానాయకత్వమున విద్యాలయముల బహిష్కారము సాగెను. వివేచనద్రోహులు అందు పాల్గొనిననుగూడ, అరవిందుడే ఆ యుద్వయమునకు ముఖ్యప్రాణముగ నుండెను. బహిష్కారము కొద్దిగ మాత్రమే జయము గాంచెను. వందలకొలది యువకులు పనిపాటలలోక రాష్ట్ర మంతయు దిగుగులాడెడివారు. అంతకుముందుండిన గందరగోళమునకు ఈయువకుల యాగడము తోడ్పడెను. అప్పుడు ప్రభుత్వసేవవైఖడ దండువెదలిరి. కాని నేటియుద్వయమునం థెది యెంత జయము పొందెనో, అప్పుడుగూడ అంతమాత్రపు జయమే కలిగెను. విదేశపుబట్టలు, విదేశపు పంచదార, విదేశపు వస్తువులు బహిష్కారమునకు గురియయ్యెను కాని కొలదిపాటి జయముమాత్రమే కన్పించెను.

'శాంతమగు' నాందోళన.

అన్నిటికన్న ముఖ్యమగు ఫలితము జాతివిద్యేవము. ఈ విద్యేవ మదృశ్యమగుటకు చాలకాలము పట్టెను. దౌర్జన్యము పనికిరాదని అరవిందభూషా తనయనుచరులకు కతినమగు నా దేశముల నొసగుచుండెనని ప్రతీతియుండినను, దురదృష్టవశమున

ఆతని యాదేశములుగాంధీగారు నేడొసగుచున్న యాదేశములవలెనే యుండెడివి. తరువాత తలనూపుచుండిన రాజకీయబందిపోటులను నేరములను అరవిందుడు ఖండించెను. ఆధ్యాత్మికనాయకు డొకడు ప్రాచీనభింబిన శాంతమగు నుద్వయము క్రమముగ నీవిధమగు ఆత్మేపజీయములగు మార్గముల ప్రకరించి దేనిపోని చిక్కులు గలిగెను. బెంగాలులో రాజకీయ నేరములు బందిపోటులు అదృశ్యమై రెండమాడు సరికొరములు మాత్రమే గడచెను.

నేలకొలదిమంది విద్యార్థులకు లగుయువకులు చెఱవెట్టుబడి. వందలకొలదిమంది అండమాకాదీవులకు బంబడిరి. మరి కొందరిని ఉరితీయబడిరి. మాంటాగు-ఫెయిన్స్టన్ నివేదిక ప్రకటింపబడినను. ఆవార్త అండమాను దీవులకు తెలియరాజకీయసమస్య కొంతవఱకు పరిష్కరింపబడినని సంతసించుచు మాజి ప్రోమామీ క్రింద శిక్షింపబడినవారనేకులు సందేశములకు బంపిని తెలిసికొనుటకు మీకాశ్చర్యము గలగకమానదు. చక్కని రాష్ట్రము, శాంతమగు నుద్వయముతో ప్రారంభమై చివరకు జాతిద్యేవము, అన్యాయములతో నూడిన మార్గములలో బడిన దుఃఖించుచుండిన అరవిందభూషా వాక్యముల నే వారు ప్రమాణముగ గైకొనిరి. స్వరాజ్యము నొకేమారు ను సాధ్యమగుచేపట్టుటకు వీలులేకుండుటచే క్రమక్రమముగ నభివృద్ధి జెందుటకు అంగీకరింపదగు ననియు, అంకు మూలమున సుపూర్ణస్వరాజ్యమునకు పునాది వేయవచ్చుననియు అరవిందుడు స్పష్టముగ తన బండేమాతర ప్రతిక చివరదలో వాయించెను. స్వకమాందోళన వివేకవంతమని ఆతని యభిప్రాయము.

మోటు సిద్ధాంతములు

శాంతముగ నున్నట్లు వ్యవహరింపబడిన నేటి గాంధీ యుద్వయము ఆక్రమ, ఆరాజక మార్గములలో బోవుచున్నందున అప్పటి, యిప్పుటి, పరిస్థితులను సరిపోల్చుట తప్పనిదని యైవది. బ్రిటు సదుద్దేశ్యముతో, బ్రిటితో నొసగినట్టియు, స్వపరిపాలనమునకు సోపానమునకు సోపానముగ నుట్టియు నీ సంస్కరణములను స్వీకరించి తరువాత సమర్థతతో వానిని నిర్వహించి సుపూర్ణ స్వరాజ్యమును సంపాదించుట తగియుండును. కొన్ని మాసముల క్రితము ప్రకటింపబడిన చిన్నిపుస్తకమునందీ భావములే నివేదింపబడినను. అయినను ఆభిప్రాయములకు తగినంత ప్రచారము ఆపుస్తకము గాంచినట్లు కన్పింపదు. రాజకీయ నేతృలు వధ్య పెరిగి, స్వయముః నొకరాజకీయ నేరస్థుడుగ నుండి యువకుడై గ్రంథమును వ్రాసియుండుటచే దానివిలువ యధికముగ నున్నదని చెప్పుచుంటిని. బెంగాలు ప్రాతకథలనల గుణపాఠము బాగుగ గ్రహించిన దని నేను తలంచుచున్నాను. తార్కాణము చూడు. గాంధీగారు మొదట బెంగాలుకు వెళ్లి యువకుల శాక్తింపజూచెను. కాని తనకొరక ఫలింపదని తెలిసికొనెను. కొలదిసంతకర్తముల క్రిందటివలకు దుష్టకార్యములలో నిగున్నులై యుండిన వారెల్లరు ఆతనికి ప్రాల్బాలైరి. ఆయా, మాకు చాలును. మీ బోధయేమి అక్కటలేదు. వాని ఫలితము మాకు తెలియును. మా యువకులు సముక్తము మీకడకు రాకుండ జూచుకొందు మని వారు చెప్పిరి.

నేను భారతదేశ యితరభాగములందు ప్రభుత్వ నిర్వహణమున కభ్యంతరములు గలిగించుచున్న మోటుకగమై నట్టియు, వినాశనకర మైనట్టియు, సిద్ధాంతములు ఇందువలన నే బెంగాలులో విశేషము ఆచూకము పొందకయున్నది. ఈమధ్య నవలంబింపబడిన విధానము బెంగాలునందు కొంతచలనము కలిగించి యుండవచ్చును. కాని యది నీటివైని చిన్నిబుడగవలె వెంటనే యదృశ్యమగునని నాకు సంపూర్ణవిశ్వాసముగలదు. అన్నియు నుపశమించి ఎప్పుడు నుండెడి మలేరియా జ్వరము దారిద్ర్యము, మాత్రము ఎదుర్కొను పరిస్థితులలో లిటును ప్రభువు తన నూతన సింహాసనము నధిష్ఠించుచున్నాడు. చివరకు రాజకీయాందోళన నాత డెదుర్కొన నవసరము లేదని మాత్రము నేను తలంచుచున్నాను. (కరతాళ ధ్వనలు)

లిట్టను ప్రభువు ప్రత్యుత్తరము

లిట్టను ప్రభువు తమకు విందుసందర్భమున గావించిన మంగళాశీర్వాదమునకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు విషయపూర్వక కృతజ్ఞతావందనముల తెల్పిరి. ఆ సాయుధత్రము తమకు జేసిన గౌరవము స్వయంవ్యక్తి మాత్రము సంబంధించినదిగాక నియమించిన యుద్వోగమునకు సంబంధించినదని నుడివి యిట్లు చెప్పిరి:

మంగళేశ్వరుని, భారతేశ్వరుని నెల్ల విశాలమందు
అను, భావనమందును, సుందరపురుషులను గలరతి కాటనుగా
తెలియజేసియుండెడిది. ఇంతియగాక మండగ, రమణీయ
శ్రీనివాసగారిని యీ రాత్రి తెలియజేసియున్నది. (నవ్య)
ఎక్కువభవమును వ్యయము చేయకుండు లాభదాయకమగు
ఈ గురు విద్యా విధానమును బ్రవేశపెట్టుట యే
యిలలాభ్యుపగు నోభివృద్ధి గా రుతమయచిరా
సుభవములన తెలిపియుండెడియెడల, నేను వెడలనున్న
రాష్ట్రమున కావలయు మెంతయేని లాభకారముగ నుండె
డితే, నేను నియమింపబడిన కార్యమునకు సంబంధించిన సమస్య
లనుగూర్చి తమ గలహాస పుష్పకొనలేదని కాశ్రీగారు నుడ
డిరి. అయితే నాకు అనివార్యమగు భారతేశ్వరై ప్రభు చవివిధ
భావములందు సంబంధించుచున్న మాటనున్ను, కాపింగుటను
నుండి తిరిగి వచ్చినపిదప కొలదికాలము యిటు నున్నమాటనున్ను
మరచిరి కాశ్రీగారు! భారతేశ్వరునకు ప్రయాణము చేయు
నపుడు తోడుగకలసి వెళ్లెనున్నమాటగూడ మరచిరి. అప్పుడు
పడలో కలసి వెళ్లునపుడు నాకింకను కియాయకలసిని సలహా
చాలగలదని నాకు జ్ఞాపకము గలదు. (నవ్య). నేను యిప్పటికి
కన్న జొంచుకొని దిగునప్పటికి యిందువలన నానూతనవిధుల
నిర్వహించుటకు సంసిద్ధుడ నైయుండునని నమ్ముచున్నాను.

ఉత్సాహావిషయములు

అయితే మన అభ్యాసము నేటికాత్రి అత్యుత్సాహ
విషయముల చాలవరకు దెల్పియు, పండ్రెండుసంవత్సరములక్రింద
జరిగిన మంగళేశ్వరభజనాంధోళివలన యంత తీవ్రదశను జూం
దెనో ఆయన పునరావృత్తి చేసెను. మంగళేశ్వర విషయము భారత
దేశములోకెల్ల కాంతివంతముగ నున్నదని రాజ్యాంగమంత్రుల స
మాలోచకవర్గములలోని మంగళేశ్వరుని చెప్పిన విషయమునే నా
రు జలపించిరి. దీనికి కారణము మాంజీచ్యూ మేయ్యుపర్వ విధాన
ప్రవేశమేయని ఆయన నూచించెను. అది నాకు చాల యుత్సా
హకరముగ నున్నది. ఏలననగా తద్విధానప్రవేశముతో నాకు
సంబంధము లేకన్నను పార్లమెంటువారు గీతరించిన పదప తద్వి
షయమై సంబంధము గలిగియుంటిని. ఇప్పుడు నాకు తెలిసిన
భారతరాజ్యాంగము యొక్క అన్నియును తద్విధానభాగము
ననుసరించి రేఖించుచున్నది. తద్విధానోద్దేశములందు సంపూర్ణ
సానుభూతిగలిగి మంగళేశ్వరుని వెల్లుమున్నాను. (పార్లమెంటు)
కాశ్రీగారి యింతియముల నేను సరిగ గ్రహించితిని, భారత
ప్రభుత్వముయొక్కయు, యిప్పటి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల
యొక్కయు సుద్దేశములను, భారతదేశభక్తుల, జాతీయవాదుల
యొక్కయు సుద్దేశములను ఒకటే యనియు, అందువలన భారత
రాజకీయవైత్రులను ప్రభుత్వములను సమాకారసానుభూ
తులు గుడుగుట సాధ్యమనియు, ననెడిభావము చాల సహకారి
గ నుండును. భారతరాజకీయవైత్రులను, నాకు సంబంధించిన
ప్రభుత్వసైబ్యుండిని మధ్యన యేమియును అడ్డంకు లుండవలసిన
ముగ్గురి యుండియే నే నీచూతనవాద్యుల కంగీకరించితిని. నేటి
రాత్రి యిక్కడ మీరు చేసిన ప్రయత్నముల నానుభూతియు బల
మును, స్నేహమును తప్పక యింపితిమని మీరుచేసినహామి,
నాకు ఉద్బోధమును స్వీకరించినపిదప పరమేశ్వరస్వామి ను గలి
గించును. (పార్లమెంటు)

ఫిమరుగారి యుపన్యాసము

అభ్యాసమున ఆయనభారోగ్యములకై త్రాగకుండ లేచి
వెళ్లగూడదని ఫిమరుగాడు చెప్పెడిది. అంగ్లప్రొవెడవచారిత్రియ
లో కాశ్రీగారివలె విభవానుభవములను చాటియున్న గర్వి
యున్న భారతీయుడైనదైన గలదాయని ఆయనసంబోధించెను.
గతశత్రువులలో జేసివాలిజోగిన జాతీయమతి సభకు వెళ్లి నపుడు
ఈ ప్రయత్నములగు అభ్యాసమున వాక్యానుగమము చాలప్రశంసనీయ
ముగ నుండెనని ఆయన చెప్పెను. ఫిమరుగారు ఆసభనుండి బై
టికినవచ్చునది దక్షిణ ఆమెరికా స్వతంత్రరాజ్యప్రతినిధి యొక
రు పిలచి యిట్లు చెప్పెను. "నేటిను సామ్రాజ్యమునకు
నాయనీయదములు, కాశ్రీగారి యుపన్యాసము వినువరకును,
ప్రొఫెసు హిందూజాతీయనీహా, గ్రేటుబ్రిటన్ యిండియా
కేమి జేసెనో నేను యితివరలో గుర్తించియుండలేదు." (పార్ల
మెంటు). మన అభ్యాసమును, వాగ్దాతలను, సాక్షిల్యము
వల్లన గ్రేటుబ్రిటన్యొక్క గౌరవములు ప్రపంచ మంతటను
చాలెనని నాయుద్దేశమియున్నది. జేసివాలి జరిమైన నేటిను
యిండియా ప్రతినిధిగ నుండుటయేగాక, వాషింగ్టన్సభలో
గూడ, సచ్చారిత్రియనున్న, ఉన్నతోద్దేశములనున్న నెల్లడిం
చెను. ఆయన కొలదికోజులలో యిండియాకు పయనమగును.

ఈదేశములో ఆయన విషయమై సభాసభల నెల్లయున్నా
రు ఆయన స్వదేశములలోగూడ మంచుటకుబడి సంపా
దించి స్వీయోద్దేశముల వారలకు నచ్చునట్లు చేయునని మేము
తలచుచున్నాము. నేటిను సామ్రాజ్యము
అంతటను మంచుటకుబడి గల్గి, యంతకు సామ్రాజ్యరాయ
భారములకై వెడలు సు మేము నమ్మెదము. ఆయన కావణ
యంతమగు భావనలను మితవాదీగ్రంథములో చేసినవాడు
ఆయనకాయకాశోద్వేగవ్యయముగల్గి రాజకీయముగ మంతి
పలుకుటచే చాలకాల ముడుగాక యని మేము కోరుచు
న్నాము. (పార్లమెంటు)

అంధుడు అంధుని నడిపించుట

వంగీయుల విమర్శనము

కలకత్తాలోని సర్వెంటు పత్రిక గా. శ్రీనివాస కాశ్రీ
గారి లండను ఉపన్యాసమునుగూర్చి "గుడ్డివాడు గుడ్డివాని
నడిపించుట" యను కీర్తికతో నిట్లు విమర్శించుచున్నది.
లిటను (పశువు) కలకత్తాకు పయనమగు నవసరమున ఆ
తనికి బెంగాలు ప్రజాపితాతీవనరహస్యములు వెల్లించుచుండెను.
ఈ రహస్యములను వెల్లించుచు గురువు లైటు ఆనరబిల్
కాశ్రీగారు. ఈ కాశ్రీగారు భారతప్రభుత్వమువారిచే బుజ్జ
గింపుదేడినాలో నొకరిగుటచే భారతవిషయములన్నిటినిగూ
ర్చివీరుచెప్పిన దెల్ల వేకారము. బెంగాలు ఇతరరాష్ట్రముల
కన్న మిన్నయను మీమాంసకు వచ్చుచుండెడి సిద్ధాంతము
కాశ్రీ గారి ధోరణి యిందలి మొదటియం
కేము. ఆయన నేమి యైన ను తెలిసి
యుండవచ్చును గాని యావిషయమం దిసుడంతయేని తెలియ
దని యాధిక చెప్పుచుంటిమి. బెంగాలునుగూర్చియు, బెంగాలీ
యలనుగూర్చియు ఈతనిగురువు గోఖలేగారికి బాగుగ తెలిసి
యుండెను. కాని కాశ్రీగారి కట్లుకాదు. బెంగాలీయులకు
తమ ముఖ్యపట్టణమునందును, స్వగ్రామాపలకు తమశ్రీల
యందును గల ప్రేమను గూర్చి కాశ్రీగారు పలికిన యసహ్య
అవ్యక్తి, చవనముల నటుండని చెప్పెదము. వానితో మ
న కక్కరలేదు. భారతదేశములోని గొప్పపురుషు లందరు
తూర్పు, పడమటి, బెంగాలునుండి వచ్చినవారి ఆత్మకు పలికి
యుండెను. ఉద్రేకము, ఉత్సాహము అనునవి యెట్టివో నెరుం
గని యీతనికి ఉద్రేకపూరితులు, ఉత్సాహవంతులు, మూర్ఖు
గనియుండుట విచిత్రముగ బోధకమానదు. విజ్ఞానవంతులు, కాశ్రీ
వేత్తలు, నిరాదరంబుముగ నుండెడివారి పేర్లు అతని ఐటాటోప
తెలివికి ఏల గొచరింపలేదో?

రాష్ట్రవిభజనానికిని నేటికిని గల భారతవ్యయము నూ
చించుటయందే యారాజ్యాంగవైత్రపాండిత్యము నిరుపమానమై
నదని చెప్పినది. అతని కీమయమై స్వయముగ కీమయము తెలి
యదు. అంతయు పుస్తకపఠనమై నాధారపడిజ్ఞానము నూ
త్రాక్షి ఏ. సి. ఛాటర్జీ గారు "గాంధీ యా, ఆరవిం
దు దా" అను కీర్తికతో వే ను కియోపత్రికకు
వ్యాసములను జంపియుండెను. ఆవ్యాసములను కాశ్రీగారి
యుపాధ్యాయును కలసి యేప్పడెనపుస్తకమునై తిసవాదము
లను సరిజేసికొనెను. ఆవ్యాసములలోని భావము లెప్పటి
కప్పుడు ఈపత్రికయందు విమర్శనకు లోనయ్యెనని చదువరు
తెరుంగుదురు. ఆరవింద ఘోషు గారి వెనుకటి యభి
ప్రాయము లిప్పటి కనుకూలిం పడనీయు వానినిబట్టి
నిర్ధారణనీయుటయు ననుచిత సునియు ఘోషుగారే త్రాసి
యుండెడి. కాని కాశ్రీగారికి బెంగాలు జాజీయనిషయము
లేమియు లేలకక్కర. అతడే అంధుని... పొరుగు నెఱింగి
యుండెనేని ఆరవిందుడు తన కన్యయోగ పక్షలో
ప్రకటిం చినట్టి యు, నేటికిని వారి త్రా
త్యకముగ వెలయుచున్నట్టియు, రాజకీయసిద్ధాంతము తెలిసి
కొనియుండును. సాపము, కాశ్రీగారికి తమకు సిద్ధాంతముగ
నుంచుకొన గలంపుదలపప నింకటి రుచింపదు. నిరూపణో
ద్దమ భావిచారిత్రియనుగూర్చి ఛాటర్జీ గారు వ్రాసినజ్యోతిషము
ఇ మకయేని ఫలింపలేదు. అట్లుండ, కాశ్రీగారు తమ బెంగా
లురాష్ట్రీయును గూర్చిన యభిప్రాయములను ఆ పుస్తకము
నుండి గైకొనుచున్నారు. "కానివాని నూతనోని
కానివాడు సమస్త వస్తువుల కాననిభంగి,"
యిందువలన మనకు జ్ఞప్తి వచ్చుచుండుటలేదా!

అరవిందపు పలుకులు. భారతేశ్వర స్వామి

కలకత్తాలోని మితవాదపత్రిక యగు "బెంగాలి" యిట్లు
వ్రాయుచున్నది.

కాశ్రీగారు తెలిపిన భావము లన్నిటిలో మేమేకీభ
వింపజాలనందులకు చింతించుచున్నాము. ఆయన వాస్తవశక్తి నె
రుంగకుండెను. ఆయనయూహలు మిగల బోధ్యముగనున్నవి
మతేరియా జ్వరముతో పర్యవేక్షించియున్న సెటిల్మెంటును
కలిపి ఆరుండు బెంగాలుకు శ్రమవులని కాశ్రీగారు చెప్పి
యుండెడి. మెతేరియా జ్వరముతో పర్యవేక్షించియున్న సెటిల్మెంటునే
ర్పించుండుటను ప్రతిబెంగాలీయుడును ఏవగించునని మావిశ్వా
సము."

అజ్ఞానము

బెంగాలు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడగు హరి
దయాలు నాగుగారు సర్వెంటు పత్రిక కిట్లు వ్రాసిరి.

లండను కాల్పను హోటలులందు లిటను ప్రభువుకు ఫ
లాహోరాంతరము మంగళాశాస్త్రములకురించు సందర్భమున
లైటు ఆనరబిల్ శ్రీనివాస కాశ్రీ గారు భారత స్వరా
జ్యవాంఛలను గూర్చి యనేక విషయములను
చెప్పియుండెడి. బెంగాలులో కాంతి నెలకొనియున్న సమయము
న వచ్చటికి లిటను ప్రభువు వెళ్లుచుండెననియు, సామాన్యముగ
నుండెడి మతేరియా జ్వరముతోను వార్షిద్రవ్యముతోను మా
త్రమే ఆతడు పోయ సలుపకలసియుండుననియు, కాశ్రీగారు
పలికిరి. ఈరంటికిని ప్రతిక్రియ లిప్పటి కెవరును కనుగొన రైర
ని మాత్రము ఆతడు చెప్పెను. ఏల
కనుగొన లేదో, ఆయన కక్కరలేదు, అచిచారణ
తోటి ఆయనకు సంబంధము లేదు. భారతసైన్యకులలో దురా
కాపరులు జోక్యము కలిగిండుకొనునంతకాలము ప్రతిక్రియలా
జాచింపబడదని ఆతడు తెలిపిన బాగుగనుండెడిది. కట్టుకొనుట
కు గుడ్డ, తినుట కావరము, ఉండుటకు నివాసము తిగినట్లుతేక
తుండువారికి మెతేరియా జ్వరముగ వచ్చునని ఒక కవిరాజు
లూకాధ్య నే నాలో చెప్పి యుండెను. వేదజనుల
దుఃస్థితిని లోలగింపనిదే మెతేరియా ప్రతిక్రియల నరయుట వ్యర్థ
ప్రయత్నముగ నుండును. పార్లమెంటుకు పునర్నిర్మాణమునకు
ఉదంగినదే వేదజనుల దుఃస్థితియు లోలకట యనాధ్యము.
పార్లమెంటు ప్రతిక్రియల నువనవారిని వికలాంగుల చేసినవి.
ఆర్థిక మోక్షమునకు వెంటనే పూనుకొనదగును.
ఇంకను ఆలగ్యము చేసినీతి మా, మరణము తప్పని
సరి యగును. జనసామాన్యముతోకలిసి రాటుములను, మృత్యులను
గూర్చుచున్నట్లందుట కవకాశము నాకు బాగు కలిగెను. మా
ను దానియూపశ్యోకము బాగుగ గుర్తించి తిక్షణమే వానిని
నిర్మించుట యంతమని నూచించిరి. మనము ఆర్థిక మరణము
నుండి తప్పించుకొనకలె నన్న మననాలును మనము వడికి, మన
ము వడికిననాలుతో మనమే జట్టుల నెసకొనవలెను. ప్రతివారు
కు ఈసిద్ధాంతమును ఎఱుంగుడుగుగాని మాంద్యము మనయందు
స్థావర ముచుకొని అన్యపడుచున్నది. పరిణామము సామా
న్యముగ నాలస్యముగ నుండును కాని అల్లెవృక్షముల కవకాశ
ములేదు.

గాంధీ మహాత్ముని నిష్పంధము వలన పరిస్థితులందు
మార్పులుగవచ్చునని తెలించుచున్నాను. గాంధీమహాత్ముడు
ఇనుకొను కష్టపడుచుండె ననియు తమకొంత ప్రార్థనలను
పుచుండెననియు, కష్టపడుటకును ప్రార్థనలను సలపుటకును
అతడు శ్రీకృష్ణజన్మస్థానమున కరిగె ననియు, భనసామాన్యము
గుర్తించుచో మహాత్ముని యజ్ఞులను వాచరణలో బెట్టుట
దక్క వారికి వేగొందు మాద్యము లేవని బోధపడకలదు.

ప్రస్తుతము బెంగాలులో కాలి నెలకొని యున్న దని
యు, లిటను ప్రభువు పరిపాలనమును లోంబర పెట్టు గందరగోళము
లేమియు నుండవనియు కాశ్రీగారు పలికిరి ఇదంతయు
మహాత్ముడు అహింసనుగూర్చి నొక్కి నొక్కి బోధించుటకు
ఫలిత మని ఆతడు వాస్తవము నేల తెప్పగూడెను.

నేనెచ్చుచెచ్చుట పశ్యుటము గావించితిని, అచ్చులచ్చు
ట నెల్లకాంతియులను నాతావరణము నెలకొని యుండెను.
హరిదయాలునాగు.

నిర్బంధవిధాన విశ్లేషణము

(౧)

పండిత మాలవ్యా, పటేలుగార్ల యుపన్యాసములు - ప్రకాశంగారి విజ్ఞప్తి

మహాత్మునిశిక్ష - డాక్టరు. పి. సి. రే - ద్వితీయద్రావిడ టాగూరుగార్ల అభిప్రాయములు

అఖిలభారత ఖిలాఫతు సంఘసభ - పారిసు తీర్మానములు

యిరవాడ చెరసాలలో మహాత్ముడు గ్రంథములను వ్రాయుట

అహమదాబాదులో జాతీయవారము గొప్ప ఏర్పాటు

జమీందారు పత్రికాసంపాదకులకు (అంధుడు) శిక్ష వేయుట

ఆంధ్ర రాష్ట్రము

గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణ, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్య, వి. రామమూర్తి

నేటూరి సత్యనారాయణగార్లను రాజమండ్రినుండి కడలూరుకు మార్చుట. ఏమ నేమ చెన్నపురిలో దిగిరి.

గాంధీమహాత్ముని శిక్ష

డాక్టరు పి. సి. రే. గారు

సర్వేంటుపత్రిక

గాంధీ మహాత్ముడు కాంతిప్రబోధకు డగు మహాత్మ్య-
అహింసాధర్మసంస్థాపనాత్మక డగు బోధ. భగవదనుగ్రహమున
కోట్లొలది దేశీయులను ఏకాదేయ బద్ధులను గావించెను. రాష్ట్ర
మును ధ్వజచిహ్నముగా గలిగినట్టి యుద్ధవ్యమున కోట్లొలది
భారతీయులు సోదరభావముతో లలిసి పనిచేయునట్లు చేసెను.

ఇట్టి గూఠికకప్రారంభము లగు మహా నీయులు
భగవంతుని ఆజ్ఞలనే నెఱవేర్చుచుందురు. వారిచే చేయింపదగిన
కార్యములను చేయింపట్లుగాని చేయించిట్లు భగవంతుడు వారిని
నిమిత్తమాత్రులనుగా గొని నిర్వహించుచుండును. ప్రాచీనసత్య
ములను మల నీ సత్యమాత్రులముఖమున ప్రపంచమునకు దేవదే
వుడు వెలడిచేయుచుండును. ప్రస్తుతము గాంధీమహాత్ముడు
సర్వస్వరూపి సత్యమాత్రగా నవతరించి భగవద్దేవతను
నిమిత్తమాత్రుడై నిర్వహించుచున్నాడు. బహుకాలమునుండి
సంఘమున స్థిరపడి ఘనీభవించిన దురాచారములు దురభ్యాస
ములను కఠినకవచములను ఖేదించుకొని యాసత్యకీరణము
లులోన ప్రవేశించి శీతాత్మలకు జ్ఞానప్రకాశము నొసంగును.
అంతవలన అజ్ఞానాంధకారమున మునిగి స్వస్వరూపమును
మరచియున్న జీవులకు మరల సాత్వికజ్ఞానము కలుగును. మహా
త్ముడు యిప్పుడు అట్టిసత్యమును కనుగొనిన సత్యద్రవ్య. "అ
హింసాత్రయమున పూనుడు. మీ ఆత్మస్వరూపమును గ్రహిం
పుడు. ఆత్మవిశ్వాసమును గలిగియుండుడు. పరాధీనతను త్య
జింపుడు." అనియే మహాత్ముడు బోధించెను. ప్రాచీనకాల
మునం దిట్టిబోధలు శతమున వెలువడినపుడెల్ల దేశీయులు
మోహభ్రాంతుల నెడబాసి యుచితవిధిని నిర్వహించుచుండిరి.
హింసా దేశీపు నాగరికతకు మూలాధా
రము లీసత్యములే యగుటచేతనే యితరవిషయము లందును
జాతీయతాదులందును శతధా భిన్నములగు పద్ధతులు గల కోట్ల
కోలది ప్రజలయందు ఏకీభావమును మహాత్ముడు కలిగింప
జాలెను. ప్రపంచమున పాశ్చాత్యులనుసరించు మార్గమొక్క
టియే యుండలేదు. ఇతరమార్గము లనేకము లున్నవి గాన భార
తీయు లంక్షప్రాయమున పాశ్చాత్యులకంటెనే అనుసరింప
గూడదని ప్రముఖులు వేలసారులు హెచ్చరించుచుండిరి. కాని
దేశీయులు యాసత్యమును గ్రహింపజాలకుటకు మహాత్ముడే
సాధనభూతు డయ్యెను.

భారతీయుల మృత్యుముఖమును ముగిసినది

జాతీయేర్పడియున్నది. తిన్నపిత్తిరించిన ప్రజ లెంతమాత్రముకాం
క్షిని త్యజింపగూడదని మహాత్ముడు పండిత బోధించెను. మహా
త్మునికారాగృహమున కంపుటవలన దేశీయుల కభ్యుదయము కలుగును

తామను గలిగిన దనుట నిస్సంశయము. ఇట్టి గొప్పవిషయము ప్రజ
లను దౌర్జన్యములకు పురికొల్పును. లేదాజడత్యమునకు పాలు
పరుచును. కాకున్న దృఢనిశ్చిత సంకల్పుల గావించును. ఈ
విషయమున గూడ మహాత్ముని బోధనలు బాగుగా పనిచేసినవి.
ప్రజలు క్రోధద్యేషములకు కళంకములు కాలేదు. మహాత్మునిశిక్షిం
చుటవలననుకూల కలిగిన గాఢభావతాపము ఏయుద్ధవ్యమునుగూర్చి
మహాత్ము డత్యధికదీక్షను బాసినో అట్టిస్వదేశీ యుద్ధవ్యమును
గూర్చి మనల దృఢసంకల్పుల గావించుగాక. మొదటిపని రాట్ట
మునై నూలువడకుటయు ఆనూలతో బట్టలు నేయుటయు.
ప్రతియింటను రాట్టమును త్రిప్పునపుడు రాట్టము మధుఃధ్వని
యొక్కటిగా మనము పాడెడు పాటలలోనే మహాత్మునిపట్ల
మనకుగల ప్రేమాతిశయమును మనము వెల్లడించుచుండవలెను.
మనకు మహాత్మునిపై ప్రేమాత్మకమైన ప్రేమయొకటివలన మనము
ఖద్దరుబట్టలను ధరించుటయందే దానిని వెల్లడింపవలెను. భరత
మాత పుత్రులలో నుత్తమోత్తమ లగువారు వెల్లడుచుండి యి
ప్పుడు చెరసాలలోనే యున్నాడు. ఎవ్వరినామమును స్మరించి
నంతమాత్రముననే మన కభికానందము గలుగునో అట్టి భగవ
త్పుత్రులు దేశమాత కమూల్యమగు సేవచేసి మహాపూర్వకముగ
వేలసంఖ్యగా కారాగృహముల కేగిరి. ఏ యుద్ధవ్యముకొరకు
వారందరు నిట్లు మహాత్ముని మొరలించి కద్దదశకు పాల్పడినో
అట్టి యుద్ధవ్యమును మన ముపేక్షింపదగినా? మీరంద రిప్పు
డైన ఖద్దరు బట్టలను ధరింపరా? కొన్నికొన్ని
వోట్ల ఖద్దరు బట్టల సత్యధికముగ నేయుచున్నార
మీకు కొనవలె నను బుద్ధిమాత్రము కలిగినేని సులభముగ కొన
వచ్చును. ఖద్దరుబట్టలు ఖరీదుకు దొరకనివో మనమే వానిని
నేసికొనవలెను. కాట్టములపై నూలువడకుటవలన దీదలు జీవిం
చుటకు తగిన ఆవాసము వాటికి లభించునని యిప్పుడు స్పష్ట
మైనది. కాట్టములమీద వడకబడిన నూలును మణుగులుకొల
దిగ విక్రయించుచున్నారు. ఇంకను విస్తారముగా నూలు కా
వనెను. మనదేశమునం దాకాలగోపాలమును ఖద్దరుబట్టలనే
ధరింపవలెను. మన నేత డని వాంఛ్రు ఖద్దరు
బట్టలనేగాని మరి ఏ బట్టలను నేయగూడదు.
సన్ననివిదేశీనూలుతో చేతిమగ్గములమీద బట్టలను నేసి ఆబ
ట్టలు స్వదేశీబట్టలని అమ్ముట ఆత్మవంచనమగును. వడుకు
నూలుతో మనదేశమున నేయబడిన నేగాని ఏబట్టయును స్వదేశీ
బట్ట కాజాలదు. మనదేశములోని మిల్లులలో వడకబడిననూలును
రాట్టములమీద వడకబడిన నూలును కలిపి నేసినవో నది రెండ
వరకము స్వదేశీ. ఇప్పుడుగూడ వలెగర్వాన్యపు స్త్రీలు సన్నని
విదేశీనూలుతో నేయబడిన బట్టలనే కట్టుకొనుచున్నారు. ఆబ
ట్టలను ధరించుట వలన తమకు చాల సా
జ్యముగ నున్నది. వారిని నేరమొనర్చుచున్నది. ప్రతిపా
నందున నుండియు కాటక కల్మషంజరము లొంగి చూచుచున్న
దే నాకు కనబడుచున్నది. ఈ విదేశీబట్టలను ధరించుటవలననే
కాటకము మనదేశమున పీటలు వెల్లుకొని కడలటండ నున్నది.

విజ్ఞప్తి

ఓ తల్లులారా! మీరు ఖద్దరుచీరలను ధరించిన
సాక్షాన్యమో లక్ష్మీస్వరూపముల వలెనే యుందురు.
ఈ సన్నబట్టలయందు మీకీప్పుడైన వసహ్యత కలుగ
లేదా? ఖద్దరుబట్టలే దీదలపై లక్ష్మీప్రసన్నమును
కలిగించెను. కావున నా దేశీయు లందరును ఖద్దరు
బట్టలనే ధరించి మాతృదేశముపై తమకు గల
ప్రేమను మహాత్మునిపై తమకుగల భక్తిని వెల్ల
డించవలెనని నేను కోరుచున్నాను.

కారాగృహము పవిత్రక్షేత్రము

మహాత్ము డిప్పుడు చెరసాలలో నున్నాడు. చెరసాల
పవిత్రక్షేత్రమని మహాత్ముడు మనకు బోధించెను. శ్రీ కృష్ణ
భగవానుడుగూడ చెరసాలయందే జన్మించెను. మహాత్ముడు
కీరీతవ్యధ సంతమాత్రమును బాధగా లెక్కింపడు. జనన్మత్తుల
భావముల నేమహాత్ముడు తనమాటలలో
వెల్లడించును. ముక్తకేస మొకతో బంధింపబడియుం
డునదిగాదు. ముక్తకేసమునకు వివాహమే లేదు. "ఖద్దములు
దానిని ఖండింపలేవు. అగ్ని దానిని దహింప జాలదు" ముక్తకేపు
తిట్టివారిని గ్రహించుటకు మనకు జీవన్మత్తుడగు మహాత్ముడే
ప్రత్యక్షనిదర్శనము. కోట్లొలది భారతీయుల ప్రేమాప్రకా
శమున నోలకాడుచు మహాత్ముని కారాగృహమునందే
యుండనిండు. దేశీయుల మృదయక్షేత్రము నుండి మహాత్మునే
కారాగృహమును తొలగింప జాలదు. దేశీయు లందరును ఖద్దరు
బట్టలనే ధరింపవలెను. అహింసాత్రయమునే అనుసరింపవలెను.
దేశీయు లందరు టటుల చేసినవో కారాగృహమునం దున్నను
గూడ మహాత్ముని కభికానందమే కలుగును.

ద్వితీయద్రావిడ టాగూరుగారు

యంగుఇండియా

"ప్రస్తుత ప్రభుత్వమువలన లాభకరమును మహాత్తరము
నగు నెట్టిప్రయోజనమైన జరుగునని ఆశించుట నిష్ఫలము."
అని ద్వితీయద్రావిడ టాగూరుగారు యంగుఇండియా పత్రికకు
వ్రాసెను.

మాలవ్యా పటేలుగార్ల భిన్నాభిప్రాయములు

ప్రకాశంగారి తంలివార్ల

మాలవ్యాగారికి విజ్ఞప్తి

మాలవ్యా, పటేలుగార్ల ప్రసంగములందు అభిప్రాయ
భేదములు కనబడుచుండుటచే దేశీయుల కధికమగు నాంకోక
నము కలిగినది. మహాత్ముడును ఇతర నాయకులను వేలకొలది
దేశీయులును చెరసాలలో నుండగా కారాగృహ పక్షమున
మహాత్ముడు ప్రకటించిన విధానమున కేవలమునుండైన
భిన్న మగు క్రొత్త స్వకావ్యవిధానము నిపుడు మాలవ్యాగారు
ప్రారంభించినవో ఇతర కావ్యపక్షములవారు దాని నామో
దించినను కారాగృహ పక్షమువారు దాని నామోదించురా అను
విషయమును మాలవ్యాగారు రాలొచింపవలెను. అట్టి క్రొత్త
నూచనలు మాలవ్యాగారు చేయుదురని నేను నమ్మును. మార్చి
17 వ తేదీని మహాత్మునికి కక్ష విధింపబడుటకు ముందు కార్య
సంఘమువారు చేసిన 5 వ తీర్మానములోని నిధినిగూర్చియే
గాంధీ ఖద్దరు నిధి యని మాలవ్యాగారు
నూచించిరిని నేను నమ్మెదను. ఖద్దరు వరి
త్రమను నేకమున బాగుగా విశ్రంభింపజేయుటకు బొంతయి
మున్నగు నగరములలోని సంపన్నులందఱుండి ఏదీక్షి అధికముగ
ధనమును సమకూర్చుటకు జమునాలాలు, నేతు వోటనీగార్లు
పూనుకొనినో దానిని గూర్చియే మాలవ్యాగారు నిట్లు నుడివి
యుందురని నేను తలచెదను. ఈ రెండు విషయములను గూర్చి
యే అభిప్రాయభేద మేర్పడినకేమో అని యూహించుచున్నా
ను. పటేలుగారు చెప్పినట్లు మాలవ్యాగారి ఆలోచనలను విను
టకు కార్యసంఘమునా రెప్పుడును సంసిద్ధులు. కాట్టము
నిర్మాణవిధాన మన్నిపక్షములవారును గూడ నామోదింప
దగియున్నదనుట నిశ్చయము. ఈ అసహాయసమరమున మొదటి
సంశీయు మాలవ్యాగారు ప్రశంసాప్రాప్తముగ మెలగుచుండిరి.
నేను మాలవ్యాగారికి కారాగృహమునందే విజ్ఞప్తి చేసెదను.
ములు ఆత్మల్పముగా నున్నవి. గాన తమ అభిప్రాయములను
స్పష్టముగ వెల్లడించి సంశయములను పూర్తిగా తొలగింపవలె
నని మాలవ్యాగారిని కోరుచున్నాను. (మెట్టపాలెము. మార్చి 31)

కారాగృహమున గంధిచూహత్వము గంధరచన

అనుభవములను భావములను వ్రాయట యకవాద చైత్రసాలకు మహాత్ము డేసపుడు తనతో కొన్ని నోటుబుక్కులను తీసుకొనివెళ్లెను. ఆన అనుభవములను భావములను ఆ పుస్తకములలో వ్రాయుచున్నాడు.

అహమదాబాదులో జాతీయవారము నిత్యమును విదేశేషస్త్రుదహనము సభలు-ఖద్దగువిక్రయము.

అహమదాబాదులో జాతీయవారమున అనగా యీ ఏప్రిలు 6 మొదలు 18 వరకును ప్రతిదినమున నదీతీరమున విశేషబట్టలను తగల బెట్టెదరు. ప్రతిదినమున అనేకచోట్ల అనేకసభలు జరుగును. ఆసభలలో నిర్వాణవిభాగమును గూర్చి పెక్కుమంది యుపన్యసింపచుందురు. స్త్రీలు జాతీయగీతములను పాడుచుందురు. గాయకులు పలువిధములగు జ్యోతముల మీద వాయింపచుందురు. శరీరవ్యాయ మములు జరుగును. ఖద్దగు బట్టలు రాట్టములు మున్నగు వాని ప్రదర్శనము జరుగును వానిని విక్రయించెదరు. జాతీయ కలఃటీరులు బాండు వాయింపెదరు. ఇందులకు కలఃటీరులను చేర్చుచున్నాడు.

లాహోరులో జమీందారు పత్రికకేసు అంధుడగు సంపాదకునకు శిక్ష.

రెండేండ్లు విడిచెడు జమీందారు పత్రిక సంపాదకుడగు అంధుడగు హక్కి జా సయ్యద్లు అహమదుగాడికి లాహోరుజిల్లా మేజిస్ట్రేటు రెండేండ్లు విడిచెడు విధించెను. పండిత రామచరణ దత్తుగాడికి 6 నెలలు విడిచెడు విధింపబడెను. హక్కిజా సయ్యద్లు అహమదు గారు (జమీందారుపత్రికగా ప్రకాశింపడు) విచారణ సమయమున తమపాపం నిచ్చినందున అతనికి 20 రూపాయలు జూర్యానా వేయబడెను. చెల్లించనిచో రెండు నెలలు విడిచెడు ననుభవంప వలెను.

చౌరీచౌరా కేసువిచారణ

అవునులేవాటి, సేతల్పూర్, ముక్తారాంగల్ల సాక్ష్యము చ్చిరి. తెనుకటి సాక్షులు చెప్పి: విషయములను వీరు స్థిరపరచిరి. (గోరకుపూర్-మార్చి 31.)

అసహాయోద్యమ నాయకులు

రాజమండ్రినుండి గూడలూరుకు కొనిపోబడుట నాయకులు చెన్నపురికి వచ్చుట డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యము, గొల్లపూడి సీతారామ శాస్త్రి, ఎం. వి. రామమూర్తి, వేటూరి సత్యనారాయణగార్లను రాజమండ్రి జయలునుండి కడలూరుకు మార్చిరి. వారు 31 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు రాజమండ్రిలో పాసంజరు బండిలో బయలుదేరి సేడు (ఏప్రిలు 1) ఉదయము 10 గంటలకు చెన్నపురికి వచ్చిరి.

శ్రీయుతులు గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రిగారు, డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యశ్రీశులు సుబ్రహ్మణ్యంగారు, వేటూరి సత్యనారాయణగారు యం. వి. రామమూర్తిగారు గత నెల 31 తేదీని రాజమండ్రినుండి బయలుదేరిన ప్యాకెంజరుబండిలో ఇనటకు తీసి కొని రాబడిరి. వీరు సేడు ఉదయము 9 గంటల 45 నిమిషకు మదరాసు సెంట్రల్ స్టేషను చేరిరి. వీరివెంట 7, 8 గురు రిజర్వు పోలీసు ఒకయూరపీయిక్ స్టేషంటు గలరు. వీరి మధ్యాహ్నము గూడలూరుకు కొనిపోబడుదురు. వీరిలో సీతారామశాస్త్రిగారు డాక్టరుగారు చాలచిక్కియుండిరి. వీరందరు నుల్లాసముగానే యున్నారని వీరిని బెజవాడనున్న గుహాట్ల స్నేహితులు, బంధు గులు దర్శించి సన్మానించిరి. వీరిని 3 వ తరగతిబండిలో మామూలు ప్రయాణికులవలెనే తీసికొనివచ్చిరిగాని మామీలాలవలె ఊపిరాడకుండ మాయబడి బండిలో తీసికొని రావందులకు సంకల్పపరిపన్నులై. ప్రభుత్వమువారు ఈ అతిశయలను నూతనవడ్డీలను నొసంగుటచే కాబోలు దిస్తులు పరిశుభ్రముగా నున్నవి. ఈవడ్డీలు, కాళ్ళకు యిసుపకడియములు ఈ నిస్సంధములు, వీరి యభిప్రాయము: ను మార్చబాలవని చూపరుల కెల్ల స్ఫురించినది. ఇంక

స్థానిక వార్తలు

ఇంగ్లాండుజాబులు:-ఇంగ్లాండునుండి వచ్చుజాబులు రేపుఅదివారము ఉదయము 7-30 గంటలకు బర్మింగాడు సిద్ధముగ నుండును. పోస్టుబాక్సులవారు రేపుఉదయము 6 గంటలకే వానిని తీసికొనవచ్చును.

కార్మికులసభ:- రేపు సాయంత్రము హైకోర్టు రీడింగ్ కల్యాణసుదరం మొదల్యారు సుబ్రహ్మణ్యశ్రీశ చక్కరయ్య చెట్టిగార్లు మున్నగు ప్రముఖులు "ప్రకృతస్థితి"నిగురించి కార్మికుల కుపన్యసింపెదరు.

ట్రైప్లి కేసు సంగీతసభ:- ఈసభ యాజమాన్యమున తిరువళ్ళీకి వెంటటాచలచెట్టిపిథి నెం 1 గృహమున మైనూరు విభాగంకృష్ణప్పగారి శిష్యురారాధగు శారద, చంద్రకాంతలు ఏప్రిలు 2 వతేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 5 గంటలకు వృదు మధురగాన మొనర్చెదరు.

ప్రచురణసంఘము:- "మద్యపానమును వ్యాపింప జేయుట, కుత్తను నుగుమార్చుట" అనువిషయమై ప్రచురణసంఘమునకు బంపబడిన వ్యాసములలో నెల్ల మదరాసు తిలక్ కే. కే. వాస్తవ్యులగు ఎం. ఏ. కోరస్వామి అయ్యంగారు ఎం. ఏ. బి. ఎల్. గాడి క్రేష్టముగ నుండుట చే వారికి బహుమాన మొసంగబడెను.

క్విన్సెనుమాత్రలు:-క్విన్సెను కావలసిన వైశ్యాల యాధికారులు పూర్వము వ్యవసాయశాఖ డెప్యూటీ సెక్రటరీకు వ్రాయుచుండెడివారు. ఈక్విన్సెను తియారు చేయించుపని ఏప్రిలు 1వ తేదీవరకు జెయిలుకాఖకు నియోజింపబడును. కావలసిన వారు ఇకమీద మదరాసు వెనిట్సియరీ (సెంట్రలు జెయిలు) నూపరెంటెండుగారి వేరట వ్రాయవచ్చును:

ను తలెను సాక్షులనుగూడ రాజమండ్రినుండి దక్షిణజిల్లాల జయలులకు మార్చుట. ఈ మార్పులలకుకూడ ప్రజాప్రబోధమునకు సహాయపడుచున్నవి. నాయకుల నిట్లు మార్పులలన తలెనువారు జడిసి జామీనిచ్చి విడుదల యగుదురేమో యనుడి మా పాలకులను ప్రమింపజేయుచుండవచ్చునని ప్రజలు భావించుచున్నారు. జయలులందు భోజనసరుతులయం దెన్నియెని లోపములు గలవనియు సంస్కరింపదగిన వైయో గలవనియు దెలియుచున్నది.

పర్లా కి మి డి

పోకల నూన్యనారాయణగారు బెంక నూన్యసెన్సు ఆఫ్ క్రింద సారానుకాణములవద్ద పికెటింగు చేసినందులకు ఒక వారము విడిచెడుశిక్ష విధింపబడిరి. గత నెల 27 తేదీని తిరిగి వీరు ఆనేరమునకయ్యే అరెస్టు కాబడి 1 నెల విడిచెడు 200 రూపులు జరిమానా విధింపబడిరి. జరిమానా చెల్లించనిచో ఒక వారము విడిచెడు అనుభవంపవలెను.

అభిలభారత ఖిలాఫతు కార్యసంఘము టర్కీ సమస్య

బ్రిటిషుమంత్రివర్గమువారే ప్రతిపాటురు. టర్కీసమస్యకు బ్రిటిషు మంత్రివర్గమువారే ప్రతిపాటురుగా నున్నారని మాంటాగూగారిరాజీనామాకలన స్పష్టమైనది. గాన దానివలన నేవైన అనర్థకములు కలిగినచో మంత్రి వర్గమువారే బాధ్యులు.

ఖిలాఫతు బులిటను ఇండియా యూగోపు అమెరికాదేశములలో ఖిలాఫతు బులిటను (ప్రతివారమును ప్రకటింపబడు ఖిలాఫతు పత్రిక) అను వాస్తవతీకన ప్రతివారమును ప్రకటించుటకు బొంబాయి క్రానికలు ప్రధానవ్యాసకర్త యగు డి. జి. ఉప్పనగారి సేనభ వాకు కోరుచున్నారు.

ప్రతినిధివర్గము పారిసునూచేకఫలితములు తేలినవిగాన ఇప్పుడు ప్రతి నిధివర్గమును విశోధాదేశమునకు పంపుట అనసరమని తోచినచో టర్కీప్రతినిధులకు యిండియాపహమ్మదీ నుల భావములను తెలుపుటకు ప్రతినిధులను పంపదగును అను తీర్మానములు బొంబాయిలోజరిగిన అభిలభారత ఖిలాఫతు కార్యసంఘసభలో నా మోదింపబడెను. (బొంబాయి మార్చి 31.)

ట్రాంపేలు:-మైలాపూరు శ్రీ కపాలేశ్వర స్వామి బ్రహ్మోత్సవసందర్భమున మూడవది-ము అకగా ఏప్రిలు 4 వ తేదీ ఉదయం 6 గంటలకు జరుగు అధికారనంది సేవోత్సవమునకు బోవు ప్రజల సౌకర్యాధ్యము ట్రాములు చాకలపేటనుండి యూ, రాయపురము నుండియు, మైలాపూరు బాగ్గున్న శ్రీడిన రట పోవుటకు ఏప్రిలు 4 వ తేదీ ఉదయం వెండిలకడ 4-30 గంటలకే బయలుదేరి పోవును.

సచ్చిదానందసంఘము. -తిరువళ్ళీస్వము పేటలోని యూసంఘయాజమాన్యమున, తిరువళ్ళీ కే. కే. అన్న దానసమాజ మందిరమునందు రేపు ఆదివారము ఉదయము 8 గంటలు మొదలు 10 గంటలవరకు శ్రీయుత సి. శెల్వరాజుమొదల్యారు "గీతాహాస్యము"నుగూర్చి యుపన్యసింతురు. శ శ్రీ ర్వానంద స్వామిలవారు క్రస్తుతము మదరాసులో లేండున నారిమామూలు ఉపన్యాసములు ఇంక రెండువారము లుండవు.

గాంధీ మహాత్ముని రాట్టపు పతకము:- ఉమ్మడి రామయ్య చెట్టి గురుస్వామిచెట్టి కంపెనీవారు ఒకవైపు గాంధీ మహాత్ముని ప్రతిమయు, మరియొకవైపు రాట్టమును గల వెండిపతకమును తయారు జేయున్నార. ఈపతకము గడియూము గొలుసుకు దగిలించుకొనుటకు చాల నుండరముగ నుండును. వెల 1 రూపాయ. వలయువారు నగలవర్తకులకు ఉమ్మడిరామయ్య చెట్టి గురుస్వామి చెట్టికంపెనీ వారికి వ్రాసిన బడ యగలరు.

చీరాల పురపాలకసంఘము ప్రభుత్వప్రకటనము

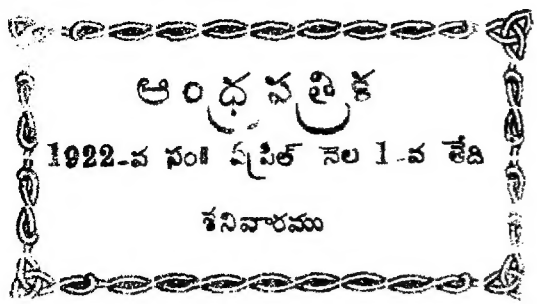
చీరాల పురపాలకసంఘము 1921 సం॥ ఏప్రిలు 1 వ తేదీ నుండి ఒక వత్సరమువరకు తొలగింపబడెను. గ్రామస్థులు తిరిగి గ్రామమును ప్రవేశించుట, పన్నులు చెల్లించుట మొదల గువిషయములను గురించియు, నివేదిక యింకను ప్రభుత్వము వారి కంబలేదు. అందుచే చీరాలపురపాలకసంఘపునన్ని ర్యాణము తిరిగి మూడుమాసములవరకును నిలిపి వేయవలెను.

బైసికిల్లు:- మదరాసు నగరపోలీసు చట్టములోని 78 వ శెక్షను ననుసరించి సభాయతు లగు మదరాసు గవర్నరు గారు ఈక్రిందియు తీరువును మార్చి 28 వతేదీ పోస్టుసెంటుబా ర్రి కెజిటలో ప్రకటింపించిరి. ఆయు తీరువు కెజిటలో వాంగ్ మున ప్రకటించిన ఒకమాసమైన తరువాతనుండి యమలులోనికి వచ్చును. ఉత్తరువు:-"బిల్లికు పీథిలోగా, అందరకును ఏన్నడి యుండు ప్రదేశములలోగాని బైసికలు త్రొక్కువారు తమవైసి కిలుమీద తమకుముందుగాని, వెనుకగాని మరియెవరిని యొక్కించుకొనగూడదు. కూర్చుండుటకై ప్రత్యేకింపబడిన స్థానమున మాత్రమే కూర్చొని బై సికలు త్రొక్కివలెను.

సర్. లయెనల్ డేవిడ్సన్:- మదరాసు ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సంఘమునందు హోముమెంటరుగ నుండిన సర్. లయెనలు డేవిడ్సన్ గారు నిన్నతమపనికి రాజీనామా నొసంగి రిటైరెరి. వీరిస్థానమున, మలబారు కమిషనరుగ నుండిన ఏ. ఆల్. నాపుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యుడుగ నియమింపబడిరి. నాపుగారు నిన్నమధ్యాహ్నము ఛార్జిపుచ్చుకొనిరి. మలబారు కమిషనరు ఉద్యోగము ఇక ప్రత్యేకముగ నుండదు. నాపు గారు కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యుడుగనుండియే మలబారువిషయములను గూడ చూచుచుందురు.

శాసనసభాధ్యక్షుడు:-మదరాసు శాసనసభాధ్యక్షుడగు నా. సర్ పి. రాజగోపాలాచారిగారు తమసభితో గూడ మదరాసునుండి పయనమై గత గురువారము నాడు తిరువేంగడముచేరిరి. అచ్చట రెండుమాడు దినములుండురు శాసనసభ కార్యదర్శియగు డి.బి. స్వామికన్ను పిల్లెగారును కొలంబోకు రెండుమాడుదినములలో చేరుదురు. ఆవల మువ్వరును కలసి ఇల్లాండుకు బయలుదేరుదురు.

ప్రింటర్లు, స్టేషనర్లు అన్నువేయుటకు, సాధారణముగా వ్రాయుటకు తగిన కాగితములు ఇతర కాగితములు స్టాంప్లొక్కలు, కాల్కోమ్మున్ను నవి క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి. మాడిరీలకు, ధరలకు ఈ దిగున విలాలమునకు వ్రాయవలెను. T. SREENIVASACHARI, 5, ANDERSON STREET, MADRAS.

కర్తను ప్రభువు: తుర్కీ సమస్య

ప్రజలను ప్రభువువంటి మంత్రులు రాయబారులుగ నుండగ, తుర్కీ సమస్య పరిష్కారము గా కుండుట వింతగాదు. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలిపిన సూచనల నయినను, కర్తను ప్రభువు అంగీకరింపక, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని చులుకనగ జూచి, మాంటాగూగారిని ఉద్వేగపడచి నుండి తప్పించియుండగ, వీరి ద్వారా కిలాఫాత్ సమస్య సానుకూలమగు నని ఎంచుట దుర్లభము. సమీప ప్రాచ్య సమావేశపు సూచనలు మహమ్మదీయుల సేమాత్రము సంతృప్తిపరుప వని పాతకులు గ్రహించియుండుదు. కర్తను ప్రభువు, ఈ సమావేశపు నిర్ణయమును ప్రభువులసభలో సమర్థింప బ్రయత్నించెను. ఛార్జి నల్లు జలసంధిని తుర్కీ పరము జేయుటకు, యూరపియును జాతు లెన్నటి కిని అంగీకరింప వని మీరు నొక్కి చెప్పిరి. త్రేసుభాగమును గ్రీకుల కిచ్చివైచుటకు, కర్తను ప్రభువు విచిత్ర కారణమును సూచించెను. తూర్పు త్రేసు భాగమును వదలిపెట్టు దని గ్రీకులను కోరుట, న్యాయముగాని, ఆచరణయోగ్యముగాని గాదని సమీప ప్రాచ్య సమావేశమువారు తలంచెరుట. కారణ మేమి? గ్రీకులకు తగిన సైన్యబల మక్కడ గలదట ఇంతయగాక, ఆ ప్రదేశమును వదలిపెట్టు మని కోరినను, గ్రీకు సైన్యము లందుకు నిరాకరించునట. ఈ సైన్యముల నక్కడనుండి తరిమివైచుటకు శక్తిగల సైన్య మేదియు లేదని కర్తను ప్రభువు గారు తలచుచున్నారు. ఏమి యీవాదసరణి? ఎంత యోగ్యముగ నున్నది? తుర్కీ భాగము నన్యాయముగ నాక్రమించుకొనిన గ్రీకులను ఆక్కడ నుండి పంపివేయలేనిచో, మిత్రమండలివారి శక్తి ఏమి గలదు? సంధి సమావేశముల ప్రయోజన మేముండును? నానారాష్ట్ర సంఘపు సార్థక మేముండును? తుర్కీ దేశము గ్రీసునందు కొంత భాగము నిటుల నాక్రమించుకొనినయెడల, కర్తను ప్రభువుగా నీవాదమునే గావించురా? తుర్కీకి గ్రీసు భాగము నిచ్చివైచురా? ప్యారిసునందు జరిగిన సమీప ప్రాచ్య సమావేశము నిర్ణయమని తెలుపుట కింతకన్నను పెరునిదర్శన మేమి గానలయును?

త్రేసును విభాగించుటయే, ఉత్తమ మార్గమని ఈ సమావేశమునకు తోచె నని కర్తను ప్రభువు దెలిపెను. గ్రీకులను పంపివైచుటకు తమకు చేతగా నందుచే, మిత్రమండలివారు తూర్పు త్రేసుభాగమును గ్రీకుల కిచ్చివైచిరి. ఇప్పుడు గావించిన సూచనలను మార్చి వీలులేదని, కర్తను ప్రభువు ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. కాని ఈ నిర్ణయములు కాగితములపై నిలిచియుండునేగాని, వీనిని తుర్కీ వారు రంగీకరింపజాలరు. మహమ్మదీయుల ప్రపంచమున జనించిన, అశాంతి తగ్గుటకు మారుగ ఇంకను మోచ్చును. సెంట్రలు కిలాఫాత్ సంఘమువారు తమ యోజ్ఞాపత్రాలను సందేహమున కాన్పదము లేకుండ నివేదించిరి. ఛార్జి నల్లు జలసంధికి సైన్య రక్షణము లేకుండుటచే, తుర్కీ దేశమున కుప్పద

ము ఎప్పుడును నుండనే యుండును. గల్లి పోలి, త్రేసు, ఏడియానోపిలు, ప్రధానముగ మహమ్మదీయ భాగములు. గ్రీకులకు వీనియందు ఏమాత్రము హక్కుగాని బాధ్యతగాని యుండజాలదు. గల్లి పోలిని గ్రీకుల కిచ్చివేయుటవలన, తుర్కీ ప్రధాన పట్టణముగు కాన్ స్టాంటినోపిలు నగరమునకు రక్షణ యుండజాలదు. ఏడియానోపిలు పట్టణమునందు మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలములు పెక్కులు గలవు. గ్రీసునకు ఏ విధమున జూచినను దీనియందు హక్కు లేదు. స్మిర్నాను తుర్కీ వారి వశమునుండి దీసివేయుటకు, మహమ్మదీయు లేమాత్ర మిష్ట పడరు. అది మహమ్మదీయనగరము. తుర్కీ పై విధింపబడిన ధనపు బరువులచే, తుర్కీ క్రుంగి పోవును. కిలాఫాత్ పవిత్రస్థలములపై తుర్కీ సుల్తాను కుండెడి అధికారములను బోలగింప మని, ఆంగ్ల దేశము మహమ్మదీయ ప్రపంచమునకు జేసిన వాగ్దానములను, ప్యారిసు సమావేశము త్రోసి పుచ్చెను. సిరియా, ఇరాక్, మెసపొటేమియా, పాలెస్టైను, అరేబియా భాగములు గల జజిరతులారబ్ భాగము మహమ్మదీయేతరుల స్వాధీనమునం నుండగూడదను ఏర్పాటును, ప్యారిసు సమావేశమువారు అంగీకరింపలేదు.

ఇట్టి సిరిలో తరుషులును తదితర మహమ్మదీయులును ఈ సూచనల నంగీకరింపకబోవుట సహజము. వీనిని సమర్థించుట కయినను కర్తను ప్రభువు గారికి చేతగాకబోయెను. సుప్రసిద్ధులగు సర్ మైకేలు ఓడ్వయరుగారు కిలాఫాత్ సమస్య విషయమై పాల్ మాల్ గెజెట్టు ప్రతిక కొక వ్యాసమును వ్రాసిరి. ఆ వ్యాసమునందు, వారి దురభిమానమును వెల్లెగొక్కిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తెలిపిన యభిప్రాయములు, ఓడ్వయరుగారికి అనుకూలంప లేదు. కిలాఫాత్ ఆందోళనాపరులకును, హిందూ విప్లవకారులకును గల ఆపవిత్రపు సఖ్యమువలన, యీ సమస్య తీవ్రరూపము దాల్చెనని, ఓడ్వయరు గారి తలంపు. మహమ్మదీయభిప్రాయము ఓడ్వయరుగారికి తెలియనట. కిలాఫాత్ ప్రచారకుల ముఖ్యోద్దేశము తుర్కీకిగాని, ఇస్లామ్ మతమునకు గాని సహాయముజేయుట గాదనియు, హిందూ దేశమునందు బ్రిటీషు సామ్రాజ్యమునకు భంగము కలిగించుటయే ననియు, ఓడ్వయరుగారు కనుగొనిరి. ఓడ్వయరుగారికి హిందూ దేశమునుండి స్నేహితులు కొందరు లేఖలను వ్రాయుచున్నారుట హిందూ మహమ్మదీయసంయోగము నిజము గాదనియు, కేవలము భ్రమ యనియు, రెండు సంఘములవారు ను వెనుకటివలె నిప్పుకును పోరాడుచున్నారనియు, ఒక స్నేహితుడు ఓడ్వయరుగారికి వ్రాసెనట. ఇంతి యగాక తుర్కీకి అనుకూలమగు షరతుల నెసగి, మహమ్మదీయులను సంతృప్తిపరుచుట అసంభవమని గూడ వీరు దెలిపిరట. ఇందునుబట్టి, కిలాఫాత్ ఆందోళనము బ్రిటీషువారికి ప్రాతికూల్యముజూపుట కుద్దేశింపబడిన దనియు, దీనికి లొంగుట నేరమగు ననియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఈ విపరీతపు ఆందోళనచే ఓగుల ప్రేరేపింపబడిరనియు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గోరినవిధమున ఏర్పాటు జేయుచో రాజద్రోహులకు విజయము గలిగినటుల ప్రపంచమునకు గనుపించు ననియు, ఓడ్వయరు గారు సూచించిరి. పర్యవసానముబట్టి చూచిన, ఇండియా ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయములకన్నను మాంటాగూగారి యభిప్రాయముల కన్నను, ఓడ్వయరుగారి యభిప్రాయములే బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారికి పరమప్రమాణ లయ్యెనని గనుపించును. ఓడ్వయరుగారును, కర్తను ప్రభువుగారును, ప్రాచ్య ఖండవ్యవహారపరిష్కర్తలుగ నుండునపుడు, పరిస్థితు

లేలేరుననుండునో గ్రహించుట సులభము. కాని, మహమ్మదీయులు విశ్వాసపూరితులై ధర్మపథము తొలగక పాటుబడుచున్నపుడు, వారి యభిప్రాయ సఫలముగాకుండ కర్తను ప్రభువుగాని, ఓడ్వయరు గారుగాని, అడ్డుపడజాలరు.

మహమ్మదీయ నిర్బంధము

శాంతిని కేవలమునుండి ద్వితీయ ప్రాధాన్యత లాగురు గారు గాంధీ మహాత్ముని శిక్షను గూర్చి యంగు ఇండియా ప్రతిక కొక లేఖను వ్రాయుచు, ప్రస్తుత ప్రభుత్వమునందు ఎట్టి మంచినీగాని, గొప్పతనమును గాని అపేక్షించుట వ్యర్థమని తెలిపిరి. మహాత్ముని నిర్బంధము, అన్ని పక్షములవారిలోను రోతను కలిగించుచున్నది. మితవాదులు సయితము, ప్రభుత్వమువారయందు విశ్వాసమును కోల్పోచున్నారు. మితవాద సంఘ కార్యదర్శి యగు జి. ఎ. నల్లెశనుగారు ఇండియను రివ్యూ ప్రతిక కు వ్రాయుచు, గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధమును గూర్చి యసమ్మతిని దృఢముగ సూచించిరి. ప్రస్తుత విషయ పరిస్థితులను నల్లెశనుగారు దాహరించిరి. మాంటాగూగారు వెడలిపోవుట, కేసియా భారతీయుల గూర్చి చర్చిలో మంత్రిగారు విరుద్ధ ప్రసంగము గావించుట, క్రొత్తకన్నులను విధించుట, సైన్యవ్యయము విపరీతముగ నుండుట, దానిని తగ్గించుటకు శాసనసభ కమాత్రము అధికారములేకుండుట, ఈచిహ్నము లెట్టివారి నయినను నిరుత్సాహపరు పకమానవు. ఇక ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానము కేవలము మాయయని, నల్లెశనుగారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ఇట్టి మాయను సయితము తీసివైచెదమని, లండను టైమ్సు ప్రతిక బెడరించుచున్నది. బ్రిమినలు లానరణచట్టముక్రింద ఇరువది వేలమంది విద్యార్థికులు కారాగృహములందు బాధల నెందుచున్నారు. ఇతర చట్టములక్రింద నిర్బంధింపబడిన వారింకనుగలరు. వీరు చాలక, గాంధీ మహాత్ముని సయితము నిర్బంధమున నుంచిరి. వీరిపై ఆరువత్సరముల శిక్ష విధింపబడెను. ప్రపంచములో నుత్కృష్ట పురుషుడని ఎంచబడుచు, పూతచరిత్రుడని న్యాయాధిపతిచేతనే వర్ణింపబడిన గాంధీని, కారాగృహముననుంచుట బ్రిటీషుపరిపాలన కెట్టికళంక మాపాదించుచున్నదో నూహింపవచ్చును. గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధమును, నల్లెశనుగారు తీవ్రముగ ఖండించిరి. గాంధీ మహాత్ముడు బ్రిటీషు మంత్రులపై కావించిన ఆరోపణలు సత్యమని తేలినది. స్వరాజ్య సమస్యకొరకు మహాత్ముడు కారాగృహమునకు బోయెను. ప్రభుత్వమువారు దీనిని పరిష్కరించుటకు మార్గ మిదిగాదని, నల్లెశనుగారు ఖండితముగ దెలుపుచున్నారు. ఈరీతిన మితవాదులలో నూతనసంచలనము గలిగెననుటకు సందియము లేదు. కాని వారి ఆగ్రహమును కేవలము అసమ్మతి రూపమున వెల్లడిజేసిన లాభ మేముండును? గాంధీ మహాత్ముడు ఏపని నిమిత్తము కారాగృహమునకు బోయెనో, ఆపనిని సాధించుటకు భారతీయులెల్లరును నడుము గట్టినపుడే, వారు మహాత్ముని గౌరవించెదరు. ఇక నయినను “మహాయ” యని తేలిన సంస్కరణములతో ప్రోద్బుబుచ్చక, మితవాదులు కాంగ్రెస్ కార్యకర్తల కార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు తోడ్పడుచో వారు తమధర్మమును నెరవేర్చి వీలగును.

చీరాల మ్యూనిసిపల్ సంఘము: ఎప్పటిమాటయే ప్రభుత్వమువారిటుల బ్రకటించిరి:— “1921 సంవత్సరము 29 మార్చి తేది గల ఫోర్టు సెంటుజార్డ్ గెజెట్టులో ప్రకటింపబడిన ప్రభుత్వ ప్రకటనమున, 1921 సంవత్సరము ఏప్రిల్ 1 వ

తేదీనుండియు ఒక సంవత్సరమువరకు చీరాల మ్యూనిసిపల్ కౌన్సిలు సూపర్ సీజు చేయబడెను. ఇంట్లో ప్రవేశించిన విషయముగూర్చియు, పన్నులను చెల్లించిన సంగతి గూర్చియు, పట్టణపు సామాన్యస్థితి గూర్చియు తెలిపెడి పూర్తియగు అధికార నివేదికము కొరకు ప్రభుత్వమువారు రెడురు జూచుచున్నారు. ఈ నివేదికము నందుకొనులోపల, మద్రాసు డిస్ట్రిక్టు మ్యూనిసిపల్ చట్టము 41 శెక్షను 4 వ సబ్ సెక్షను ననుసరించి చీరాల మ్యూనిసిపల్ సభువు పునర్నిర్మాణమును 1922 సంవత్సరము 1 వ ఏప్రిలు తేదీనుండి మరీ మూడుమాసములవరకు నిలిపివేయవలయునని ప్రభుత్వమువారు తీరు విచ్చుచున్నారు." ఈ యుత్తరువున కర్థమేమి? ఇంకను మూడుమాసములవరకు, మ్యూనిసిపల్ సభుము లేకుండు, అధికారాధ్యక్షుడే మ్యూనిసిపాలిటీని పరిపాలించుచుండును. ఇంట్లో ఆక్రిమించిన సంగతి గూర్చియు, పన్నులను చెల్లించిన సంగతిగూర్చియు తెలిపెడి అధికారనివేదికను ప్రభుత్వమువారు ఈలోపుగ పరిశీలించెదరు. మూడు మాసముల యనంతరమయినను, చీరాల మ్యూనిసిపాలిటీని తొలగించెదరను నాశి లేదు. ఉంచిన ప్రస్తుతమునందువలె, అధికారాధ్యక్షుడే మరీకొంతకాల ముంచవచ్చును. లేనియెడల వెనుకటి మ్యూనిసిపల్ సభుమును మరల పునరుద్ధరింపవచ్చును. అంతయగాని, ప్రజల కోర్కె ననుసరించి, మ్యూనిసిపల్ సభుమును తీసివైచి మరల యూనియనును ఆస్థానమునందు నిలిపెదమను సూచన, గానరాదు. ట్రాన్సుఫర్డ్ శాఖాప్రభుత్వమువారు, ప్రజల ఏకాగ్రీవాభిప్రాయమును ఎటుల గౌరవించుచున్నారో ఇందునుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. నూతనసంస్కరణములు, ప్రజాశియసాఫల్యమున కవకాశ మొసగలేదని తెల్లమగుచున్నది. ప్రజాభీష్టము నెరవేరుటకు సత్వర స్వరాజ్యస్థితి యవసరమని, చీరాలవ్యవహారము హిందూదేశమున కింతకును గుణపాతము కేర్చుచున్నది.

రాటము: వంగదేశ శాసనసభ

రాటమును, ప్రభుత్వ పాఠశాలలలో ప్రవేశపెట్టవలయునని, బెంగాలు శాసనసభలో నొక తీర్మానము నుపసాదించిరి. యూనివర్సిటీ ప్రతినిధి సభ్యుడు, ఈ తీర్మానము నెదుర్చుచు, విద్యను పాడుజేయుట భావ్యముగాదని పలికెను. పాఠశాలలు రాజకీయాందోళనమునకు నిలయుముగ నుండగూడదని, వీరు హెచ్చరించిరి. కాని ఇటువలె శాసనసభ్యులు, రాటమునందు రాజకీయాందోళన మేమిగలదని ప్రశ్నించిరి. విద్యాశాఖామంత్రి మాత్రము, శరీరపరిశ్రమ ఏవిధముగనున్ననుమంచిదని చెప్పెను. శరీరపరిశ్రమకు విద్యార్థులు గడంగుచో, వారు స్వాప్యమగుపాదాలు గాగలరని పలికెను ఈదృష్టితో ఏప్రతిష్ఠాపనయయినను రాటమును ప్రవేశపెట్టి పనిజేయించుచో, తమ కెట్టి ఆభ్యంతరములేదని, మంత్రి నుడివెను. ఏపాఠశాల యయినను, విద్యావిధానమున భాగముగ రాటమునందును నూలు వడుకుటయందును శిక్షణ గలపునెడల, అందుల కంగీకరింపబడునను సవరణను విద్యాశాఖామంత్రి ప్రతిపాదించిరి. దానిని శాసనసభవారు అంగీకరించిరి. రాట మికమిద వంగదేశపు ప్రభుత్వపాఠశాలలందుగూడ అడుగిడు ననుటకు సందియములేదు రాటమును చేపట్టుటకు ఏపక్షమువారికిని అభ్యంతర ముండజాలదు. వంగదేశ శాసనసభ, ఇంతవరకును స్వాతంత్ర్యమునకు సంబంధించిన విషయములందు, ధైర్యముతో ప్రవర్తించుచున్నది. అందుచేతనే, లండను టైముస్

పత్రికయొక్క ప్రత్యేకాగ్రహమునకు గురై యొన్నది. మద్రాసు శాసనసభవారికిని, మంత్రిలకును రాటమనిన గిట్టదు. రాటమువలన నాగరికమునకు కొరత వాటిల్లునని వీరి యభిప్రాయము. వంగదేశ శాసనసభను, మంత్రిల దృక్పథమును గాంచి యైనను, వీరు తమ సంకుచితాభిప్రాయమును విడనాడెదరా?

మెస్టను ప్రభువుగారి పాతము

మెస్టను ప్రభువుగారు రానురాను తమ వ్యాదయమును ఆంగ్లేజీములో బయల్పరుచుచున్నారు. హిందూదేశమునందు యూరిపియనులపైకను సహకారవాదలపైనను, దౌర్జన్యము పరుగవచ్చునని వారు భయపెట్టుచున్నారు. ఏసయాటికు డిప్యూకు వ్రాయుచు, ప్రస్తుత విషమస్థితి దొలగుటకు త్వరితముగ మార్పుజేయుట ప్రత్యక్రియగావనియు, అల్లరుల నడచి, లాను స్థాపించుటయే ముఖ్యసాధనమనియు, మెస్టను ప్రభువు చెలుపుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారు గట్టి పట్టుదల జూపుచో, మితవాదాలు వారియంద జేరెదరట. లా, ఆర్డరుల సంరక్షణమునకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు చేయుచున్న ప్రయత్నములు మెస్టను ప్రభువుగారిని సంతృప్తి పరుచుట లేదు గాబోలు! స్వరచిపాలనము నొసగుట వలన, అశాంతి దొలగునను నమ్మకము వీరికి లేదు. నిర్బంధములచేతనే, పాతపని నయినను సాధింపవచ్చునని, వీరి యుద్దేశము. ఇట్టి యుద్దేశముల గలవారు హిందూదేశమునకు వెలవల నుండి యులోపలనుండియు ప్రోద్బలపరుచుచుండ, నిర్బంధవిధానమే అధికారులకు శరణ్యమగుట వింతగాదు.

బ్రిటీషు ప్రభుత్వము: పార్లమెంటు

సభ వారీవిశ్వాసము
బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునందు పార్లమెంటుసభ వారు విశ్వాసమును సూచింపవలయునని ప్రధానమంత్రి ఏప్రిలు 3 వ తేదీ గోరునని నిన్నటిదినము తెలిపియుంటిమి. ఈ తీర్మానమునకు, లేబరుపక్షము వారిక సవరణ సంపిరి. ప్రభుత్వమువారి యొడదేశమునకు నమ్మకములేదని ఈ సవరణ చెలుపుచున్నది. మరియొక సవరణను ఇండిపెండెంటు లేబరుపక్షమువారు పంపిరి. ప్రభుత్వమునందు విశ్వాసమును తెలుపుట కీ సవరణ నిరాకరించుచున్నది. ఇందునుబట్టి ప్రధానమంత్రిగారి తీర్మానమును, లేబరు ఇండిపెండెంటు లేబరుపక్షముల వారిరువురును ఎదిరించెదరని తెలంపవచ్చును. యూనియనిస్టులలో గూడ చిన్నవారలు, ఈ తీర్మానమునకు అనుకూలముగ సమ్మతుల నిచ్చెదరని తోచదు. ఇట్టి స్థితిలో ఫలిత మేమగునో చూడవలయును.

బడ్జెట్టు గ్రాంటుల పునరుద్ధరణము

బెంగాలు శాసనసభవారు, కలకత్తా మాంటెమె పోలీసుదళమును వృద్ధిజేయుటకును, తాత్కాలికముగ జయలును ఏర్పాటుజేయుటకును, ధనము నిచ్చుటకు నిరాకరించిరి. నిర్బంధితులను వడలివైచి, సమాధానమార్గమును ప్రభుత్వమువారు చేపట్టుచో, ఇట్టి యవసరవ్యయములకు తావుండనేరదు. కాని, ప్రభుత్వమువారు సమాధానమార్గమును చేపట్టుట కంగీకరింపలేదు. అందుచే, శాసనసభవారు నిరాకరించిన గ్రాంటును తాము పునరుద్ధరించెదమని, గవర్నరుగారు శాసనసభలో నుడివిరి. సమాధానమార్గమును విడిచిన పిమ్మట, అధిక వ్యయమునకు గడంగుట వింతగానేరదు.

విదేశ వార్తలు

సమీప ప్రాచ్యసమస్య

శత్రుప్రభు ప్రసంగము

సమావేశ ఫలితములు

మార్చి 30:-కర్జును ప్రభువు ప్రాచ్యసమావేశ ఫలితములను గురించి ప్రభులసభయందు డిల్లీ దేశికి:-పారిసు సమావేశమువారు గావించిన తీర్మానములందు చాలవర కేకగ్రీవాభిప్రాయమే ప్రబలము మిత్రమండలి యాజమాన్యమున గ్రీకులు ఆసియా-మైనరును కొంచెము కొంచెముగా వదలివేయదురు. గ్రీకులచే వదలిపెట్టబడిన ప్రదేశములు వెంటవెంటనే తురుష్కు సేవిలపరిపాలనక్రింద నుంచబడును. ఆ ప్రదేశములలోని అల్పసంఖ్యాకులగు క్రైస్తవుల రక్షణకు మిత్రమండలివారు శ్రద్ధపుచ్చుకొనెదరని ప్రకటించెను. లేకపోయినయెడల వాప్రదేశములందలి క్రైస్తవవాసులు స్వయముల గదలి పారిపోవలసి ఆసియా మైనరును విడిచిపెట్టుటకు శత్రుసములుపుచ్చుకొనెను.

నానారాష్ట్ర సమితిసంఘము

ఈ సభి యంగ్లీకరింపబడిన తరువాత టర్కీ నానారాష్ట్ర సమితియందు సభ్యత్వమును పొందినప్పుడు ఆసియా యూరపులందలి తురుష్కునామాజ్యమునందలి అల్పసంఖ్యాకుల సంగతీజాతుగాను నానారాష్ట్ర సమితివారు కొంతమంది కమిషనరును నియమింతురు. ప్రతివర్తనమును ఈ కమిషనర్ల నివేదిక నానారాష్ట్ర సమితివారికి పంపబడును నైషియా యందుగాని, ఈ కాన్స్టాంట్టియందుగాని ఆర్మీనియనులకు కాలక్రమమున జాతీయ నివాసము ఏర్పాటుజేయబడును. స్మిర్నాయందుండ నిశ్చయించుకొనిన గ్రీకుల సంగతీజాతీయ ప్రత్యేకతావీల నీయవలెను.

జలసంఘము

తురుష్కుజలసంఘ లికిమిదట నిశివరకు వలె మూసివేయబడుటకు మిత్రమండలివారు రంగీకరింపరు. అవి అంతర్జాతీయ సంఘమువారి యాజమాన్యమున నుంచబడును. 1914 సం॥ వలె నికమిద తురుష్కులచే నివి మూసివేయబడుటకు వీలులేకుండ నొనర్పవలెను. వీని పరిపాలనకు నియమింపబడు సంఘమునందు ఈ జలసంఘలతో సంబంధముగల యన్ని రాష్ట్రముల ప్రతినిధులును నియమింపబడుదురు.

కాన్స్టాంటినోపిలు

సభి యంగ్లీకరింపబడిన తోడనే మిత్రమండలి నైస్యములచ్చట నుండి తొలగింపబడును. అప్పుడు నూతనగా రచ్చట లిగింత నైస్యము నుంచుకొనవచ్చును. త్రేనవలె గ్రీకులు మంచి జలవంతములగు ప్రదేశముల నాక్రమించుకొని యుండిరి. అందుచే వారి నచ్చటి నుండి వెదలి పోవలెనని గోరుటకు వీలులేదు. ఆదియుగా క ఇట్టి ఆజ్ఞలను ఆచ్చటి గ్రీకునైస్యములు తిరస్కరించును. వారి నచ్చటనుండి ఎవరును వెనుకకు తిరుగగొట్టలేరు. అయినను ఈనివయమున తురుష్కులయొక్క వాదమును సమీపప్రాచ్య సమావేశము వారు గమనించిరి. కాన్స్టాంటినోపిలు స్వాతంత్ర్యము నొడినయెడల దానికి గ్రీకులవనిభయ ముండకుండ జేయవలెననుట నిజము.

ఉత్తమ పరిష్కారము

అందుచే త్రేసును రెండుగా విభాగించుటయే యుత్తమ పరిష్కారమునకు సాధ్యము. తురుష్కు లాక్కరుమాత్రమే ఇకమిద నైసులను జేర్చుకొని గలిగియుండరాదు. తురుష్కు ఆర్థికవ్యవహారములపై టర్కీకి చాలవర కధికారమియ్యబడును. కాని తురుష్కులు యుద్ధమునకు పూర్వమున గల ఋణముల సంగీకరింపవలెను. ఈ సభ్యయందు మిత్రమండలి సమీప ప్రాచ్య సమావేశమువారు గావించిన పరిష్కారమునకు అన్ని వేశములవారును ఆమోదించుట సంతోషదాయకము. గత ఏబది వత్సరములలోని నీసమస్య చాలకష్టములతో గూడుకొని యుండెను.

అంత్యసందేశము

సమీపప్రాచ్యసమావేశమువారి తీర్మానము అంత్య సందేశ మని పేరుతెల్లముగ చెలుపకపోయినప్పటికిని తిరిగి ఇందు మార్పులు గల్గించుటకు మిత్రమండలివారు సంసిద్ధులుగ లేరు. ఇంతెట్టిమార్పు గలిగింప యత్నించినను ప్రణాళిక యంతయును గూడ భగ్నమైపోవును.

కర్జునుప్రభువు రాజీనామానిచ్చునని వదంతిగనున్నది.

బిల్లులు సమస్య

క్రొత్త యొడంబడిక

లండను సమావేశ ఫలము

మార్చి 30:—గతదినమున లండనునందు జరిగిన విరివియగు సమావేశమువారు సంవత్సరమునకు క్రొత్త యొడంబడికను గా వియోగిని. ఈ యొడంబడిక ప్రకటనపై అలస్టరు, అయిర్లండు ప్రతినిధు లిద్దరును సంతకము చేసి ప్రకటించిరి.

అం దీవిషయములు గలవు:—ఈ దినమునండియు నిక మిగత నయిర్లండునందు కాంతిపరిస్థితులు ఏర్పరచుటకు గాను అయిర్లండునందలి, అలస్టరు, తాత్కాలిక ప్రభుత్వములు రెండును కలసి యొకముగ సమావేశముతో ప్రవర్తింపవలెనని ఇరువురము లవారును సమాధానపడిరి. బెల్జియన్ పోలీసుదళమును బెల్జియన్ నందలి ప్రాటస్టెంటు, రోమను కాథలిక్ సంఖ్యనుబట్టి ఏ రాష్ట్రము జేయవలెను. ఆరు నెలల కంటె జడ్జిమగు కాలమునకుఁ ఇతనివిధింపవలసిన నేరము లందు జారీలేకుండగనే విచారించి శిక్షింపవచ్చును. బెల్జియన్ నునందు జరిగెడి దురంతములను విచారించుట కొకసంఘ మే రాష్ట్రము చేయబడును. ప్రజాస్వామ్యపై నితలు అలస్టరునందు మతప్రచారము నాపివేయవలెను. అయిర్లండుస్వాతంత్ర్యచట్టము ప్రకారము అలస్టరు తన ప్రభుత్వమును గురించి తీర్మానించుకొనక పూర్వము అయిర్లండునందు దీక్షప్రదేశములందును కాంతి నెలకొల్పుట కొకసంఘము క్రొత్త మేర్పరచబడునట్లు సరిహద్దులసంఘము నేర్పరచవలెనని ముఖ్యమంత్రి యొక్క సలహా ద్వారా వివాదములను పరిష్కరించుటకు గూడ మీర ప్రయత్నింతురు. ఉత్తరవిర్లండునందు బాధితుల సహాయము నిమిత్తము 50 లక్షల సవరణ వీయవలెనని బ్రిటిష్ ప్రభుత్వవారిని గోరవలెను. ఇందు 1/3 రోమను కాథలిక్కులకును 2/3 ప్రాటస్టెంటుకును వెచ్చింపవలెను.

స్పెనులు పోలీసులు

అలస్టరు నందలి బెల్జియన్ మొదలగు ప్రదేశములందలి స్పెనులుపోలీసు బలమునందు సకము రోమను కాథలిక్కులను సకము ప్రాటస్టెంటులను ఉండవలెను. మిగిలిన ప్రదేశములందు ప్రత్యేకపు టేర్మాటు లొక్కడను. స్పెనులు పోలీసులందు చేర్చుకొనవలసిన కాథలిక్కులను గురించి సహజ వోసగుట కొక కాథలిక్ సంఘము నియమింపబడును. రహస్య పోలీసువారు దప్ప మిగిలిన పోలీసు లందరకును యూనిఫాము దుస్తులను వారి సంఖ్యయు నీయవలెను. ప్రభుత్వద్యోగినియినవచ్చుదు దప్ప నీపోలీసులు ఆయాధముల ధరింపరాదు. సో వా జూచునపుడు వారియందు సకము కాథలిక్ పోలీసులును సకము ప్రాటస్టెంటుపోలీసులును ఉందురు. దౌర్జన్యముల విచారించు సంఘమునకు ఒక వారమున ప్రాటస్టెంటు మతస్థులను రెండవ వారమున కాథలిక్కు మతస్థులను అధ్యక్షుడును నుండవలెను.

ఇతర నిబంధనలు

వెడలగొట్టబడిన కాథలిక్కులకు రిలీఫు వచ్చునందు పని జూపింపవలెను. ఉత్తర ప్రభుత్వమువారు రాజకీయ ఖయి తీలను, వారి పూర్వపు నీతికి తిరిగి వారిని జేర్పలేకపోయినచో వారిని క్షమించి విడిచి పెట్టవలెను. ఇరు ప్రభుత్వములవారును, ఉత్తరకరములగు సహస్యముల నాపివేయవలెనని ప్రకటించవలెను.

ఈ ప్రతిపత్తి కొల్లిస్సు, గ్రీక్సు, సర్. జేమ్సు క్రెయిగు, లండను డెలిరీ ప్రభువు, చర్చిల్లు, సర్ వర్థింగుటను ఇ. జేమ్సు, సర్ హామరు గ్రీవుడుగార్లు సంతకము లొనర్చిరి.

టైముస్ పత్రిక

టైముస్ పత్రిక విరివి సమావేశము జయప్రదమగుటను గూర్చి క్రెయిగు కొల్లిస్సు గార్లు చాల ప్రశంసించెను.

ప్రీమర్సు జర్నలు

డెల్లిను నందలి ప్రీమర్సు జర్నలు కార్యాలయమునందు కొంతమంది ప్రవేశించి దానిని సంపూర్ణముగ దగలబెట్టిరి.

అంగోరా

మిత్ర మండలి సమావేశమువారు సమాప్తప్రావ్యము సమస్యను గురించి గావించిన తీర్మానములను అంగోరా యం దన్నికట్టుపారి యందును అనుకృతి ప్రబలెను.

భారత వ్యవహారములు

భారత పరిస్థితులు-మొస్తన్ ప్రభువు

మార్చి 29:—మొస్తన్ ప్రభువు భారత పరిస్థితులను గురించి ఆసియాటిక్ ట్రైబ్యూన్ యొద్దిట్లు వ్రాసిరి:—భారతదేశమున నస హాయోద్యమమునకు అనుమతిని జూపని భారతీయులయెడలను, యూరప్షియనులయెడలను దౌర్జన్యము ప్రయోగింపబడవచ్చును. ఇందులకు గాను ప్రభుత్వమువారు రాజకీయవిధానమునందు ఎక్కువమార్పులు దలపెట్టి నవసరములేదు. సామాన్యచట్టము లను పట్టుదలతో నమలులోపెట్టిన బాలున. ప్రభుత్వమువారు ముందు అల్లరుల కాపవలెను. ఇందులకు దౌర్జన్యము నవలం భింపవలెనని ప్రభుత్వమువారు గూడనభలపింపరు. చట్టము లను లులో పెట్టుటకు పట్టుదలతో ప్రయత్నిం చుచున్నారని చెలిసి నయెడల వివేకులందరును, ప్రభుత్వమువారికి సహాయమొకరురు. గాంధీగారు నాతన మొనర్చుకొనిన పునర్నిర్మాణమునకు గడంగ వలసిన దు ప్రకారమున కప్పుడు గడంగవలసియుండును. భార తమున పురాణ కాలమునకు దీసికొనిపోవు ప్రయత్నము సఫల మైన యెడల 150 వత్సరములనుండియు ఆంగ్లేయు లొనర్చిన అభివృద్ధియంతయు మంటగలిగిపోవును.

భారత ప్రభుత్వమువారి రైల్వే ఋణము పార్లమెంటునందు చర్చ

మార్చి 30:—గతదినమున కామన్సు సభయందు విం టర్లను ప్రభువు భారత ప్రభుత్వమువారు ఆంగ్ల దేశమున 50 లక్షల సవరణల ఋణమును దీయుటకు అనుమతింపవలెనని తీర్మానమున వెచ్చిరి. వారా సంవత్సరమున నిట్లు నడివిరి:— ఈ విషయము క్రొత్తదిగాదు. ఇదివర క్రిటి చట్టములు చాల గా వింపబడిన. ఆ ట్టి వా ని లో చివరది 1910 సం॥ నొనర్చు బడి ను. భారత ప్రభుత్వము వారి ట్టి ఋణమును కామన్సు సభవారి యనుమతిపై ఆంగ్లదేశమున మాత్ర ముదీయవచ్చును. అల్గాంధరు మిగారు ఈ ఋణమున కనుమ తించుటకు పూర్వము భారత ప్రభుత్వమువారు ఆర్థిక పరిస్థితుల చక్కజేసికొనుటకు ప్రయత్నించు చుండిరాయని ప్రశ్నించెను.

వింటర్లను ప్రభువు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు ఇట్లునుదీవెను. ఈ ఋణము రైలుంతయు 5, 6 వత్సరములవరకు దీసికొనరు. భారత రైల్వేలు వైనిక సదుపాయములకొరకు మాత్రమే యుద్ధేకిం పబడిన వను విషయ మవత్యము. ఈరైల్వేలకు దలవలసే సివిలు ప ర్విను వారి సహాయమున వేలకొలది భారతీయుల ప్రాణముల రక్షించుచుండుటకు పిలగును రైలుసామాను లీదేశముననే క్ర యమునకు దీసికొనవలెను విషయము చాలముఖ్యమైనదే కాని భారతీకాన సభాతీర్మానము ననుసరించి ఈవిషయమున నే నెట్టి వాగ్దానమును గావించజాలను.

మార్చి 30:—భారత ప్రభుత్వమువారు ఋణమును జేయ నెంచుటను గురించి కామన్సు సభయందు చర్చజరిగెను. ఎ. జి. సామ్యులు గారు. భారత ఆర్థిక పరిపాలనను ఖండించుచు ఈ ఋణము జేయుటకు క్రొత్తవిధానము మూచించు నిట్లు నుడివిరి. భారత ఆర్థికపరిపాలనను చాల యసంతృప్తికరముగ నున్నది. ఈధనము ఆంగ్లదేశమునందే ఖర్చుచేయవలెను గాని జర్మనీయందు వెచ్చింపరాదు నేను నేర్పిచ్చిన రైతమును గోరు వాడనే యొనను ఆంగ్లేయులు తమవర్తకమునకును కార్మికు ల నీతికిని నాతనకార్యుగువిధమున వెచ్చించునిమిత్తము తమ ధనమును సామ్రాజ్యమునం దిరభాగమువారికి బదులీయవలెనని కోరు మార్చుడను గాను.

ఇందులకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు వింటర్లను ప్రభు విట్లు నుడివెను:—భారత ప్రభుత్వము 50 లక్షల సవరణల ఋణము కొరకును ఇప్పుడే ప్రయత్నించుచు యెంచుట యసంగతము. ప్రభుత్వమువారిప్పు డీకార్యమునకు దలపెట్టకపోవచ్చును.

భారతీకానసభవారు సరకులను చవుక గానున్న ప్రదేశము కొనితీరవలెనని తీర్మానించిరి. ఈతీర్మానమును భారత ప్రభుత్వమువారు న అనుబాలరు. విను అధికభాగము ఆంగ్ల సరకులే కొనబడునని తలపకుండునందుట కెట్టి యాధారమును లేదు. తీర్మాన మంగీకరింపబడిన.

జెనోవా సమావేశము-పరాసు ప్రభుత్వము

మార్చి 30:—పరాసు కానసభవారు జెనోవా సమావేశ మునం దవలంబింపవలసిన విశాసమునుగురించి చర్చించిరి. యూ రపు పునర్నిర్మాణమునందు యూరపురాష్ట్రములలో సమా కారముగ ప్రవర్తింపవలె ననియు సోవియట్ ప్రభుత్వమును అంగీ కరించుట మొదలగు విషయములు చర్చింపరా దనియు తీర్మానించిరి.

ఆంగ్ల రాజకీయములు

ప్రధానమంత్రిగారు

సవరణ

ఏప్రిల్ 3 వ తేదీని కామన్సు సభయందు చర్చింపబడు ప్రధానమంత్రిగారి తీర్మానమునకు కార్మిక పక్షమువారు సవరణను దెచ్చిరి. అందు చుత్తరవర్తమువారియందు తమకు నచ్చు కము లేదని తెలుపబడిన. ఇండిపెం డెంటు లిబరలు పక్షమువారు గూడ నిట్టి సవరణ కే చెచ్చెదరు.

వేల్సు, స్కాట్లండు

స్వపరిపాలనాదోషము

పార్లమెంటు నందలి వేల్సు, స్కాట్లండు ప్రతినిధులు తమదేశములకు స్వపరిపాలన నొసగవలె నని బిల్లును తయారు చేయుచున్నారు. ఇరుపక్షములవారును ఈ బిల్లుల చర్చయందు సంఘీభావముతో మొలగెదరు.

జెనోవా సంద్ధి

వాసింగుటను సమావేశ సందర్భమున గావించబడిన జెనోవా యొడంబడికకు ఆమెికా సంయుక్త రాష్ట్రముల కానసభ వారు అంగీకరించిరి.

కారలు చక్రవర్తిగారికి చాలబబ్బుగా నున్నది.

ఆమెికా సంయుక్త రాష్ట్రముల నెనెలువారు సబ్జె రైనులనుగురించి వాసింగుటను సమావేశమువారు గావించిన తీర్మానము నంగీకరించిరి.

మార్చి 30:—యంకరాజుగారు సింగ పూరును జేరిరి.

మహాత్మాగాంధీ వెండిపతకములు

త్వరపడుడు త్వరపడుడు

అమృతమునకు తయారుగా నున్నవి. అప్పట్లమైన వెండితో చేయబడిన పతకములు తయారుగా నున్నవి. ఒక ప్రక్కన మహాత్మా గాంధీగారి ప్రతిమయు మరొక ప్రక్కన చరక లేక లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలక్ గారి ప్రతిమయు గలదు. బహు అందముగా నుండును. 1-కి ధర రు. 1, 12-కి రు. 11-4-0 144-కి రు. 132, పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము అన్ని తెగలవారికి కావలసిన బంగారు వెండి గలు మా కద్ద సిద్ధముగా నున్నవి. ఉచ్చిష్టి రామయ్య కెట్టి గురుస్వామి కెట్టి అంతు కంపెనీ, నగలనర్తకరులు వై నాబజారు రోడ్డు, మద్రాసు.

చలిజ్వరమునకు తగిన ఔషధము

ఇది వతుజ్వరము, చలిజ్వరము, జ్వరగడ్డ, ఇన్ ఫ్లు ఎంజా, రక్తము లేకుండుట, మున్నగు వ్యాధులకు దివ్యౌషధము. పితృ, మోక్షములను కలుగజేయు కై వా యిందులో చేరుట లేదు. (పెన్సుసిల్వేర్ అను పత్రికలో డాక్టరు వాగను ఆను ఆయన కనిపెట్టిన పద్ధతి ప్రకారము హిమవర్షవర్షమునందు పుల్పిత్తియగు ఓషధులచే తయారుచేయబడినది. చేతులేదు. మోక్షము పిత్తిములను కలుగజేయదు. బలహీనులకు, గర్భిణీస్త్రీలకు కూడ దీనిని నిర్భయముగా వాడవచ్చును. బుడ్డి 1 కి ధర 1-0-0.

మద్రాసు కెమికల్ ఇండస్ట్రీసు లిమిటెడ్, నెం 22 బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

నవరంబంగారుకు మంచి వెండికి గ్యారంటీ

మావద్ద సవరణ బంగారుతో తయారుచేయబడిన సకలవిధసగలు, తెండిసామానులు అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. అర్ధరు యిచ్చినవారి యిష్టప్రకారము వారు కోరుకాలమునకు తయారుచేసి యియ్యబడును. నాలు స్పృహికరముగా లేనిచో వాపసు తీసికొని వైక మియ్యబడును.

మార్చి 198 } షరాపు శ్రీనివాసులు
టంకకాలపిథి మద్రాసు, } నాయుడు, మునిరత్నం
తెలిపోను నెం. 330 } నాయుడు అందుసన్ను
నగలనర్తకులు 87 వై నాబజారు మద్రాసు.

మందుభినామ సంఘం చైత్ర, శు. చనితి శనివారము

లోకానుభవము

తల్లాప్రగడ సూర్యనారాయణరావుగారు
మ॥ ఉదయం బాదిగ నప్రమానమును
నేదో యొక్క వ్యాపారమీ
యదరక్షోభ వణంబుకొంటుకని
చేయున్ మానవుం డెప్పునీ
యదరక్షోభ మణంగు తెప్పదొ
నరుండుదూత పేలయ్యెన
య్యది లభ్యంబగు తెప్ప
తలపోయ దొక్కడేనిశ్వర॥
మ॥ భవమానిల్యుడు దానిదైన
మనసా తప్పింపంగారాదు లే
దని లే తెప్పని పేరుమందుదురు
భార్యపుత్రులెల్ల ఊ
వనమా యెప్పటికైన బోయెడిదె
యారాటములలో పెండ్లవహా
బనములే గాంతుర మోక్షమున్
గనకు తన్నారెంటె సర్వేశ్వర॥
ఉ. చేసితి నమ్ము బానిసల; శ్రీవెడలిందితి; నిద్రల్లెంబో
ద్రోసితి నల్లనర్జును దూరము జేసితి; పుట్టుకుండగా
జేసి తుదాభివముల; శీర్షములెత్తె యుండునట్లుగా
జేసితి విల్లెత్తుడుగను జేసి; యింకేమి మిగిల్చిశ్వరా॥
ఉ. ఉత్తర మేగరాదు; కలయూహల స్వచ్ఛగ బెల్లరాదు స్వా
యత్తము గాదు నేయుం బ్రయాణము దేశముదాటి; పత్రిక
చ్చత్తగ రాదు దేశముననున్నది యున్నటు; రాజులలోను
రత్తి వచింపరాదు; దొలలేననద్యయె చట్ట మిశ్వరా॥
మం. మనమున గార్యదీక్షగల మానవుం డొక్కడెచాలు; బాలసీ
మనుజులట్లు వారు నెయుమంది మెలంగిననేవి కార్య మే
పనిగిడి గార్యదీక్షగలవా డొక మండిన దైవ ముండెడిన్
వెనుక సహాయ మిచ్చుటకు నేగురి కంటెను నెక్కుడిశ్వరా.
మం. తనకడదుర్గుణం బా యని దగ్గర నుండెను సద్గుణము నే
జనున కెరుంగకా సత్యదేవస్థానం దెర్లం దెతందె ముక్తికొ
డనకడ నుండు దుర్గుణము గాగననేర్చినలోపముందునే
దనుజునియొద్ద దన్నెరుంగు మానవు చెరడులోపమిశ్వరా॥

కష్టబీవులగు దంపతులు

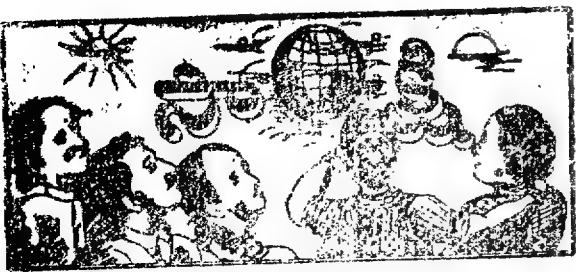
ఆరుండి వెంకటశాస్త్రిగారు
గీతము
పగలు పనిచేసి యలగట + పడుచుశాంతి
గులివార్జించి తృప్తితో + నలరునట్టి
దంపతులు యిల్లుదేరుచు; + తమకుగల్గు
కష్టముల నేవటినుఖము + గాంచుచుండు
వారి కారోగ్యభాగ్యంబు + వరలు నెపుడు
గుడుగుడ్డలకు నెపుడు + కొడువలేక
జీవితముల గడపుచుండు + చింత దక్క
నాధు డెంతో తేరగ + నాతి; నాధు
సానుభూతితో నేవించు + సాదరమున
జేడినశ్లోతో స్నానంబు + వేసపుడు
తా నెచేయించు తరువాత + తానుగూడ
స్నానమొనరించు నెంతయు + శిశువువార
ప్రియున కాహ్లాదము గలుగ + ప్రియులూడు
14 పగటికేసుల తుదిని + పతియు సతియు
..... సుఖమురాతి + కోసచుండు.
ఇల్లు సుఖవారు దంపతు + తెపుడు నీతి
గల్గి; సేవతోనర్తింప + గల్గి రేని.

గ్రంథపరిచయము

ఈ క్రింది గ్రంథములు మా కార్యస్థానము నలంకరించినవి.
1. సంస్కృతి. 2. అభినవతారాశాంక విజయము.
3. సత్యరాయణ భక్త విజయము. 4. స్వదేశీయులకు విజ్ఞప్తి 5.
భారతవర్ష పటము 6. భారతమాత పలుకులు 7. కోయల చక్ర.
8. శ్రీలక్ష్మణుని శ్రేష్ఠమహాత్మ్యము 9. శ్రీ. కొటిఫలి సోమే
శ్వరభక్తకము 10. స్వరాజ్యపరిత్రము. 11. సిక్కింజీ ఉద్యమ
ము 12. మందుభినామ పంచాంగము.
* * * * *
సంస్కృతికి యనునది సాంఘిక నాటకము. ఇందు
బ్రాహ్మణతత్వము, స్థితి, హిందూమతానుబంధము సమైక్యము ము
న్నగు విషయములపై యభిప్రాయములు చక్కగానగును. గ్రంథ
కర్త దామరాజు పుండరీకాక్షుడు గారు గుంటూరు. వెల 1-0-0
గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద లభించును.
* * * * *
అభినవ తారాశాంకము, సత్యనారాయణ భక్త విజయ.
య:— రెండును చిన్న నాటకములు. గ్రంథకర్త అనుముల పోకట
శేషయ్యగారు. వెల అ. 8.
* * * * *
స్వదేశీయులకు విజ్ఞప్తి:— గ్రంథకర్త మరుపాం రాజు
గారు. ఉపాధ్యక్షమునం దిట్లున్నది. “ఇప్పటి రాజకీయములం
గుర్చి పామరు లనుదర్శముగ మాట్లాడుమాటలు దిక్కులకు
ప్రతిష్ఠను లిచ్చుచున్నందున వారికందలి నిజార్థము తెలియదని
గ్రహించివారి యజ్ఞానమోగ్రంథములమున దొలంగునని భావించు
చున్నాను: శ్రీమరుపాం జమిందారు.” శ్రీ శ్రీ జమిందారు
గారి యుద్దేశము పూర్వముగా నెఱవేయుదునని తలచెదము.
* * * * *
భారతవర్ష పటము. దీనియందు గురుశిష్య సంవాదతూప
మున భారతదేశస్వరూప వైచిత్ర్యములు వర్ణింపబడెను. 2 భా
రతమాత పలుకులు. ద్విపద. నైరెండు పాత్రములు రచించినది.
చిల్లికిశ్రీనివాసరావుగారు, బందరు వెల ఒక్కొక్కటి 0 1-6.
* * * * *
కోయలచక్ర:— ఈపుస్తకమునందు కోయలాలి సాంఘిక
విషయములు మున్నగునవి వర్ణింపబడినవి. ఈ చరిత్రనుండి
నేర్చుకొనదగిన విషయము లనేకములు గలవు. గ్రంథకర్త
యద్దకపూడి వేంకటరత్నము గారు. భద్రాచలము. వెల తెలియదు
* * * * *
శ్రీలక్ష్మణుని శ్రేష్ఠమహాత్మ్యము. పద్యరూపమున వైద్య
కాశ్రి. ఈశ్వర సత్యనారాయణ శర్మగారిచే వ్రాయబడినది.
గ్రంథములు గ్రంథకర్తయొద్ద విజయనగరమున లభించును.
వెల అ. 4.
* * * * *
స్వరాజ్యపరిత్రము— లేక శాంతిభక్తకము:— గ్రంథకర్త
సామూహ సుబ్బరామయ్యగారు, నెల్లూరు. వెల 0-2-6.
* * * * *
సిక్కింజీ ఉద్యమము:— కర్త కోన వేంకటరాయశర్మ
గారు. పెదచెఱుకూరు, పయ్యూరు పోస్టు - గుంటూరు. వెల
0-5-0
* * * * *
మందుభి సంకల్ప పంచాంగములు. (1) కార్యజినగర
నివాసియును తిప్పాకర్ణుల రామశర్మగారు (2) ఆదిని (బెల్లార)
నివాసియును తొగచేటి సిద్ధాంతి భాస్కర కాశ్రిగారు.
పంచాంగములు రెండును చాల విషయపూర్ణముగ నున్నవి.
నైగ్రంథములను, పంచాంగములను మా కార్యస్థానమునకు
బంపిన గ్రంథకర్తలకు మేము మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.

పంతుల బ్రహ్మదేవ కవి

పంతుల సాంబారావు గారు
ఈ మహాకవిభానుని నివాసస్థానము విశాఖపట్టణ
మండలములోని గజపతి నగరము తాలూకాలో చేరిన
చిట్టాయ వలస అగ్రహారము. ఈయన యారామద్రావిడుడు -
శతవర్షణ సగోత్రుడు - వృసిం పో శ్వర సుపుత్రుడు.
గిర్వాణాధ్యములయం దనమాధ్యపణిండు. ఈ కవి యిప్పటికి
దాదాపు ముప్పదివత్సరముల క్రిందుటనే మరచింపెను. ఈకవి
రచించిన పుస్తకములలో నిందునతీ పరిణయము ముఖ్యమయి
నది. ఈ గ్రంథము రఘునంశమునందలి కథ వాధారముగా తీసి
కొని వ్రాయబడినది. కథాసందర్భమున శ్లోకమునకు పద్యము
సరిగా తెనిగించబడినది. ఇయ్యది మూడాశ్వాసముల గ్రంథ
ము. ఇందలికవిత్వము మిక్కిలి ప్రాధమ్యమునది. ఈ క్రింది పద్య
ములకున నీగ్రంథమును భవంజయ్యపాలానకు కృతి నిచ్చినట్లు
కవి చెప్పుచున్నాడు.
కవి “అతని సుతుడు భవం జయ
భూకలవయసుండు ను కుణభూషితుడు పరి
వ్రాతానేక సమాశ్రితు
దాతరవిభాతిమహితు దభిలహితుండున్-ఆ1, పద్యము 29.
ఈ భవంజయ నరపాలుండు విశాఖపట్టణపు మండలములో
జమిందారులలోని గొప్పవాడని కవి యీక్రిందిపద్యమున చెప్పు
చున్నాడు.
కా. రాణినించు విశాఖపట్టణపు జల్లాలో జమిందారుల
క్షేత్రదామయ్యన రసవత్ గుణైశాద్భుతలూమి దా
ర్కానై యుండుటచేత మత్సుకవితా కి న్యాంలూమయిలి
న్నాణంబొప్పు శ్రీభవంజయధరా నాధున్వదం వెన్ దిమిన్.
ఆశ్వాసము 1. పద్యము 31.
ఈ ఇట్లు బహుకరించి..... ప్రసాదించి కరు
ణార సాగ్ర కరుణాకటాక్ష విక్షణంబుల నీక్షించి యిట్ల నె
మున్ను నుజ్జ్వలమగు విశాఖాయణ ధాటరాజ వహీమండ
లా ఖండలునిదై ననేక కృతు లూనించి గున్నం బడసితిరి.
..... శృంగార ప్రబంధం బీక్షణం బిక్షేరంభులై
పక్షాయంబుకున్ రచించి మాజీర సంకీర్తన గాపింపునని
..... కృతి నేరయగు పాశ్చాతీ పురకరాధ్యక్షుండు—”
అని కవి ప్రాయటలక కృతి నేర సార్వత్రి పురవాసియనియు,
ఈ కవి యీ రాజచంద్రుని తండ్రియొద్ద గూడనుండి కృతులు
రచించుచుండెడివా డనియు నీ ప్రబంధము పరుసేను దినము
లలో రచింపబడినదియు తెల్లగుచ్చునది. ద్వితీయాశ్వాస
ముందుగూడ “శ్రీ పాశ్చాతీపురకర భూపాలవంశ వార్ధి
పూర్ణ హిమవృక్షే! రామభాద్యంబున కిర్వాణితాగ్రణి భవం
జయ స్వపాలకుణి! అని చెప్పియున్నాడు. ఈకవియొక్క
కుమారు లిద్దరు మాత్ర మిప్పడున్నారు. ఒక కుమార్తెయున్నది.
తనతో రాజు పలికినట్లుగా నీకవి చెప్పిన పద్యము—
నీ! శ్రీసాగ్రతీ సదాక సాదపంకజ సంతతి ధ్యానిస్తాగిమ్మ
సంస్కృతాంధ్ర పదామ శాసనానిసాతి సాధుప్రయోగ
విత్సవ్వభోమ! ప్రతిపద్య హృద్య ప్రబంధాను సంధాన
చారురీ భార్య చక్రకర్తి, ఆనుయోగకాల సంయత సమ
స్యాపూర్తి కవితా ప్రణిణ నిఖానింప
గనుజులంకియొని పిరాజమాన
నద్య పదపద్య విరచనా కల్పకల్పి
పంతులా గ్వయంల నిధిపర్వచంద్ర!
ప్రహృదేవ కవింబ్ర! ప్రభావసాగ్ర! ఆ 2. ప 17.
ఇది నీకవి రచించిన ఇందనతీ పరిణయములోని కొన్ని
పద్యములను ఆతా నైతి తెలియుట కీక్రిందప్రాసి యింతటితో
దీనిని రచించెదను.

జంఘాలశాస్త్రీ యిట్లు పలికెను:-

“నాయనలారా! ఈ దినమున నుపన్యాస మేదియాలేదు. మాసభావిమయకము లగు సంశయ సీనదుమ నెప్పుడు తెల్లడించి యుండలేదు. సాక్షి కనేక లేఖలు సాక్ష్యపన్యాస పత్రాల యొద్దినండి ప్రతిదినమును వచ్చుచుండును. వానిలో గొన్ని యిప్పుడు చదివెదను. వానినిగూర్చి నేను విమర్శింపను. విమర్శింప నక్కఱలేదు. వానిలోని నిజానిజములు గొంతకాలము నుండి మాయందలి దయవలన దీక్షతో-విమర్శనబుద్ధితో-నిష్పక్షపాతాంతరకణముతో మా యుపన్యాసములను జదువుచున్న పఠకులకే తెలియగలవు. నేనంతకంటె జెప్పకలసిక చేమియులేదు. ఈలేఖ కేయూరనుండి వచ్చినదో యెవరు వ్రాసిరోమీకుం దెలుప నక్కఱలేదు. వాని విమర్శమునందు మీకు సాహాయ్యము కావలనను నమ్మికతో నాయుత్తరముల లేదీ లను మాత్రము తెలియజేయుచున్నాను.”

“అభినాదములు. 10-3-22

అయ్యా! మనశ్రీల పూర్వాచారములను గురించి-ప్రస్తుతాచరణమును గూర్చియు - మీయభిప్రాయమేమి? కొందరు జాకెట్లు-కొందరు గుండీవికలు తోడుగుచున్నారు గదా! నేను ఒకటి రెండు ప్రశ్నించి గడుతరము (త్రిప్లికరముగా)

- సీ. శ్రీరాజిత శిఖాపటీ రాజతరచీప్త
- నీరాజి కెవో నుజీవరణము,
- పాథాని ధివిరత్త పాథాని గూఢాపి
- పాథానిపూత సహాపరిభుము,
- అలోకనయనోన్నతాలోకనముదావ
- హలోక నవతతాల్పాలకయు,
- గోపుకోజ్జ్వల మహాగోపుర న్యాసక్త
- గోపుర స్ఫూర్తిశివ్య గోపురంబు
- తరుణ తరుణి కాదోహదప్రయత్న
- నిష్కంబు హోరి మదపతీనికరచిరుర
- ధూపవాసిత యాచన కోపపన్న
- నురసిటపవల్లి కుండినపురమత్తి
- కం. మందములబుందమ్మని
- దేందంబులదలచితద్దటిక బాలగతిన్
- క్రొందక్కా మేడలంగల
- నుందరు బుడురాజుదరుమలూతురు కబిన్.
- సీ. ఆ చంద్రచంద్ర కాలాంతరభేలన
- లాలలాలేక్షణా నీలనీల
- చూళి గుమూళి మధూళి
- సమాస్మాదనాళి రుత్తికృతిపాలికలిత
- లలితగాన ద్రవ్యలభికాలితోజ్జ్వల
- రసాలయనూత్న జలజరాగ
- వాః పృవదరుణిత వారివాహలోక
- జులిత సాయంతన సమయబుద్ధి
- నీడగవనోన్మృఖములైన నీడజనులు
- కలకలాకావముల నుపకందనములు
- కుంజములయందభీషలు కొంతులేక
- మణితమలూనన్నదగు సౌఖ్యమండలములు.
- చ. కనుము ధనంజయ ప్రభునికామిని యుత్కృతజేకల్లభున్
- వనితవిహారు పీఠమరు బ్రహ్మకవి ప్రతిభాసమాదరున్
- ధనదరుమారమారహిమ ధామజయంత పసంతకుండదన్
- ఘనకతుణా విత్తిర్ణానీకత్వదురంధర కంజకంభరున్.

ఆ ౨ ప ౧౦౯.

ఉ. ఈతడు పార్వతీపురము నేలుమహిమగిబోలు సత్ప్రవి వ్రాతముయ్యాపిత్తార్థము లవశ్యమొసంగెడి పట్టణంబు బా రాలినుదప్రభంజన దురంధరు ఘోరరాంబక ప్రసా రాతికయాభిసూచిత సమగ్రగురుప్రతిభా ఘటితన్.

గ ద్వ ము

ఇది శ్రీ మదుమాహేశ్వర ప్రసాద సమా సాదిత హృద్య తర పదపత్య గద్యాద్యనవద్య కవిత్వ విద్యాభి రామాభి నవకాశి దాసుండగు శ్రీమత్సంతల బ్రహ్మకేసరి సార్వభౌమ ప్రణీతం దైన యిందుమతిపరిణంబును మహా ప్రభుభూమనంబు తృప్తి యాశ్వాసము సంతృప్తము

బడయలేకపోయితిని. శరీరము ఇతరులకు కనుపించకుండా చేయుటకుని వారి వాదము. పూర్వులు మామూలు కవిత్వలు తొడిగి కావ్యబోసి చింతింపడన వారి పాశ్చాత్యమునకు భంగమాపించినా? ఇప్పటి నాగరకత అంగ్లేయులను బోలి యుండదా? కనుబొమలమధ్యను నూదిమొలలతో చెప్పెను (దృష్టికోవ నివారణార్థము చెప్పెను) తలకము ఏమాముగా నుండదా? అన్నివిషయములు విమర్శించు మీరల ఈ విష యమున జుర్రుకుండుట సంతాపకరము. నాబోవు” అంధ్రపత్రి కలో ఈ విషయమై మీసాక్షిసంఘ విమర్శనోపన్యాసము చూచుట కుత్సహించుచున్నాను. మరియొక ప్రార్థన. సాక్షి ప్రభుభూగమును పంపవలయునని ఎంతమంది పుస్తక విక్రేతల కో వ్రాసితిని. చివరకు జబాబుగూడలేదు. దయయించి వెంట నే ఈ క్రింది చిరునామాకు బంప బ్రార్థింతులు.

చిత్తగింపుక.

ఈ యంశములగుర్చి శ్రీలనగుర్చిన యుపన్యాసము లలో శక్తికంచన లేకుండ జరిపించియుంటిని. కావున దిరుగ విమర్శించుట యనవశ్యకముగదా దోచుచున్నది. అక్షోల్లంఘన మునకు మన్నింపవలయును. తిరువాలి యాత్తరమును జదివెదను. “విశ్వామిత్రుని నెత్తి గ త్రింపిన గల్లెల మణిపుని నద మునై నాడ వెనుకాడుచున్నది - లింగమునై జుట్టపిక స్ఫురించి నట్లు-వననందనుని తలవై చెట్టబడుచున్న బావాజీగార్చి బంగి చితిమిగిట్టము స్ఫురించుట లేదు. బోనము నెత్తికత్తుకొని తాండవించు రజజుడు తాండవకృష్ణుని బోలక ప్రళయకాల రుక్మిని బోలుచున్నాడ. సాత్విగ్రామ మాలభ్యవనకుండు..... సాధ్యము రుద్రాక్షుల వానినక్షుమున గూఢి గా గానుపించుటలేదు. మతాంతరలగు తేజభక్తులు సాక్షిసంఘ బడుటకు సర్వోపాసానిప్రాయంబు లగుచున్నారు భవిష్య ద్ద్రవ్యవృత్తాదులైన కవులు వణిమంజరి మధ్యవిజయాది ప్రంభ ములను మఱల సృష్టించుచున్నారు. మరిసాఫదాయబోధక మహావాక్యములు పిచ్చిరాముని పిచ్చికూత లైవ. మహాత్మా! చాలలో సాపరకాయ రసమును బిండుచున్నారు. పులి... మేకగజుచునా మని నిర్భయస్థితి నవలంబింపకుడు. విమర్శకులు మీ జీవితకాలములో నూరకున్నను తర్వాత నైనను మీ మతాభి మాన దుష్కృతమును వెల్లుచుక్కమానకు. జాగ్రత్త! జాగ్రత్త. మాకు బ ౧౨. ౧౨ ౪౩ ”

“నాయనలారా! మత్తవైషమ్యమును గూర్చియు సర్వ మత సామరస్యమును గూర్చియు న నేకపర్యాయములు కంఠము శోషిల్లునట్లబడిన నావైనిట్టి కఠినవిమర్శకము తగు నేమో మీరె యోచింపవలయును. ఇంతకంటె మీకుం దెప్పదగిన దేదియు లేదు. తిరువాలి యుత్తరము చదివెదను. అయ్యా! 24-2-22

తమ దర్శనం నేను యన్నడూ చూచులేదు. గాని నేటికి తమ యశశ్చరీర దర్శనం చేసి, తమ దర్శనలాభం యెప్పుడు తటస్థ మవునో అని భగవంతుని ప్రార్థిస్తున్నాను. నేను ఇదివరలో యీ పేషన్ల వగయిరాలు యన్నడూ చూడడంలేదు. యిప్పుడు అందరు మాస్త్రావులపై దీనిలో యేమి విశేషం వున్నదో అని నాకుకూడా కుతూహలం కల్గి గతాను గతికోలోకం అనేకటిగా నెలనోజ్జనుంచి ఆంధ్రప్రదేశ్ మాస్త్రా వున్నాను. అత్యంతాహం- అతిప్రేమ-అతిభక్తికలిమి మిచ్చుకున్న ద్రవ్యము-మొత్తం విలువ యీ వృత్తాంతమే చాలునని మిక్కిలి తృప్తికొండితిని. దీనిలో నీతి లోకవ్యవహారంలో ప్రతివానికి స్వానుభూతి దురాత్ము లను చల్లగా పండిత రాయలునకు గా అన్యాపదేశం వున్నది గాని లేనిదికాదు. స్వభావోక్తి నవరస భూయిష్టంగానూ వుం డుటచేత నాకు స్పృహయరంజకంగావుండి యీ మహాత్ములు యెవరు వీరి వాసస్థలం యెక్కడ అని కొందరిని యివ్వరలో పరిచయం కలవాడను అడగ గా భగవదనుగ్రహించేత పీడి కాపుర వాస్తవ్యులనిన్నీ తమది యెక్కువశక్తియిన్నీ మంచి వాడి అనిన్నీ శ్రీరాజావార్కి తమయందు యెక్కువప్రేమ అనే మొత్తలన్ని సంగతులు విని తమరు లోకోపకారార్థ మయి నీతి నుపదేశించి సజ్జనరక్షణ దుర్జనశిక్షణ నిమిత్తం ఆవతరించిన మహాపురుషుని కళామయలని రూఢిగా నమ్మి యీ దరఖాస్తు వ్రాసుకున్నాను. “స్వభావ మన్యధా కర్తం కశ్చక్యో దైవనిర్మితం” అను లోకోక్తిని బుచ్చుకొని ముందుగా మాయగల మంతులేమో వాల్మీకికనుహ్మికి మహాత్ములదర్శన మార్తంచేతనే ముత్తడయినట్లు వింటున్నాను కదా! కాబట్టి తమరచనాసామర్థ్యం చేతమన్నా దైవకృపచేతమన్నా దుష్ట బుద్ధి మంచిబుద్ధిలోకి రావచ్చును. బుద్ధులు రెండులేవు. ఒకటే అని తమరు మొన్న సేపరులో వ్రాయించినారు. గాన వ్రాసు కోవడమయ్యింది. అన్నిత్రం వివంపత్యం అభిగ్యో భక్యతాం వ్రజేత్, అనుకూలే జగన్నాథే వివరీతే వివర్యయః అని వున్నది.

తమశక్తి ఆమానుషశక్తి అని విన్నాను. చున్న పులిలో వైద్యం ఆసిను పెట్టుకొని నడిపిస్తూవున్న వానినిగురించి తమయందు నిరాకరణ భావం కనుపించనా అతనిమీద ప్రయోగించిన వాక్యరములచేత శబ్దవేదిబాణ ప్రయోగంచేత దుష్టలిక్ష్ చేస్తూ రావభూపాలనివేతు గా యశస్సు తమకు అయివట్టు వింటు వ్నాను. కవర పంపించుకున్నాను. గాన వెంటనే జబాబు దయ చేయంపు కోరుతాను. చిత్తగింపవలెను. నరయొక లేఖ 1-3-22.

“మహారాజశ్రీ సాక్షిగారికి అనేక నమస్కారములు. ఆంధ్రప్రదేశ్ 1918 వ సంవత్సరాది సంచిక యందుండు “ఆంధ్రకవుల యపరాధము” అను పద్యములను తాము చదివి యుండురు. అ.దులో 28 వ పద్య విట్లున్నది. ఒకడు స్వప్నప్రకారము మగ్గడింప నెల్లవారలకు గలతె తెల్లవారు నవ్వువరను తలంపులే దెవ్వరికిని పేరు? న నేమిటికి నట్టి బీదకవులు.

మీ సంఘ సభ్యుడగు జంఘాల శాస్త్రీగారికి అనేక స్వప్నములు వచ్చుచుండగా అస్వప్న కర్ణాలవలన మమృందరిని సంతోష పచు చుండిరి. సంతోషపరుచున్నాడు. ఈ పద్యము లయనకొరకే వ్రాసినట్లుపడుచున్నది. ఇట్లు వ్రాసిన పదపమాద యువన స్వప్నములు కగ్గలేదు. అధిక్షేపించిన వెనుక కూడ స్వప్నములు కగ్గలేదు. అధిక్షేపించిన వెనుకకూడ స్వప్న ములు వినించుచునే యున్నారు. ఇందులకు కారణముడక తప్పదు. వేము మీగంఘంబుందు అభిలాష. కలవార వగలుచే ఈ పద్యము కేమి సమాధాన మిచ్చెదరో విన కుతూహలము గలవారై యున్నామి. 1918 వ సంవత్సర సంచిక ఈదిన మగ పడినదా! అ. అధిక్షేపించదలెమా. ఇదివరకే చూచితిమిగాని కొందరి ప్రోత్సాహమువలన ఈ దినము వ్రాసినాము. ఇందు వెంబడి ఇంకను కొన్ని విమర్శలు లెలుసుకొన వలెనని కుతూ హలముగా యుండెను గాని దీనికేతము యిచ్చినందులకు శిం త్రిలు చున్నాము. ఇంతే అనేక నమస్కారములు.”

ఇందుకు వాదనన్ను గోరిన యశోమేదియో నాకు విశ్న వ్యమగం దెలియలేదు. తరువాత లేఖను జరుపుచున్నాను. అయ్యా! 8-3-22.

పూర్వ మొకప్పుడు ఆయుష్కర్మ విషయమై కొంత తెలియపటవలెనని మిమ్ముల నడిగినప్పుడు నవి సరముగా నాకే గాక యందఱకు తెలియునట్లుగా సాక్షిమూలముగా తెలియ పర్చిరి. చాలసంతోషమయినది. ఇప్పుడు మొన్న మహావీరరాత్రిని గుఱిచి సారస్వతానుబంధములో వ్రాసిరి. చదివి ఆనందించడ మయినది. వచ్చేవారముకూడా యాశీకరాత్రిగుఱించియే వ్రాయుచు యీ నేక్రింద వ్రాయబోవుదామని పు నాత్మనాత్మ్యను గుఱించి విపులముగా వ్రాయుప్రార్థింతులు. మీపేర ఒకరు యీ భోగట్టా వ్రాసినట్లుగా వ్రాయక మీరు చూచినట్లు-ఏక లలోనో చూచినట్లు-వ్రాయుప్రార్థింతులు.....

ఇక ననేక లేఖలున్నవి. వానినిన్నియుం జరుపుట కిప్పు డవకాశములేదు. కావున మన్నింపవలయును. ఓంకాంతిశ్యాంతి శ్యాంతిః

తిరుచానూరు తెప్పోత్సవము

1922 సురం యేప్రల్ నెల 8 తేది మొదలు 7 లో జూలు తిరుపతికి సమీపముననుండు తిరుచానూరులో తెప్పో త్సవం యీ దినువ కనిన ప్రకారం జరుగును.

- 1. వ రోజు (8-4-22) శ్రీ కృష్ణ స్వామివారికి, 2. వ రోజు (9-4-22) శ్రీ సుందరరాజస్వామివారికి, 3. 4. 5 (10 to 12, యేప్రల్) రోజులలో శ్రీ పద్మావతి ఆశ్మవాల్ల వారికి, 6. వ రోజు (13-4-22) శ్రీ శోభండరామస్వామి వారికి, 7. వ రోజు (14-4-22) శ్రీ గోవిందరాజస్వామి వారికి. (విలేఖకుడు).

పూనిమాంగాంబ వార్తలు

ఈ గ్రామమునకు అనతిదూరముననున్న కల్లుదుకాణము ను ఆరుగొళ్లం గ్రామస్థుడొకడు పాలపాడెను. అయినప్పటికిని దుకాణమువద్ద కొందరు కాంతి నైనులు కాంతియంత మైన కావలా వేయటం వలన యెవరును త్రాగడములేదు. పోలీసు జవానులు కొందరు దుకాణము వద్దకువచ్చి త్రాగవని బోధించి నప్పటికి యెవ్వరును త్రాగలేదు. పూనిమాంగాంబు గ్రామ సారా యి అంగడిని చూడనక్కర వారి నిర్బంధము వల్ల యెవరోస్వల్ప మొత్తమునకు పాడినట్లు తెలియుచున్నది. కొండ్రునాయకు.

తురుష్క సమస్య పరిష్కారము

మాంటాగ్యూగారికిచ్చిన తంతివార్త

భారతదేశము "మూడు కోరికలు"

సర్ మైకో ఓడ్యయరుగారి యభిప్రాయములు

ఈక్రింది ప్రత్యేకవార్తాపత్రము స్టేట్సుజను ప్రత్యేక ప్రకటించుచున్నది:-

మార్చి 18 వ తేదీన సర్ మైకో ఓడ్యయరుగారు 'పార్లమెంట్' గెటటుప్రతికలో నిట్లు వ్రాసిరి:-

భారతప్రభుత్వమువారు మార్చి 7 వ తేదీన గావించిన ప్రకటన సారాంశ విషయము. యుద్ధసమయమున భారత మహమ్మదీయులు తీసిన పాపమును గుర్తించుటకును, భారతీయుల స్వాతంత్ర్యపాతాళముల పథలపరచుటకును, సెకన్ యుద్ధసంధి టర్కీ క్రిందిలాభములు జరుగుటకుల సంస్కరింపవలయును.

(1) మిక్రమండలి వారు కాంప్లైన్స్కోపిలును విడిచి పెట్టి చెల్లిపోవలయును. (2) మెక్కా, మెడినా, హెజ్జాహ, యింకను జెకూసెల, బాగ్దాద్ మున్నగు పవిత్రస్థలములపై సుల్తానుకు ఆధిపత్యముండుట. (3) తేనులో ఏడియానోపిలు తోగూడ తురుష్కభాగమును, స్వీగ్నానున్న టర్కీ చెందజేయుట.

ఈ మూడు విషయములును సఫలపరచుట భారతదేశమునకు చాల ముఖ్యాంశమని తెలుపుచున్నది.

తురుష్క సమస్య సాధ్యమైతే త్వలో స్వాతంత్ర్యముగ పరిష్కారము గావలెనని మేమందఱమును గోరుచున్నాము. ఇందువలన ప్రాచ్యార్యశ్రేణులలో కొంత చేకూరుటకు సహకారముగ నుండును. ఇండియాలో కిలాఫతు ఆందోళన పరులును హిందూవిప్లవకారులును గాంధీ నాయకత్వముక్రింద మిలికమై, తత్ఫలితముగ వృత్తియగుచున్న ఆరాజకము అగిపోవును. ఆ ఆరాజకము వలన యిండియాలో సామ్రాజ్యనిర్మాణవలెత్తమునకు భయము గల్గుచున్నది. ఇది యాచుధ్య భారతపరిపాలనమునకు బాధ్యులగువారు ఒకచారి తెన్ను లేక యధిరముగ నుండుటవలననే వచ్చియున్నది. తమ యొక్క బాధ్యతను కావియించవలెనను ఆశురముతోను, సంవిగ్నతీర్తిని తొలగింపవలె నను నుద్దేశముతోను, వారు ఇచ్చట ప్రభుత్వమువారిని తొందరపడి యేదియో పనిజేయుటకుల జేత దరనుభయము గలదు.

యుద్ధసమయమున భారతదేశములో నైస్యములో జేర్చుకొనబడిన వారిలో మూడు వంతులకుండు సేనపుడు తెచ్చిసెంటు గవర్నరుగనున్న పంజాబునుండియే చేర్చుకొనబడిరి. తురుష్కలకు విరుద్ధముగ, తురుష్కభూమిలో పోరాడవలయునని వారికి దెలియును. టర్కీదర్జకు వచ్చిన మహమ్మదీయుల భావముల నెప్పటికప్పుడు గమనింపట నావిధి యొందుడను. 1918 వ సంవత్సరం ఏప్రిలులో సంధిమహాసభ ప్రారంభ సమయమున తురుష్కసమస్యపరిష్కారమునుగూర్చి నాయభిప్రాయములగోరిరి. అప్పటిప్రముఖులగు మహమ్మదీయుల యభిప్రాయమును దెల్పవార్తలు నిట జూచుపరచెదను.

కారణయుక్తులగు మహమ్మదీయులయభిప్రాయ మియ్యది:- ప్రధాన రాజ్యాంగములవారు ఆస్యాతముగ యుద్ధములో దిగి తమకును తమ ప్రజలకును నాశము దెచ్చిపెట్టిరి. టర్కీగూడ అట్టి దురదృష్టమునకే సంసిద్ధముగ నుండవలయును. శిథిలమగు మహమ్మదీయ సామ్రాజ్యముపై భారత మహమ్మదీయులకు భావసానుభూతి యున్నను యిదియంతయు, వారి స్వాతంత్ర్యమునకు యని తలంచుచుండును. అయితే తురుష్క సామ్రాజ్యముయొక్క ఛాయనయినను నిలిపియుంచవలయును. ఈ జిప్సో మె స పో టే మి యలలో బ్రిటిషు సంతకమున్ను, ఆరేబియా, పాలెస్టైను, ఆర్మీనియా తేకములలో స్వాతంత్ర్యమునున్న అంగీకరించుటకు భారత మహమ్మదీయులు సంసిద్ధులై యున్నారు. కాన్స్టాన్టినోపిలుపైను, ఏషియామైనరులోని తురుష్క రాష్ట్రములపైను, తురుష్క ప్రభుత్వాధికారముండవలెనని మాత్రము వారు కోరుచున్నారు.

మిక్రమండలి వారు కాంప్లైన్స్కోపిలును విడిచి పెట్టి చెల్లిపోవలయును. మెక్కా, మెడినా, హెజ్జాహ, యింకను జెకూసెల, బాగ్దాద్ మున్నగు పవిత్రస్థలములపై సుల్తానుకు ఆధిపత్యముండుట. తేనులో ఏడియానోపిలు తోగూడ తురుష్కభాగమును, స్వీగ్నానున్న టర్కీ చెందజేయుట.

ప్రత్యేకములనుండియూ తురుష్కలకు వలగొట్టుటవలన ఆగ్రహమునకు కారణమగును. అందువలన క్రైస్తవులపై విరుద్ధ భావముండయిండును.

కిలాఫతాందోళనము

ఇది అప్పుడు నాకు దెలిసిన మహమ్మదీయభిప్రాయ సారాంశము. 'అప్పటినుండియు ఆనాయకులు గాంధీతోనేకమగు టెల్లను, గాంధీ విషయములోను, ఆనాయకులపైను కఠినముగ తేకపోవుటచేతను, కిలాఫతాందోళనము మరింత వృద్ధియాయెను.

ఆకిలాఫతునాయకులలో అలీసోదరులును నాన్తరు కిన్హాగారును మిగుల సహాయకరులుగ నుండిరి. రాజకీయపులకు తోడ్పడినందులకే అలీసోదరులకు నిష్పాధావాసమునకు బంపి పిదప ఖయులో నుంచిరి. 1919 వ సంవత్సరము పంజాబు విప్లవము నందు పాల్గొనినందులకు దాన్తరు కిన్హాగారిని యానజ్జీవ ద్వీపాంతరవాసమున కంపిరి.

1919 వ సంవత్సరం ఆగ్రహకు వీరందరును విడుదలజేయబడిరి. కిలాఫతు ఆందోళనము గాంధీతో గలసి వెనుకటికన్న తీవ్రముగ పునః ప్రారంభము చేయబడెను. అది గత వత్సరము మలబారు విప్లవముక్రింద పరిణమించెను. భారతనైస్యములో విచ్చిత్తు గలగతేయుటకు ప్రయత్నించినందులకు అలీసోదరులును, కిన్హాయున్ను శిక్షింపబడిరి. అయినను వారిపని జరుగుచునే యుండెను. కిలాఫతుసమస్య టర్కీ విషయములో మిక్రమండలి ప్రవర్తించవలసిన విధమును వారు దెల్పునంతవరకును జోయెను. వారిలో చాలవంది యుద్దేశము టర్కీగాని యిస్లామునకుగాని సాయము జేయుటగాక, యిండియాలో క్రిటిషు సామ్రాజ్యమును విచ్చిత్తుజేయుట యెయ్యున్నది.

కంగదేశపు మహమ్మదీయ అధివారుల నాయకు డగు ఫత్తుల్ యం. హగ్ గారు ఈవిషయమును 1920 డిసెంబరు నాటికే యిటులకెల్పిరి.

అయిన డక్కాలో మాటాడుచు నిట్లుచెప్పెను:- నాయకులలో వీరు తమకు కిలాఫతువిషయమై యేమాత్రమును క్రద్ధ లేదనియు, ఆరాజకములగు విప్లవముల తెచ్చిపెట్టి ఇండియాలో గొప్ప విప్లవమునకు మార్గము జేయుటయే యుద్దేశమనియు వివక్షకొనిరి.

అది మలబారువిప్లవమునకు ఎనిమిది నెలలు ముందు అయియుండెను. మంచిధార్మిక డగు భారతమిత్రు డొక డిక్షనరీ ప్రాయమును దెల్పుచు లేఖను యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:-

"హిందూమహమ్మదీయమైత్రి నిజమైనది గాక కల్పితమైనదై యున్నది. వెనుకటివలెనే వారు, గోనాత్యను గూర్చియు బొట్టి, చేపలను గూర్చియు, నిర్యమును తగవులాడుకొనుచున్నారు."

ఇంకాండు టర్కీలో సంధిగురుర్చుకొనెనని మహమ్మదీయ అధివారులు ఈపత్రికమునకు కత్తురనుకొనుట కుద్ధతప్ప. అట్టి సదుపాయములవలన వారు కాంతపడరు. అంతయు గాక వారు తమవిప్లవకార్యక్రమము నెక్కువగ సాగింతురు. అదియే విజయము చేకూర్చునని వారి విశ్వాసము.

ఈరెండు లేఖలను బట్టి చూడ ఆందోళన మెంత కృత్రిమమైనదియు, తురుష్కపరమైనది గాక బ్రిటిషువిరుద్ధమైనదియు తెలియ గలదు. ఆ యాంక్షోళనపరుల కేమాత్రమును లొంగగూడదు. ఇండియాప్రభుత్వమువారు అనవసరముగ దానికి లోబడిపోయిరి. దానిని కారణము గలదు. కాంస్టాన్టినోపిలు, స్వీగ్నాను మరల నిచ్చివేయునుటలో యిండియాప్రభుత్వమువారు కారణయుక్తులగు భారతమహమ్మదీయుల యభిప్రాయముసారము జేసిరి.

ఈ లేఖలో దెల్పినంతటికన్న నింకను కొన్ని తీర్మానములు సమర్థింపబడవలసి యున్నవి. భారతదేశములో ప్రస్తుత ప్రభుత్వమునకు భాగదేశమునకు ప్రపంచమునకుగూడ, రాజద్రోహపూరితులగు నాందోళనపరులకు విజయము చేకూరవని భావించు కార్యమును జేయుట యెంతయు నుపద్రవకరముగ నుండును.

శాసనసభలు.

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ

చిత్తరంజన దాసుగారు

వంగరాష్ట్ర శాసనసభ 31-వ తేదీ సమావేశ మయ్యెను. చిత్తరంజనదాసుగారిపై మోక్షస్త్రీటు శిక్ష విధించుట శాస్త్రము సమ్యక్మగు చర్యయో అని ఒకసభ్యుడు ప్రశ్నించెను. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఆలోచించుచున్నారనియు, 'జై' శోభనవారు ఊపిర్చు పరిశీలించవలసిన అవసరము లేదనియు సర్ అబ్దురు రహీముగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి.

పాతకాలము-రాట్నము

ప్రభుత్వపాతకాలము యందు రాట్నముపై నూనెదడకుట శిక్షవలయునని ఒకసభ్యుడు తీర్మానము ముపపాదించెను. విశ్వవిద్యాలయప్రతినిధి తీర్మానము వాడేదనించుచు విద్యావిషయములందు చులకనభావము వహించుట యుక్తము కాదనియు, పాతకాలమును రాజకీయ ఆంక్షోళనాధివృద్ధికొరకు పయోగించుట యుక్తము కాదనియు చెప్పిరి. రాట్నమునందు రాజకీయాంక్షోళన మిమిడియున్నదను విశ్వవిద్యాలయప్రతినిధివాదమును అనేకులు ఖండించిరి. విద్యాకాఖ్యుంత్రి ఇట్లు చెప్పెను:- పాతకాలముందు కాయకన్యముతో చేరిన వృత్తిసంబంధముగ విద్యను నేర్చుటకు ప్రభుత్వము వారి కెట్టి అభ్యంతరము లేదు. కావున పాతకాలముందు నూనెదడకుట శిక్షవచ్చును. విద్యార్థులకు చక్కగ నూనెదడకుటకు నేర్చుటకు ఉత్సాహులై యున్న పాతకాలాధికారులు తమపాతకాలముందు రాట్నము ఉపయోగించుటకొరకు కొంతకాలము క్రత్యేకించుకొనవచ్చునని విద్యాకాఖ్యుంత్రి తీర్మానమును సవరించిరి. సవరింపబడిన తీర్మానము ఆమోదించబడెను.

31 వ తేదీ సాయంకాలము శాసనసభ సమావేశమును అంతమొందింపవేయుచు గవర్నరుగారు చిన్న ఉపన్యాస మొసంగిరి. బడ్జెటునందు నూచింపబడిన కలకలైపోలిను, కారాగృహముల గ్రాంటు మొత్తమునందు సభ్యులు కొంతమొత్తము తగ్గించియుండిరి. ఈసందర్భమున సభ్యుల తీర్మానమును అంగీకరించుటకు తీలులేదనియు, బడ్జెటునందు కొరబడిన మొత్తమునవ్యయ పరుచుటకు తాను ఉత్తరవు లాసంగననియు గవర్నరుగారు తెలిపిరి.

అంతటితో సభ ముగిసెను.

సంయుక్తరాష్ట్రముల శాసనసభ

శాసనసభయొక్క వేసవిసభలను లక్నోలోబడుట నైనిటాటులో జరుపవలసినదని మోరాతీగారు ఉపపాదించిన తీర్మానము అధికసంఖ్యాకులచే సంగీకరించబడెను. రివిన్యూ కమిషనరుల పదవులను అసలే తీసివేయుటకుగించి యోచించుట కొక కమిటీని నియమించవలెనని మరియొక తీర్మానము ముపపాదించబడెను. మంత్రు లిరువురు, ఒక కాన్సిలు సెక్రటరీ తీర్మానమునకు ప్రతికూలముగాను, 11 మంది అధికారులు అనుకూలముగాను వోటునిచ్చిరి. రివిన్యూ సమస్యల నన్నిటిని గురించి విచారించుట కొకకమిటీని నియమించెదనని సర్ లూడ్విక్ పోర్తరుగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరెరువారే, ఉపపాదన ఉపసంహరించబడెను.

కలకలైనగరమండలి ప్రజాసంఘముల ప్రతినిధు లనేకులు సమావేశమై, లొనాల్లాషే ప్రభుత్వగారిపేరిట ఒక స్మారక చిహ్నమును స్థాపించుటకును, ఒకకలాదిగ్రహమును నిర్మించుటకును ద్రవ్యమును ప్రోగుచేయుట కొకజమీందార్గసభను జేయవలెనని తీర్మానించిరి.

సర్వవృత్తిక విషనందీవిని (రిజిస్టరు)

తేలుకట్టిన తక్షణమే ఈ బొమ్మమును వాడిన విషమును తీసివేయుటయేగాక బాధ ను తూర్తిగా పోగొట్టును. కల పాకెట్టు రు. 0.8-0 పోస్టేజి 0-6-0, 4 పాకెట్టు కొను వారికి పోస్టేజి ఇశాం. 1 డబ్బో ప్యాకెట్టు 5-0-0. పోస్టేజి ఇశాం.

చిరునామ:- రాజ్యలక్ష్మీ కంపెనీ,

నెం. 44 నంబులయ్యరు వీధి, మద్రాసు.

తెక్కలిపురము

ఒక పురవాసివద్దనుండి

మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారి నిర్బంధము

మహారాజాశ్రీ మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారు తెక్కలిగామం కాపురము. వీరు అనిశీనంతు అయ్యగారు హోమ్-హులవిజయశ్రీ తీర్థరూపా పరిచేయకాలమందు మా గ్రామములో చాల పుణ్యనామగన శక్తివంతమైన పాటలపడు యుండెడివారు. ప్రస్తుతము కారణాంతరముచే కడచిన నాల్గు సంవత్సరములకుండి పార్వతీపుర గ్రామములో కాపురము టున్నారు. అసహాయాద్యములలో వికాసపట్టుంజల్లా కాం గ్రామముతో సభ్యులుగా నుండి ఆజ్ఞాపయించుకొను ప్రచారము చేయుచుండిరి. ఈ సంవత్సరం ఫిబ్రవరి నెల 9 తేదీన అరిగిన సారాపాలకాలమందు పాటదాతలను పాడవించి పుష్కరము మిక్తా చాలపనిచేసిరి. 11 తేదీన పల్లెమిడిలో అగిన సారా పాలకాల వేర్చిరి. పాటలదాతలచేత వేర్చిరికి పోతిన సర్కిల్ యొక్క వెళ్లదగారు వీరిని నిర్బంధించి, బెంచీమేజిస్ట్రేటు గారియెదుట ఆప్టు 3 ఆప్టు 1888 క్రింద చార్జీచేసి కోర్టువారు లేచేవరకు కేసు విధించిరి. తిరిగి వీరిని వి. పి. సి. 188 సెక్షన్ క్రింద సమన్ చేసి 27-3-22 తేదీన పల్లెమిడిలో సబ్-మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట విచారణ కాజే నాల్గవారములు విడిఖయి యన్న రు 300-0-0 లు జరిమానాయున్న విధించిరి. జరిమా నాకైకం చెల్లించనందుక మరెయ్యకవారము అనగా అయిదువార ములు విడిఖయి విధించి బంధువుల సెంట్రల్ జైలుకు 28 తేదీన తీసుకొని వెళ్ళిపోయిరి. వీరు సబ్-మేజిస్ట్రేటుగారియెదుట దాఖలు చేసిన పేటలు మెంటు.

ప్రేటుమెంటు

ఈ కేసులో ముద్రాముగా నిల్వబడియున్న శేష ప్రస్తు తము నాల్గు సంవత్సరముల నుండి పార్వతీపురం గ్రామములో కాపుర ముంటాయున్నారు. అసహాయ అద్యములలో అభిల ఖాతర దేశీయ మహాభి వారి తీర్మానము ప్రకారం యాజ్ఞా లో ప్రచారము చేస్తూనే ఉన్న ఆంధ్ర యోగ్మ అజ్ఞాన సారము మ శో వా కా య క గ్మ ఖిః వా గ్మ న్య రా హి త్య ము న్నా అ హిం సా వ్ర త పూ రి తి ము ను న గు అ స హాయత్యమునే ధర్మమును నవలంబించుట తప్ప వేరుసాధన ములచేత నా జన్మభూమి యహంకారముల రెంటిని అనగా స్వరా జ్యము స్వారాజ్యము యారంభించి సాధించి ముక్తిపొంద వీలు లేదని నమ్మకము కలవాడను. అందువల్ల యీ అద్యమ జనకుడు ను, మహానాయకులకు శ్రీ మహాత్మా గాంధీ గారు ముగ్గు వారు అనుసరించు మార్గముల నేనవలంబించి క్షత్రియచన తేరుండా దేశమును వీడించుచున్న త్రాగుడు, అప్పుకల దోషములు ముగ్గురు దుఃఖ్యానముల నుండి నాదేశీయ సోదాలను తప్పి చి త్రికరణముద్దిగా సన్మాగముల ప్రస్తుత శేయుటకు ప్రయ త్నించుచు దేశములో రాట్నములవైని వదులునూలు తయారు చేయించి ఆనూలతో తేలిగవగులవైని జయారగు శుభస్వదే శీకర్త్రములను దేశీయులందరూ వాసుకచేసి దేశదాశిద్యమును నిర్వృత్తిచేయ ప్రయత్నించుట యందుకు, యి తవరకు, పాటు బహుమతిని, అట్లు ప్రయత్నించుట ప్రస్తుత మిదేశముక శున్న శిక్షాస్ఫూర్తులకై నగాని కర్మసాక్షికి గాని పరమార్థమునకు గాని విరుద్ధములు నిందితములు కావని నా నమ్మకము. ఇట్టి పనులు ప్రజల లాభించుటకల్ల ప్రజలకు హితమే చేయవలసిని, అట్లుచేసిన సంస్కారములనుకల్లి కన్నపురి ప్రయరణ కాఖివారు 1921 సంవత్సరము మే నెలలో ప్రభుత్వము తరపున ప్రచురణ చేసి యున్నారు. ఇంతేగాకుండా యీయభ్యు రాజప్రతినిధు లుగూడా వెల్లడి చేసియున్నారు. ఇట్లు కాంతియుతముగ నీ యద్యమములో యే ప్రచారములు ప్రచారము చేయుచున్న అట్టివారిని నిర్బంధింపచు (పండిత మావ్యగారి ఉపన్యాసము లో 20 తేదీ బొంబాయి) నుడివి.

2. ఇట్టి ఫిలిం 11-2-22 తేదీన పల్లెమిడిలో జరిగిన సారాపాలకాల మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు చూడ వచ్చితిరి. అచ్చటకు రాకూడవని కమిషన్ ప్రాసీజరుక్రమ 144 సెక్షన్ క్రిందగాని, మరియేకేసు క్రిందగాని యేలర్లను అచ్చట యుద్వ్యగనకు తెవరు నాకు అప్పడుగాని, అంతకు పూర్వముగాని దరిమిలానుగాని నేటివరకు నాకు యిచ్చియుండ లేదు. ఆరోజున జేలాంపులమునందకు వెళ్లుచుండగా కచ్చేరిమొదల జిల్లావారు వద్ద "నిన్ను అక్కడచేసితిని" అని అనిష్-గర్మిల్ యిస్ వెళ్లగూడు చెప్పిరి. ఆరస్తువారంటు చూడమంటిని.

అట్టివారంటు యేదియు లేదనియు, అవసరము లేదనియు, పోతిన వైదుమన పోతినవారు తీసుకొనిపోయిరి. ఇది మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు జరిగెను. ఇది అక్రమము. అయింపుటికి పోతిన వారి అధికములో నా వగయరాలను ఘనూరు రెండుగుంటలు నిష్పాదములో నుంచి 4 గంటలకు బెంచీమేజిస్ట్రేటువారి ఎదుట 1888 సెక్షన్ క్రింద చార్జీచేయించి ఆరోజు కోర్టువారు లేచేవరకు నా వగయరాల నలుగురికి కేసు విధించ బడినది. మరుసటిరోజున నేను పల్లెమిడి విడిచి వెళ్ళితిని.

ఇప్పుడు తే 21-3-22 వై నెం. య కేసులో వి. పి. సి 188 సెక్షన్ క్రింద సమన్ నాకు అందింది.

ఇది యెందున గురించి జాతీ కాబడినదో నాకు జోధ పడలేదు. ఆ రోజున పల్లెమిడి గ్రామములో కాపురకల యుద్వ్యగనకు తెవరు నాకు అప్పడుగాని, అంతకు పూర్వముగా జారీచేసి యుండలేదు. అచ్చట అసహాయములో అట్టి అజ్ఞాన అనులచేయుట ఆక్రమమని, న్యాయవిరుద్ధ మని నా ముఖ్య అభిప్రాయము. ఎందుకనగా అట్టి కేసులో అదు వేగ అర్థరూ పారీచేయించుట పిడుగుకు, బియ్యమునకు ఒకటే మంత్రిము అనే సామె తు నరిపడియున్నది. ఇంతే కాకుండా ప్రజల హాజర జన్మహక్కును, స్వతంత్ర్యమును భంగము కలగజేయునవై యున్నది.

3. అందువల్ల వి. పి. సి. 188 సెక్షన్ క్రింద నేను ఎట్టి కేసును చేసి యుంటినని యాలోపించుటకు వీలలేదు గాన నేను యిట్టి సేమును వైకారణములచేత అనగా అహింసామార్గ ముల వైని, ధర్మమును న్యాయము అవలంబించుచే యెట్టి కేసు మును చేసియుండలేదని ప్రతిరణకర్తగా దేవుని సాక్ష్యముగా చెప్పుచున్నాను.

అయితే 28 4-5 మాసములలో ముఖ్యముగా ఫిల్మి తినియండి దేశములో నాకున్న నిష్పాధవిధానమును బట్టి నాకు అసహాయవాదులను వారి ననుసరించు వారి నందరిని జంధించు టకు ధర్మాధర్మ విచక్షణ అవసర మున్నట్లు కనబడెను.

ఇట్టి అక్రమపుకేసు వాడైన యాలోపించ బడ్డదన్న విచారముగాని, కించగాని లేదు. ఇట్టిచర్యలకల్ల యాప్రభుత్వ విధానములో ప్రజలకు న్యాయము దొరకదనే నమ్మకము పుట్టు టుగా వింత యేమి యున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును ధిక్కరించి నిరంకుశముగా పరిపాలించుచున్న విధానమువల్ల యీ కేసు జనాయించ బడ్డది.

ఈ కేసుయొక్క నిజానిజములు కనుగొన కుతూహల లగు దేశీయసోదరుల కిమిత్తము ఈ ప్రేటుమెంటు దాఖలుచేయ దలచుచున్నది. ఇట్టి ప్రభుత్వమువారు యీ నిరంకుశనిష్పాధవిధాన మును యవలంబించుటకల్ల మూయుద్వ్యమము నవలంబించి దు ఖి ప్రాయము ప్రాంతియించుటకంటే ప్రజలు కోర్కెలను వారి న్యాయనిర్ణయనూత్రముల ననుసరించి నెవ్వేర్చుటయు యీ ప్ర స్తుత ప్రతిపాలనావిధానమును మార్చుకొని హిందూదేశమునకు స్వరాజ్యము ప్రసాదించుచు కిలాఫత్తు పంజాబుహక్మీతుల న్యాయ మిచ్చుటకు ప్రయత్నించుట ప్రభుత్వమువారికి శ్రేయస్సు.

మంత్రాల లక్ష్మీనరసింహం.

ముప్పదియద్దలు మంతులచరిత్రము

అచ్చటచ్చట రత్నములనంటి చాటుపద్యములు గలవు- నేటివరకు లభించిన చరిత్రప్రమాణము లను సరించి వ్రాయబడి నది. వెల. 0-1-0

అంధ్రపదపాఠశాలము ౮౦౮ పుటలు.

కలికోలైందు. అ కా గ ది నిఘంటువు 3-౮-౦

నిత్యకర్తాష్టకము సస్వరాంగ్ ప్రయోగం ౨-౦-౦

అందఱకు అత్యావశ్యకమయిన మత

గ్రంథము కలికోలైందు ౨-౮-౦

మంత్రపుష్పలయము:-సస్వరవిద్యా

రణ్యభాష్యాంధ్ర టీకాతాత్పర్య ౦-౧-౦

సమన్వితము

సూర్యసమస్కారమంత్రములు డిటో ౦-౮-౦

సదాచారము డిటో డిటో ౦-౮-౦

సంధ్యావందనము డిటో డిటో ౦-౮-౦

గారోతులనీ సంతానగోపాలపూజలు శ్రీ

పురుషులందఱకు అన్నిజాతులవారికి

అత్యావశ్యక మయినది ౦-౮-౦

గోత్రప్రచారసంగ్రహము ౦-౮-౦

ఒంటిమిట్టరఘువీరశతకము:-అయ్యల

రాజుత్రిపురాంతక మహాకవి ప్ర ౦-౮-౦

ణీకము. ఇదివరకు ముద్రింపబడి

యుండి లేదు.

ఆర్యవిద్యారహస్యము వచనము ౦-౦-౦

ఈశ్వరదర్శనము సూత్రము వచనము ౦-౦-౦

సంఖ్యాగణామప్రకాశిక:-సకలశాస్త్ర

ములకు సంబంధించిన విషయము ౦-౦-౦

లు- సంఖ్యాక్రమముగ నిందు వివ

రింపబడియున్నది.

త్రివర్గప్రదీపిక:-అర్థకాండము తిరుక్క

రళు అను ద్రవిడంభముగదలి ౨-౦-౦

రాజనీతిమూత్ర మీ కాండమున

గలది. అందఱుచదువదగినది. టీకా

తాత్పర్య విశేషార్థములు గలది ౨-౦-౦

సనత్సుజాతీయము, శంకరభాష్యము ౦-౦-౦

అంధ్రటికాతాత్పర్యములు గలది. ౦-౮-౦ వెలకు తక్కువ గ్రంథము వి. పి.

వ. ప. పడదు.

భారత, భాగవత, రామాయణాది సంస్కృ

తాంధ్రగ్రంథము లన్నియు లభించును.

క. మార్క్-ండేయకర్త, టీకాపాకు, మదరాసు

అమ్మచున్నాము

సెకెండ్ హే. డ్ 14, 7 1/2 థి. హెచ్. పి. ఆయర్ యజ్జిలు అమ్మకమునకు యున్నవి.

కావలెను

12. యజ్జ. హెచ్. పి. యజ్జి జిజ్, వర్తికర్ లక్ కావలయును.

సి. ఆర్. ప్రిన్సిపాల్స్, ౧/౦ సి. కె. రెడ్డి, బె

బహుమానము.

1922 సం॥ మార్చి 25 వ తేది రా పత్రి గ్రామముండి రైలుకు పోవుదోనలో లచే తస్కరింపబడిన 19, మదరాసు స్టా యల నోట్లు నెం॥ BE/ 39 87741 BE/ 39,87759 నెం॥వరకూన్ను అట్టి తెలియని ఒకనూరురూపాయల నోట్ల తెలుపువారికి (పోలీసువిచారణ గాక) న యలు బహుమానము యివ్వబడును. పూల శంకరయ దాదివ్యాపారులు, తా

హిందూ దేశ చరిత్రము

(1)

రెండవ ఘోరము, మూడవ ఘోరము

ఇవి రెండును

విజయనగరము మహారాజా కాశేజి ప్రాసన రగు ఎమ్. వెంకటరంగయ్య ఎమ్. పి., గారిచే వ్రాయబడినవి.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ ఆంధు కో., అనందముద్రణాలయము, మదరాసు.

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహా రావుగారిచే రచించబడినది గ్రంథములు— నాటకములు

నర్మదాపురుకుత్సయము	0-12-0
రాధాకృష్ణనాటకము	0-8-0
కోకిల	0-12-0
విప్రనారాయణ	0-12-0
వనవాసరాసువము	0-12-0
విజయరాసువము	1-0-0
కళ్యాణరాసువము	0-8-0
బుద్ధబాధసుధ	1-0-0
వృద్ధవివాహము ప్రమాసము	0-8-0
హాస్యనల్లరి	0-12-0

(అచ్చులో నున్నవి)

సాక్షి 1 వ వాల్యూము, 2 వ వాల్యూము,
మూడవవాల్యూము. [3513]

పూర్ణిమముదిక— నాటకములు

వలయువారు, పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావు పంతులు
గారు, పితాపురం. అని వ్రాయవలెను.

స్వరాజ్య పద్యములు, పాటలు.

1. మహాత్మాగాంధీ ప్రబోధపద్యములు	0-1-0
2. మహాత్ముని దివ్యవాణి (వచనము)	0-1-0
3. భారతమాతవలకులు (పాట)	0-1-6
4. స్వరాజ్యాదోళనము (వచనము)	0-1-6
5. దేశీయపదము (చక్కనిపాట)	0-2-0
6. ఆంధ్రపౌరుషము (పద్యరత్నములు)	0-2-0
7. పంజాబుపాట (బాబ్బిలి కళనల)	0-2-0
8. దేశీయ కీర్తనలు 40 (పాటలుగలవు)	0-3-0
9. రామదండపాట (రాధమజన)	0-3-0
10. స్వరాజ్య ప్రబోధపద్యములు	0-3-0
11. మహాత్మాగాంధీ జీవితము	0-3-0
12. స్వరాజ్య భజనకీర్తనలు (60 గలవు)	0-4-0
13. లోకమాన్య బాగం తిలకు హరికథ	0-8-0
14. స్వరాజ్యదర్శనము (కాంగ్రెసుకథ)	0-8-0

ఇతర స్వరాజ్యగ్రంథములు మావద్ద గలవు
స్వదేశపుస్తకశాల, గవర్నరుపేట, బెజవాడ.

రాజకీయ గ్రంథములు

గాంధీగారి చెఱసాలానుభవములు	0-12-0
చిరంజీవదాసుజీవితము, ఉపదేశములు	0-8-0
దాదాభాయి నౌరోజీ	0-8-0
భారత విజ్ఞానరహస్యము	0-10-0
గాంధీవిజయ నాటకము	0-12-0
గాంధీమహాదయ	0-8-0
సంస్కారణి	1-0-0
స్వరాజ్యమహాసభ	0-4-0

యం. ఆర్. కృష్ణరావు అండ్ కంపెనీ, నల్లూరు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ అపూర్వగ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగద్యుష్టి
హస్తశాస్త్రము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము మంత్రశాస్త్రము,
భూతవైద్యము, యంత్రములు, ఆమెరికావారి చీట్లనేక తమా
సాలు వివిధ విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతే గాక మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో
సమాధియగుట, శరీరములేని తలకాయచేత మాటలాడించుట
భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిలుపుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథ
మును చదివిన అత్యుత్సాహముగా మేజిక్ చేయగలరని గాగ్రంటి
యందున్నాను. దీని వెల రూ 4-0-0 లు. (2118-688)
పి. ఆర్. జవార్డనసాయుడు, ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లా.

మెట్టనేలల వ్యవసాయము

VI

లోతుగాదున్న కడిపి గుల్లగాచేసి యుండినయెడల వాని
రంతయు నులభముగా నేలలోనికి ఇనికియుండునయ్యు, పలు
మారు వైసేలను కడుపునుండినయెడల క్రిందినేలలోని తేరు
పదిలముగా నుండునయ్యు, అట్టి తేరు యుండిన నేలలో విత్తు
లు చల్లినతరువాత వర్షించక పోయినను నీరు కట్టకపోయినను
బాగుగ ఫలితమునయ్యు >దవిన వ్యాసమును వ్రాయబడినది.
కాని వైసేలను గుల్లగా నుంచినయెడల తేరు ఎంతవఱకునో
ఏలగు నవ్వను గుల్ల వ్రాసియుండలేదు.

వైసేలనుండి తేరు యావిరియై పోవుట

జలాశయములనుండి నీరావిరియైపోవుటకు “బాష్పీభవ
నము” అయినదు. ఎంతతేరు యావిరియైపోవుచి తెలిసికొను
టకు ఆమెరికాదేశముందు మెట్టపదేశములలో పల్లెములలో నీరు
పోసి బహిరంగ ఫలమునుంచి సంవత్సరముపాడవునను లెక్కనేసి
యావిరి సువత్సరముపాడవునను ఎంతవాన కురియునో అంత
కంటె 6 కెట్లు మొదలు 85 కెట్లవరకు ఆయావత్సరముల
ననుసరించి నీరావిరియైవట్లు తెలిసికొనిరి. ఆ పట్టిం ఇచ్చట ప్రతి
వ్రాయుచున్నాను.

రెండుసంవత్సరములకు సంబంధము	3 వత్సరములకు సంబంధము	4 వత్సరములకు సంబంధము	5 వత్సరములకు సంబంధము	6 వత్సరములకు సంబంధము	7 వత్సరములకు సంబంధము	8 వత్సరములకు సంబంధము	9 వత్సరములకు సంబంధము	10 వత్సరములకు సంబంధము	11 వత్సరములకు సంబంధము	12 వత్సరములకు సంబంధము	13 వత్సరములకు సంబంధము	14 వత్సరములకు సంబంధము	15 వత్సరములకు సంబంధము	16 వత్సరములకు సంబంధము	17 వత్సరములకు సంబంధము	18 వత్సరములకు సంబంధము	19 వత్సరములకు సంబంధము	20 వత్సరములకు సంబంధము
8.7	5.7	85.2	12.7	7.7	19.1	17.5	9.6	13.9	11.6	7.8	8.3	7.1	6.0					
9.23	14.00	2.81	7.06	11.74	4.97	4.50	8.51	6.46	6.49	9.01	8.47	9.81	16.97					

మన దేశముం దింతవఱకు ఇట్టి పరిక్ష చేసియుండ
లేదు. వైట్టివలన తెలిసికొనవలసిన విషయ మేమన, వర్షమున
కంటె బాష్పీభవనము అనేకకెట్లు అధికము. వాననీటిని క్రింది
నేలలో పదిలము చేయకపోయినయెడల కొంచెమైనను వై
సేలలో నిలిచియుండుదు. అందువలననే, వైసేలను కడిపి గుల్లగా
చేసివైట్టి యుంచవలసినదని అనుభవజ్ఞులందరు చెప్పుచున్నారు.
గుల్లగా చేసియుండగా కొద్దిగా చినుకులుపడినప్పుడు వైసేల
గట్టిపడి క్రిందినేలలోని తేరు నవ్వనుగుట కారణమయ్యును. అందు
వలన నవ్వనవ్వము మెట్టనేలల వ్యవసాయకి చాల హాని చే
యును. అట్టి వర్షానంతము నేలకు వేడిమెక్కునని కృషి
కులకు తెలిసిన విషయమే. క్రిందినేలలోనికి ఇనుక జాలనంత
వర్షము కురిసినయెడల మెట్టనేలలకు లాభకారి గాకపోయినను
నవ్వముమాత్రము అధికము. అట్టి సందర్భములో అనుకూలపడిన
వెంటనే వైసేలను మూడు నాలుగంగుళముల లోతువరకు కడిపి
గుల్లచేసి యుంచుట మంచిది.

బాష్పీభవనమునకు నియమములు

కొన్ని ప్రదేశములందు బాష్పీభవనము ఎక్కువగాను
కొన్నిచోట్ల తక్కువగాను నుండుటలు వైట్టిలో వ్రాసియుం
డినవి. అందుకు కారణములేమి? ఎండ అధికమైన కొలది బాష్పీ
భవనము అధికమగుచుండును. రాత్రివేళకంటె పగటియందు

తడిబట్టలు ఎక్కువ శీఘ్రముగా ఆరిపోవుటకు ఇదే కారణము.
ఆవిరిని వాయువు ధరించుకొనను. వాయువు ఎక్కువ
వేడిగా నుండినయెడల ఎక్కువగాను, వేడి తక్కువగా నుండిన
యెడల ఎక్కువగాను, వేడి తక్కువగా నుండినయెడల
తక్కువగాను, ఆవిరిని పీల్చుకొనును. ఆయా యుష్ణస్థితి ననుస
రించి వాయువు ధరించుకొన గలిగిన యావిరి మొత్తమునకు పరి
మితి గలదు. ఆ పరిమితికి ఎంత తక్కువగా నుం
డిన ఆంత శీఘ్రముగా ఆవిరిని పీల్చుకొనును.
సముద్రతీరముందు గాలియందు ఆవిరి అధికముగా
నుండుటవలననే తడిబట్టలు శీఘ్రముగా ఆరవు. సముద్రమునకు
దూరముగా నుండెడి ప్రదేశములలో, ఉష్ణవృద్ధిముగా నుండక
పోయినను వాయువుందు ఆవిరి స్వల్పముగా నుండుటవలన
తడిబట్టలు ఎక్కువ శీఘ్రముగా ఆరిపోవును. గాలి మజుకుగా
వీచుచుండినయెడల బాష్పీభవనము ఎక్కువగాను, వీచనియె
డల స్వల్పముగా నుండును. ఎక్కువ నీరుండిన చోట ఎక్కువ
గాను, తక్కువగాను ఉండినచోట తక్కువగా నుండును. ఈకా
రణమును బట్టి యీయాలోచింపగా, మెట్టప్రదేశములందు వర్ష
ము స్వల్పమైనను, ఎండలు అధికముగా నుండుటచేతను, వాయు
వు ఎక్కువ నేమగా వీచుటచేతను, వాయువు నిలుపుకొని
యుండగలిగిన ఆవిరి మొత్తములో స్వల్పభాగమును మాత్రమే
కలిగి యుండుట వలనను, మెట్టనేలలలోని తేరును నవ్వము చే
యుటకు అనుకూలపడుచుండును. పంటలు పండించుటకు ము
ఖ్యధారమైన నీటిని నిలుపుకొనుటకు వ్యవసాయి విశేషశ్రద్ధ
కలిగియుండవలెను. నీటిభూమిదలభూములలోను దంపభూముల
లోను ఏయేయెచవులను ఎంత వేయవలసినది తెలియనివాడును,
మెట్టభూములలో తేరును పదిలము చేయజాలనివాడును లాభము
సంపాదించజాలడు.

ఈసందర్భములో నొకవిషయమును గమనించి యుండ
వలయును. నేలల లోపల ద త తే క వృక్షాహా
రము అధికమైనకొలది, తేమనవ్వము తగిపోవును. ఒకపల్లెములో
కేకలము నీటిని, మరియొకపల్లెములో ఉష్ణములేక చక్కెరను
కలిపిన నీటిని ఎండలో బెట్టినయెడల మొదటి పల్లెములోని నీరు
ఎక్కువ శీఘ్రముగా ఆవిరియై పోవును. నేలలో వృక్షాహార
పకర్థములు లవణమాపముగా నుండును. నేలలో నీరు ఇనికి
నవ్వడు నేలలోని లవణములు నీటిలో కరగెను. నేలలో ఎక్కు
వగా సక్తున యుండినయెడల, తేమ తక్కువగా ఆరిపోవును.
కాబట్టి మెట్టనేలలకు వీడుగా నూంచుటవలనను, లోతుగా
దున్ని, ఆపుడవుకు కడుపు చేయుటవలనను, ఎరువులు చేయుట
వలనను, ఎక్కువ సారకములై, తేమ శీఘ్రముగా యావిరి
యై పోదు. ఇట్టి విషయములు దుంపనేలల కృషివనకు విస్మ
యము కలుగవచ్చునుగాని, మెట్ట వ్యవసాయమునకు అవే శ్రేష్ఠ
మైన మార్గములు.

ప్రాతలలో నీరుపోసి ఎండలో బెట్టినయెడల, నీటి యావిరి
భాగమునుండి ఆవిరియై పోవుచుండునే గాని ప్రక్కలనుండి
ఆవిరియై పోజాలదు. అచేరితిగా నేలల యావిరిభాగమునుండి
మాత్రమే యావిరియై పోవుచుండును. నేలల వైభాగములో
వాననీరు విశేషముగా నిలువనియ్యగూడదు. నిలిచినయెడల నవ్వ
చును. క్రిందినేలలోనికి పోవుటకు మార్గము పెదకకలెను.
అందుకై ఒకప్రయోగము చేసి చూచిరి. ఒకే పొలము
రెండుభాగములు చేసిరి. ఎనిమిది యడుగుల లోతు వరకు
తేరుపరిమితి ఒకేరీతిగా నుండెను. మొదటిభాగమును సాధా
రణరీతిగా దున్నిరి. రెండవ భాగమును, దున్నినసాలులో క్రింది
నేలల నాగలి యను దానితో క్రిందినేలను కదిలించి గుల్లచేసి
రట. అనగా మొదటి భాగములో ఎనిమిది యంగుళముల లోతు
దున్నిరి. రెండవభాగములో ఎనిమిదియంగుళముల లోతు దున్ను
టయేగాక క్రిందినేలను నాలుగంగుళముల లోతు కదిలించిరట.
వానకురిసిన కొంతకాలమునకు పరీక్షచేయగా రెండవ భాగము
నేలలో నీరు ఎక్కువగా ఇనికిపోయి వైభాగముందు కొద్దితేమ
మాత్రమే యుండినది; మొదటి భాగములో తగ్గరగా ఇనుకజాల
క ఎక్కువభాగము వై సేలయందే నిలిచియుండినది. కొన్ని
దినముల తరువాత ఎనిమిది యడుగుల లోతువరకు పరీక్షించి
చూడగా, రెండవ భాగముందు వాననీటిలో విశేషభాగము పది
లము చేయబడి యుండినది. మొదటిభాగములో కొంత తక్కు
వగా నుండినది. ఈభేదమునకు కారణము మొదటి భాగములో
నీరు శీఘ్రముగా ఇనుకక వై సేలలో నిలిచి యుండినందున ఆవి
రియై పోయినది.

ఈ కారణము వల్ల, వాననీటిని పొలములో పదిలముచి
ఎక్కువ ఫలితమును సంపాదించుటకు తుపాచాలము గల కృషి
కులు, ముఖ్యముగా అమెరికాదేశముందు మెట్టనేలలు విశేష

ముగా గలవర్షపుభాగములు క్రింది నేలల నాగలిని సహితము పోయియున్నాడు.

ఈ నాగలి మన కొయ్యవాగలిని పోలి యుండును. అంతగా ఏటవాలు లేక యు, కొయ్యచట్టమునకు మారుగా ఇనుప చట్టము కలిగియుండును. ఇనుప నాగలి వర్షత పట్టిని పొర్లించి వేయక, దేశీయ నాగలివలె మట్టిని కదలిచి వేయుటచేత, మనదేశీయ నాగలి వారి క్రింద నాగలికి పోలియుండును. మనదేశముందు మెట్టనేలలలో ఇనుప నాగల్ల నుపయోగించువారు క్రింది నేలలను సహితము దున్నుటకు ఆరంభించుట మంచికే. ఈలాగు చేయవచ్చును. ఇనుప నాగలితో దున్నుచుండగా దాని వెనుకనే, సాలులో దేశీయ నాగలితో దున్నుచుండవలెను. అట్టిస్థితిలో సారము మట్టముగా నుండెడి క్రింది మన్ను క్రిందనే నిలిచి యుండును. ఎక్కువ సారవంతమైన వైయన్ను వైననే యుండును. లాభకారి యగు నాకాదా యను సంశయవిషయములను నేను వ్రాయుట లేదు. లాభకారియని దృఢపర్యవకము గల విషయములను మాత్రమే వ్రాయుచున్నాను. కాబట్టి నూతనవిషయమును తెలిసికొని నవారు. తమనేలలో ఏవో ఎకరా, లేక ఆర యెకరా, నేలలో ప్రయత్నముచేసి లాభకరమో నష్టకరమో ఎవరికి వారే తెలిసికొనుట మంచిది.

నేలలలో ప్రవచింపగా నిలిచిన తేమ వైకి ప్రక్కలకు పోవుటకు శక్తికలిగియుండును. ఎచ్చట తక్కువగా నుండునో అచ్చటికి కొంత పోయి, నేల యంతటను కొంతవరకు సమముగా నుండును. ఉపరిభాగముందు నూర్చుకొనవలసిన ఆరిపోయిన యెడల క్రిందినుండి, ఎనిమిది, పది యడుగుల దూరమునుండి సహితము ఉపరిభాగమునకు వచ్చుచుండును. సస్యముల వేళ్ళున్నచోట తేమ ఖర్చు అగుచుండుట వలన ప్రక్కలయందు ఎక్కువగా నుండిన తేమ ఖర్చు అయినచోటికి వచ్చుచుండును. ఈక్రింది పట్టివలన ఈ విషయము తెలియగలదు.

100	17.51	9.88
90	17.51	9.88
80	17.51	9.88
70	17.51	9.88
60	17.51	9.88
50	17.51	9.88
40	17.51	9.88
30	17.51	9.88
20	17.51	9.88
10	17.51	9.88
0	17.51	9.88

100	17.51	9.88
90	17.51	9.88
80	17.51	9.88
70	17.51	9.88
60	17.51	9.88
50	17.51	9.88
40	17.51	9.88
30	17.51	9.88
20	17.51	9.88
10	17.51	9.88
0	17.51	9.88

వైట్టవలన ఒకటిరెండు విషయములు బోధపడుచున్నవి. వైట్టను దున్ని వైట్టనందున తేమయారిపోవుచుండెను. వైట్టలలో ఆరిపోవుచుండగా, క్రింది నేలలో ఎనిమిదియడుగులలోకు నుండి సహితము వైట్టలోనికి తేమ పోవుచుండినది. సస్యము సమాగముగా అంతటను ఉండినది.

కాని వైట్టల శీఘ్రముగాను పూర్తిగాను ఎండిపోయిన యెడల, క్రింది నేలకును వైట్టకును తేకాకర్తణ తొలిగిపోవును. అట్టిస్థితిలో క్రింది నేలలోని తేమ నష్టపడదు. కొన్ని ఎడారులలో వైట్టల కాతికలె గట్టిగా నుండినను కొంచెములోకుగంత త్రవ్వగానే నీరుండును. వైట్టల పూర్తిగా ఎండియుండినందున క్రింది నేలలోని తేమ నష్టపడలేదు. కాని అట్టిస్థితిలో వైట్టలలో పగుళ్లు ఉండకూడదు. పగుళ్ల ద్వారా నీరు ఆవిరియై పోవుచుండును. బంక నేలలకు పగులునట్టిగుణము కలదు. గరప నేలలకు అలాటి గుణము లేదు.

దరిశి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

With a foreword of S. Srinivasa Iyengar
Ex. Advocate-General, Madras.
Containing the soul stirring messages of our
venerated patriots. Price As. 8. Postage
K. KYLAS & Co.,
Publishers, Triplicane, Madras.

చదివిచూడుడు!

మీరు కొనియున్నారా?

యోగ్యతాపత్రములు!!

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సిద్ధాపథముల నేల కొనలేదు?

1. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలుచే గుణములు నాకును నావద్దకు వచ్చు రోగులకు ఆతిథ్య ప్రికరముగ నున్నది. కె. కె. విశ్వాస్ కవిరాజ్, విష్ణుచక్రవైద్యశాల, 9-41 బాకెబజారువీధి రంగూను, బర్మా. లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు జనులకు గలుగు సకలవిధ రోగములను పూర్తిగా నాగుజేయును. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 1 మొదలు 6 సీసాలవరకు రూపు 1-4-0

సారస్వతానవము (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు, బలము నిచ్చు జ్యోవధము. మెదడు దుస్థలము, మరపు, తలవేడిమి, మలబద్ధకము, ఆకలిలేకుండుట, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగ, స్వప్నస్థలనము, శీఘ్రస్థలనము మున్నగువాటిని పోగొట్టి అమితమైన శుద్ధరక్తము నిచ్చుచు బలమును గలిగించు, ఇది మానవకోటికి గొప్ప వరప్రసాదము. 20 దినముల జ్యోవధముగల బుడ్డి 1 కి రూపు 1-0-0.

ముఖ్యగమనింపు:—మా కాతాదారుల సౌకర్యార్థమై వాగుకోరుటచే మద్రాసు, నెం 831 తంబుకెట్టిపిథిలో మా బ్రాంచిని తెరిచియున్నాము. తప్పక ఎల్లరు ప్రోత్సహ మొనగ కోరెదము. వి. పి. ఆర్జును మద్రాసు బ్రాంచినుండి పంపబడవు. (954) సాశ్వత వెంకటాచల పండితులు శ్రీశీతారామవ వైద్యశాల మైసూరు.

దంతచూర్ణము

మోహిని తైలము

వెల డబ్బి 1-కి 0-2-0. వి. పి. చార్మి ప్రత్యేకం. వెండ్రుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును. 5 తులములు గల సీసా 1-కి ఆజూలు 0-12-0 మాత్రమే. అనేకులవల్ల ప్రతిరోజు వాడబడుచున్నది. అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు. అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక మద్రాసు

దేశభక్తుల చిత్రపటములు

(ప్రతియింటను పూజించతగినవి.)

[3516]

గాంధీమహాత్ముడు లోకోత్తర పురుషుడు

కావినధారియై కూర్చుని యున్న మహాత్ముని చిత్రపటము సాబర్మతీ సత్యాగ్రహశ్రమమునందు ప్రత్యేకముగ ఆంధ్రచిత్రకారు లైన చావలి నాగేశ్వరరావుగారిచే తీయబడి పలురంగులతో చక్కని నునుపుకాగితముపై చిత్రీకరింపబడినది. సైజు 15x20 అంగుళములు. వెల ప్రతి 1-టికి రూ 0-8-0 మాత్రము.

వర్తకులకు కవిమన విరివిగ నియ్యబడును. ఆంధ్రదేశమునకు సోలుయేజుంట్లు:— దొంతరాజు సీతారామయ్య, గుంటూరు.

దేశభక్త కొండ వెంకటప్పయ్య పంతులు

ఆ ధ్రత్వ రామదాసు దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య, చిత్రరంజన ఆలీదాసు, సహోదరులు శ్రీమతి సరోజినీదేవి, లాలా లజపతిరాయి, సి. యస్. ఆంధ్రాను మున్నగువారు ఖద్దరుపత్రములు ధరించినతరువాత తయారుచేయబడిన పటములు. బహుఅందముగ నుండును. సైజు 12x10 అంగుళములు వెల 0-2-0 మాత్రము.

ఇందులో దేశభక్త ఆంధ్రరత్నముల పటములకు సోలుయేజుంట్లు: జే. అయ్యవారిశాస్త్రి, స్వరాజ్యగ్రంథాలయము, తెనాలి. తదితర పటములకు యీక్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

The Andhra Chitrasala, Princess Street, Bombay.

హిందూదేశము మూలధనముతోగు
హిందూదేశము పరిశ్రమము వలనను
తయారైన హిందూదేశపు సరకులు

ఆయాకాలములకు తగినట్టి జవిలిదినములు మా వద్ద సిద్ధముగా నున్నది. అన్నిరకముల హిందూదేశపు జవిలిదినములు ఎప్పుడును నిలువచేసి యుండు మా పెద్ద అంగడికి ఆందరును దయచేసి వచ్చి చూడవలెనని కోరెదను.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2800) గొప్ప అద్దములతో అందముగ నుండు పావు
9, 10, 11, రత్తన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

() భారతీయులదే.

సుప్రసిద్ధులైన ఋషులచే కనిపెట్టబడినది.

అన్ని వయసుల
లోను వాడుటకు
తగిన బలవర్ధక
జ్వేషధము. నర
ములకు బలమును,
మనస్సుకు విశ్రాంతి

మును గలిగించును. చిత్త చాంచల్యమును మఱపును పోగొట్టి,
అద్భుత క్షాంతిని నిచ్చును. మిక్కిలి గుణము నిచ్చును.
దీనిని అన్ని దీర్ఘవ్యాధులకును బలహీనమునకు వాడవచ్చును.
అత్యంత హింసా ఇది మంచిగుణ మిచ్చును. బుడ్డి 1-కి ధర 1-8-0,
12 బుడ్డులు 16-8-0. వర్తకులకు ప్రత్యేక పుటోట ధరలు గలవు

The Hindu Medicine.

109 Harrison Road, P.Box No. 841, Calcutta.

అపాయములు

ప్రతిదినము, ప్రతిచోటను కలుగుచుండును.

రక్తము కాదుట, ఎముక విరుగుట, తొణుకులు, మూర్చ,
శ్వాసావరోధము, నీళ్ళలోపడుట, కాలిన గాయములు, నలు
కులు, గాయములు మున్నగునవి ఎచ్చటనో యొక్కచోట
తప్పక ప్రతిదినము కలుగుచుండును.

సరియైన సహాయము లేకపోవుటచే తఱచుగా మరణ
ములు, శాశ్వతమైన దుర్బలత, స్థిరమైన కురూపములు కలుగు
చుండును. గమక బాహులు, బొలికలు, పురుషులు, స్త్రీలు,
ప్రతియొక్కరూ చదువుకొని ప్రభువు చికిత్సను చేయటకు
తెలుసుకొనుట మంచిది.

డాక్టరు యు రామారావుగారిచే వ్రాయబడిన అపాయ
ములకు ప్రభువు చికిత్స" అను గ్రంథము అపాయములు గలిగి
నప్పుడు డాక్టరు వచ్చునంతదనుక చేయవలసిన ప్రభువు చికిత్స
లను తెలుపును. అది బహు సులభతైలిలో వ్రాయబడియున్నది.
విస్తారమైన ఉదాహరణములతో అన్యు చేయబడియున్నది.

ఆంగ్ల, తెలుగు భాషలలో ఈ పుస్తకము వ్రాయబడినది.
ధర 1 కి రూ. 0-12-0 ఇప్పటికి చేనవేలు కాపీలు అమ్మక మైనవి.

Sri Krishnan Bros.,

Chemists & Opticians

Post Box No 165 Madras.

3361

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సెక్యూరటీ కేసు

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

క్రతి 1-కి రూ. 0-14-0

పండిత మదన మోహన మాధవ్య

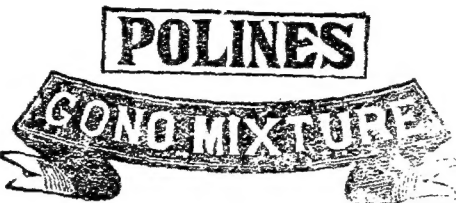
గారి దీవితము, పంజాబు అల్లరి

క్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు అండుసెన్సు,
392, ఎస్టేట్ నేను, చెన్న పురి.

కంఠవిలాసము:- వావిళ్ల, మదరాసు.

(1487-547)

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి జేచినది.

ఈ జ్వేషధము X కేరీయా మొదలగు అన్ని విధములైన
సెక్యూరటీ కేసులకు గాఢంగా చెప్పబడినది. ఇది సుప్రసిద్ధమైన
దనమాతృకలచేత మాత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక మో
తాను సేవించిన ఉపశమనము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలములో
వ్యాధిని ఆపును. అందు గోజులలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే
యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసామందు తెల్పిం
చుకొని సేవించినపిదప గోజులకే అనుభవముమీద గుణమును
తెలియుగలరు. పోస్టుచార్జీతో సహా బుడ్డి 1 కి రూ. 3-7-0
తెండింటికి రూ. 6-10-0 మూడింటికి రూ. 9-12-0 మాత్రమే.

[8458] ఉత్తరములు యింగ్లీషులో వ్రాయబడి యుచితము

D. polines & Co.

Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane

Calcutta

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు సెక్యూరిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1874 సం. స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బాంబాయి.

మానేజరు:- ఆర్. కాటర్ సన్ (అవుగ)

ఫస్టును రూ. 5,46,00,000 వైగానే యున్నది.

1920-వ సంవత్సరము నందు

నడింబడి

91,6,888-0-11

ఇవ్వబడు యుగము అన్యూ

రెస్టుల మొత్తము

15,44,24,596-11-8

మునుపటికంటె ఇవ్వబడు చాలిసి

దాదలతు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము

6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున పనిచేయుటకు ఏజెంట్లు

కావలయును. వారు అనుభవ శాలురగ నుండ

వలయును. ధరావత్తు చెల్లించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస

మునకు వ్రాయుడు.

672

Apply to:-

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

ఎ యి లే న్ బ ర్న్

క్రాసు ఆయిల్ ఎంజినులు

"ఎఫ్" టైపు. పరిమాణము 6-100 హెచ్. పి.

ఇప్పుడున్న పవరు ఎంజినులలో కెల్ల సులభమైనది, ధర తక్కువది.

ఎంజినులో చిక్కులేమియు నుండవు. సులభముగా నుండును.

పనిని నమ్మకముగా ఆగకుండా చేయును. ఎంజినులోని వివిధాంగములు చాల మంచివి,

ఖర్చుతక్కువ, మిక్కిలి నమ్మకమైనవి.

చాల డబ్బుపెట్టికొను పెద్దపెద్ద ఎంజినులలో సమానమైనది. డబ్బు వండుగలేదు.

10-12 హెచ్. పి.

మామూలుధర రూ. 2045

ప్రత్యేకపుధర రూ. 1842

20-24

"

"

2909

"

2618

"డెన్ట్లు" వర్సికల్ ఎంజినులచే నడిపించబడు పోర్టబుల్ పంపులు.

214 సైజు ఎంజిను పరిమాణము 6 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 330 గాలనులు

216 " ఎంజిను పరిమాణము 8 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 457³ "

218 " ఎంజిను పరిమాణము 10 హెచ్. పి. పంపు

ఒకనిమిషమునకు 622³ "

WIELE & KLEIN

Importers, Manufacturers' Representatives, Agents and General Merchants,

MOUNT ROAD, MADRAS.

Telephone 248.

Telegrams: WIELEKLEIN, MADRAS.

శిరస్సును కండ్లను సర్వదా కాపాడును

అన్ని విధ శిరోశోగములను బోగొట్టును

పార్శ్వనోపులను దూరము జేయును

కణతనోపులను నిర్మూలముజేయును

సినసరోగముల రానివ్వదు

మెదడుకు బలము కలగజేయును (కని)

కర్మమును పంపజేయును

కండ్లకు ను

అపస్మారముల దూరముజేయును

తలనరములకు బలమునిచ్చును (1045)

శ్రేణిశోగములకు హితము

మూర్చలను బోగొట్టును

తలచుండును బోగొట్టును

కెల్లకులను నెరవేరుకొండజేయును

నెరవేసిన కెల్లకులను నలుపుజేయును

యోచనచేయువారికి మిక్కిలి హితకరము

మాడుపోట్లను నిర్మూలము జేయును

విద్యార్థులకు సర్వదాహితము

చర్మరోగులకు మంచిజేయును

తలచుండుటను మాన్పును

అధికనిద్రను తగ్గించును

నిద్రలేమిని బోగొట్టును

దీని గుణములు అనుభవజ్ఞులకు తెలుసును.

కల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0.

పాకెండు పోస్ట్ పేజీ ప్రత్యేకము.

కృతలాగు ఉచితము.

ఆయుర్వేద వాస్తవము

41, ఆచారపురం పేటి, జి. టి. మదరాసు.

బ్రహ్మశ్రీ, ఆయుర్వేదరత్న, పండిత, ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, Ph. D. Sc.

గాఢజీ శాస్త్రీ క్రమముగ తయారుచేయబడి ద్రావిడాయుర్వేద పండిత సమ్యక్మునను, వస్తుపదర్శనస్థానమునను, క్షామాపాత్రముగ మొదటితరగతిలో యోగ్యతాపత్రము పొందిన

సిద్ధ కల్పమకరధ్వజము

వైద్యరహస్యమునకు ఆశ్చర్యకరముగ కనిపెట్టి తయారుచేయబడినది.

నవీనములైనవిగాని, పురాతనములైనవిగాని, సర్వవిధములైన వ్యాధులకు నుపయోగింపబడినది.

(ప్రాచీన ఋషిగ్రంథములచే చెప్పబడిన అనూహ్యమైన ఈ ఔషధము ఆయుర్వేదశాస్త్రములచే చక్కగ పరిశీలించబడి మెప్పువడినది. అనారోగ్యముచే సోఘోహీనులగు సకల జన సామాన్యమునకు జీవనావధి మన చెప్పబడు శీలాటి యాజ్ఞపరమము నుండదు.

ఈ ఔషధములను సంపూర్ణముగ నివర్తియించు వ్యాధుల వివరము:—సరములకు సత్తువలేకపోవుట, పొడ మొదలగు చర్మవ్యాధులు, ఉత్సాహములేకుండుట, జ్ఞాపకశక్తి తగ్గుట, ఆకలి మందగించుట, పాండురోగము వాపు, కీళ్లపట్టు, కీళ్లనొప్పులు, పక్షవాతము, అతిమాత్రము మొదలగు మూత్రవ్యాధులు, మూలవ్యాధి, కాసర్యాసము, అమృషిత్వము లోనగు అజీర్ణవ్యాధులును, ప్రమేహము (అంటువ్యాధులు) కొరుకు మొదలగు దుష్టస్త్రి సంబంధమైన అన్నివిధములైన చర్మవ్యాధులను, స్త్రీలకు కలుగు న్యూనాధిక ఋతురక్తస్రావములను, ఋతుకాలమున కలుగు శూలమును పోగొట్టును.

ఇంతేకాదు:—సకలవిధవ్యాధులను పోగొట్టి, జీవమునకు తేజస్సును, బలమునిచ్చి ఆరోగ్యమును కలుగజేయుగతిగిన ఔషధములలో నిది శుభం. ని.

బాల్యమున దురభ్యాసముచే లభ్యమగు శుక్లవర్ణము మొదలగు గాఢ పురుషత్వమునకు లోపములను కలుగజేయు వ్యాధులను తుదముట్ట పోగొట్టుమందు ఇది ఒక్కటిగాని యిది నొక్క చెప్పవలయున్నది. జీవమున చెనునీరును పోగొట్టి, శుద్ధమైన రక్తమును కలుగజేసి శరీరదార్ధ్యమును, ఆయుర్వృద్ధిని ఇచ్చుటకై ఈ ఔషధము దివ్యౌషధము ఇది మకరధ్వజయోగమున చెప్పబడు వస్తువులనే గాక నింకను విలువ గల ముప్పులు, స్వప్నము, లోహములును, అనేకమూలిక విశేషములును చేర్చి చేయబడినది.

ఈ ఔషధమును, కాల దేశ దేహతల్లిని భేదములను గమనించక, పథ్యనిరూపము లేక స్త్రీపురుషులెవరైనను రసాయనము (Tonic) గ నుపయోగించదగును. మందును పుచ్చుకొను ప్రకారమును, పథ్యము వివరములను మందు వెంట ప్రత్యేకముగ పంపబడును.

ఒక మాసములోనే సంపూర్ణగుణమును కలుగజేయు, (60) అంకరముగ్రాముల యొకబుడ్డి వెల రూ. 10-0-0 లు మాత్రమే. తపాలాభియ్యం ప్రత్యేకము. [2775]

విలాసము:—ఎన్. వి. శ్రీరామాచార్యులు, మేనేజింగు డైరెక్టరు, మదరాసు ఆయుర్వేద ఔషధశాల, లిమిటెడ్, తపాలావెట్టె నెం 181 యు, తంజినివాసము కల్కత్తా, మదరాసు.

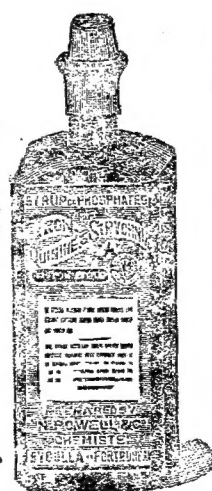
హనుమాన్ బోరకు సబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యముగా తుడుర్చును. ఎన్. రంగనాథంశెట్టి అందు బ్రదర్స్, మదరాసు.

నమ్మకము (1842)
బంగారు, వెండిరత్నముల నగలును ఇతరవస్తువులును కావను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇవ్వబడును
ఉమ్మడి-రామయ్య శెట్టి గురుసామిశెట్టి కంపెనీ
25, వై నాబాబురోడ్, మదరాసు.
సాదా ఉంగరములు, పువ్వురాగము, సింహములూకలు, మున్నగునవి చేర్చి కట్టబడిన ఉంగరములు, తయారుచేయబడి అమ్మకమునకు సిద్ధముగా నుంచబడి యున్నవి. కావలసినవారు ఆగ్రహించుచున్నవారి యిచ్చుకొని వైకము ప్రరమాదిగా తయారుచేసి యిచ్చబడును.

ప్రాచీన ప్రసిద్ధి నొందిన హిందూస్థానముందు స్థాపించబడియుండు ఆయుర్వేదఔషధాలయము
స్థాపితము 1881 సం॥
ఆతంకరిగ్రహ ఔషధాలయము కోరి (నాయు) వాండ్రకు ఆయుర్వేదశాస్త్రాధిపతియై ఒక గ్రంథమును తపాలు ఖచ్చి సహా కోరికనే ఉచితముగా పంపుచున్నాము
మా యొక్క ప్రతి ఒకటి కావలయు ననిన ఆతంగనిగ్రహఔషధాలయం
26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసేది.

విద్యుత్ తయారుచేయబడిన శాస్త్రీయ ఔషధములు
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద శాస్త్రసీమా వాగ్దత్తును.
తెలుగుభాషయందు గాని, ఇంగ్లీషుభాషయందు గాని శాస్త్రాలగు ఉచితముగా పంపబడును.
మేనేజింగు, ఆంధ్ర ఆయుర్వేద శాస్త్రసీమా, 12, హాజీన్ రోడ్డు, మాంటురోడ్ - మదరాసు.
(3081) "కల్పకల్పము"
వైద్యశాస్త్ర గ్రంథము పొందు గలది. సాగరము.
1-కి రూ. 4-0-0.
దేవుడు కొనుక్కోవలసిన ఉచితము. పోస్టల్ షిప్మునకే.
మలయాళము ఆంగ్లముతో ఒకరూపాయి అదాన్సు పంపకలెం. వి. వెంకటేశ్వర్లు అందు కో కట్టుచు ఆంధ్ర లాక్ సేవర్స్ లెం. కర్ణాటకం, (గోవావిల్లూరు) కె.వి.గ్రామీణ ఆంధ్రము: పంపిణీ చేసే పుస్తకాలం

వైద్యుల చెప్పే విశేషము ఔషధములు
ఈ క్రింద వెలుపబడిన ఔషధములు శరీరశాస్త్రమునకును, కోరి విశిష్టమును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్రపరిశోధనాసాధనము యేర్పరచబడినది.
మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలంలో కలగని సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు వృక్షశాస్త్రప్రకారము, రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగలదు సూక్ష్మ పరిశీలన చేయబడును. అచట బి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము నిసాచనములు మూలికలు విశిష్టతయూ రగును. కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్ను, సమ్యక్మున్ను యేమాత్రమును అనుమానింప సక్కురలేదు.
డాక్టరు యూజిన్ స్మిత్
సిరపు ఫెర్రి ఫాస్ఫోరస్ కాంపౌండు క్విన్నెను యెంట్జిన్ మా
ఈవిశిష్ట డాక్టరు యూజిన్ స్మిత్ కనుగొంది మనకుఫాస్ఫోరస్, క్విన్నె, స్మిత్ యూజిన్ యొక్కయుజీసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.
ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేయతతోగాని యిండియాలో నుంచుటలకు నలగు దుర్బల్యమును పోగొట్టుటకును, మానసిక జీర్ణాహారగాని దుర్బలత్వముగాని పోగొట్టుటకును ప్రభుత్వ మంతటను ప్రత్యేకమైన నివ్యాపకము.
మొ వెడల బుడ్డి రు 2-8-0 మిడియం వైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్నబుడ్డి 12 అణాలు.
కె. పి. పుష్ప
ఇది విరక్, తైము, పొటాము, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు
శుభ్రముగనుండును. అనుగున సర్దుయేమియు నుండదు. ఫిలడెల్ఫియా యెంట్జిన్ పారిశుగారు చెప్పిన సాక్షాదరము తయారుకాబడినది.
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచితోషధము. రుచివాసుండును. మంచితక్కువగానించి సరములకు పుష్టినిచ్చును.
వెడలబుడ్డి రు 1-12-0, మిడియం రు 1-0-0, చిన్నవైజు 10 అణాలు.
వదలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా ముందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.
N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

త్రివృత్ లేహ్యము
త్రివృత్ లేహ్యము: చిన్నపిల్లలకు ముసలివారికి నుఖముగా విరచనముచేయును.
త్రివృత్ లేహ్యము: మూలవ్యాధులను పోగొట్టును.
త్రివృత్ లేహ్యము: ప్రతివేళలలోను బుచ్చుకొనిన నుఖవిరచనము అగును.
త్రివృత్ లేహ్యము: విరచనశాస్త్రములలో కల్పనములతో చేర్చియున్నది. అత్యంతోపయోగము, వేరే తప్పిన భోజనమువల్ల బాగా జీర్ణముగాక సేగులలో ఉండి, కడుపుపోంపు, అన్నము ఇచ్చుములేకపోవుట, అత్యంత మొదలగు గుణములుగలిగి ఉన్న పురు త్రివృత్ లేహ్యము బుచ్చుకొనిన ఒకటి రెండు విరచనము అగు
(8166) నటుజేసి తేలిక గలిగించును.
10 తులముల వెల రూ 1-0-0
40 ,, వెల రూ 3-0-0
కాట్టలాగు ఉచితముగా పంపబడును.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీనర్సి
బి. పి. ఎం. బి. సి. ఎం.
మేనేజింగు డైరెక్టరు,
ఆంధ్ర ఆయుర్వేద శాస్త్రసీమా (లిమిటెడ్)
19, హాజీన్ రోడ్డు,
మాంటురోడ్ - మదరాసు.